

DELO

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA SLOVENIJE

DELO IZHAJA OD 1. MAJA 1950 PO ZDRUŽITVI LJUB-
SKE PRAVICE, KI JO JE 3. OKTOBRA 1934 USTANOVI-
KOMUNISTIČNA PARTIJA SLOVENIJE, IN SLOVENSKEGA
POROČEVALCA, KI GA JE LETA 1941 USTANOVI-
OSVOBODILNA FRONTA SLOVENSKEGA NARODA

GLAVNI UREDNIK
RUDI JANHUBAODGOVORNI UREDNIK
IVAN SINKOVEC

Neposredni trgovinski stiki

Miloš Lalović, ki je vodil našo gospodarsko delegacijo na obiskih v Afganistanu, Indiji in Pakistanu, je ob vrnitvi v Beograd razložil rezultate dvomesečnega potovanja

BEograd, 11. febr. (Tanjug). V Beograd se je danes vrnila naša gospodarska delegacija, ki je bila na obisku v Afganistanu, Indiji in Pakistanu. Delegacijo je vodil opolnomočeni minister v državnem sekretariatu za zunanje zadeve Miloš Lalović. Po vrnitvi v Beograd je Miloš Lalović obrazložil uredniku Tanjuga rezultate dvomesečnega obiska v Afganistanu, Indiji in Pakistanu.

Miloš Lalović je dejal, da so na razgovorih s predstavniki Afganistana proučili možnosti za zboljšanje neposrednega gospodarskega sodelovanja med obema državama. Z Afganistanom so bili sklenjeni sporazumi o trgovini in gospodarskem sodelovanju, plačilni sporazum in sporazum o znanstveno-tehničnem sodelovanju, s čimer so bili prvič navezani pogodbeni gospodarski odnosi med Jugoslavijo in Afganistanom. Sklenjeni sporazumi so bili razširjeni tudi z določbami o gospodarskem sodelovanju, določeni plačilni pogoji pa bodo omogočili širšo trgovinsko menjavo in gospodarsko sodelovanje.

Ugotovljeno so bile znatne možnosti za prodajo jugoslovanskih industrijskih izdelkov v Afganistanu, za katero se v tej deželi zelo zanimajo, kakor tudi za sodelovanje jugoslovanske industrije v investicijski graditvi v tej deželi. Miloš Lalović je menil, da bo sporazum o znanstveno-tehničnem sodelovanju znatno pripomogel k širšemu sodelovanju med obema državama na področju bodočega gospodarskega razvoja Afganistana. Miloš Lalović je poudaril, da je Jugoslavija v zadnjih letih razvila tesne prijateljske odnose z Indijo in da je široko gospodarsko sodelovanje med Indijo in našo državo že obrodilo zelo ugodne

sadove. Takšen razvoj je naravna potreba po novih gospodarskih instrumentih, ki bi omogočili in hkrati spodbudili razširitev medsebojnega sodelovanja na višji ravni in v različnejših oblikah, glede na obojestransko možnost, želje in potrebe. Zato so se pogajali o vseh oblikah trgovinske izmenjave in gospodarskega sodelovanja med Jugoslavijo in Indijo.

Rezultat teh pogajanj je sklenitev novega triletnega trgovinskega in plačilnega sporazuma, sporazuma o dobavi kapitalnih dobrin in opreme na kredit Indiji in sporazum o znanstveno-tehničnem sodelovanju. Posebej so bili določeni okvirji za pogajanja o dolgoročnem gospodarskem sodelovanju, ki se bodo v kratkem začela.

Novi trgovinski sporazum med Jugoslavijo in Indijo omogoča blagovno izmenjavo na znatno višji ravni, s težnjo, da se izmenjava blaga postopno in stalno povečuje. Predvideno je znatno povečanje obsega blagovne izmenjave v tem letu, v izvozne blagovne seznane Jugoslavije in Indije pa je bila sprejeta vrsta novih industrijskih izdelkov. Miloš Lalović je dejal, da novi trgovinski sporazum omogoča gospodarskim podjetjem obeh dežel, da poiščejo različne oblike medsebojnega povezovanja z namenom, da bi proiz-

vodi vsake obeh dežel našli pot na tržišče druge.

Jugoslavija je v želji, da bi se povečal jugoslovanski izvoz v Indijo, kar bi nadalje prispevalo k povečanju medsebojnega gospodarskega sodelovanja, odobrila Indiji dolgoročni kredit v znesku 40 milijonov dolarjev. Od tega bo lahko Indija uprabila 10 milijonov dinarjev za nakup ladij v Jugoslaviji.

Sporazum o znanstveno-tehničnem sodelovanju med Jugoslavijo in Indijo določa različne oblike obojestransko koristnega sodelovanja na tem področju. Spričo široke osnove tega sporazuma se bo lahko znanstveno-tehnično sodelovanje razvilo v novih in raznovrstnejših oblikah.

Kar zadeva pogajanja, ki jih je imela naša gospodarska delegacija v Pakistanu, je Miloš Lalović dejal, da so s predstavniki te dežele dosegli soglasje o vseh določbah novega trgovinskega sporazuma, ki so ga parafirali in ki bo podpisan v najkrajšem času. Ta sporazum bo zamenjal trgovinski sporazum med Jugoslavijo in Pakistanom, sklenjenim l. 1954. Novi blagovni seznam vsebujejo vrsto novih proizvodov za izvoz iz ene dežele v drugo.

Miloš Lalović je dejal, da so pristojni pakistanski krogi izrekli visoko priznanje investicijski opremi, ki jo jugoslovanska industrija dobavlja Pakistanu, kakor tudi projektantskim, montažnim in drugim investicijskim delom naših podjetij v tej deželi. Naša delegacija je ugotovila, da so znatno širše možnosti za nadaljnji razvoj takšnega sodelovanja.

Naša delegacija se je v Pakistanu razgovarjala o sklenitvi sporazuma o znanstveno-tehničnem sodelovanju, po katerem je potreba čedalje večja glede na razvito dejavnost jugoslovanskih podjetij v Pakistanu ter obojestransko željo po nadaljnji razširitvi vseh oblik sodelovanja. Osnutek tega sporazuma proučujejo zdaj pristojni organi v Pakistanu.

Ko se je delegacija vračala z obiska v Afganistanu, Indiji in Pakistanu, se je ustavila v Libanonu in obiskala gradbišče, kjer gradijo jez Karaun in predor Narkabi. Tu opravlja in vodi najmodernejše mehanizirana dela okrog 200 jugoslovanskih inženirjev in tehnikov. Vrednost teh del znaša okrog 13 milijonov dolarjev. Miloš Lalović je dejal, da organizacija dela, naglica in kakovost del naših podjetij, ki gradijo oba objekta, zapustijo zelo ugoden vtis.

POSVETOVANJE V ZVEZEM SEKRETARIATU ZA SOCIALNO POLITIKO

Obči sistem rehabilitacije

Prizadevanja za čedalje večjo preventivno zaščito ljudi pri delu

BEograd, 11. febr. (Tanjug). Na posvetovanju o rehabilitaciji in zaščiti invalidov in defektnih otrok, ki je bilo danes v zveznem sekretariatu za socialno politiko pod predsedstvom Lidije Sentjurc, so poudarili, da so invalidi in defektni otroci uživali stalno gmočno pomoč in da je od leta do leta naraščala. Omogočena je bila zlasti z zakonom o invalidskem zavarovanju, v katerem so bile konkretizirane pravice invalidov in defektnih otrok. Zdaj pripravljajo vrsto predpisov - uredb o poklicni rehabilitaciji otrok zavarovalnih, pravilnik o ustanavljanju in organizaciji dela ter financiranju posebnih delavnic, republiške zakone o posebnih šolah ter pravilnik o evidenci in kategorizaciji defektnih otrok. S temi predpisi bo ustvarjen splošni sistem rehabilitacije.

V Jugoslaviji je zdaj kakih 1.350.000 invalidov in defektnih otrok, ali 7,5% vsega prebivalstva. Vojaških vojnih invalidov imamo 98.000, invalidov dela 220.000. Za njihovo vzdrževanje in pomoč njihovim družinam je dala skupnost v zadnjih dveh letih več milijard. Vojaški vojni invalidi in njihove družine so samo lani prejeli 14,5 milijarde. Organi socialnega zavarovanja so izdali lani in predlanskim za pomoč invalidom in defektnim otrokom 2,2 milijarde. V prvi polovici kalendarske leta je dobilo kakih 5000 invalidov odloke o zaposlitvi, izmed

7300 delovnih mest, ki so jih določile pristojne komisije, je bilo zasedenih kakih 2500.

Na današnjem posvetovanju so sklenili, da je treba rehabilitacijo preusmeriti bolj na preventivno zaščito delavcev pri delu ter na zaščito zdravja otrok in mladine. Čimprej bo treba ustanoviti koordinacijske komisije za rehabilitacijo po republikah, okrajih in občinah, v eni izmed prizadevanih organizacij pa ustanoviti stalno službo za evidenco invalidov in defektnih otrok ter zagotoviti bolj strokovno in popolnše evidenco nad njih.

NOVE SMERI V RAZVOJU KMETIJSKIH GOSPODARSKIH ORGANIZACIJ

Poslovno združevanje

kmetijskih in industrijskih gospodarskih organizacij

BEograd, 11. febr. (Tanjug). Pod predsedstvom Slavka Komarja se je davi v zveznem sekretariatu za kmetijstvo in gozdarstvo začelo posvetovanje o združevanju v kmetijstvu, kmetijskih in industrijskih gospodarskih organizacij. Na njem sodelujejo predsednik Glavne zadrzne Zveze Pasko Romac, predsednik Zveze kmetijsko-gozdarskih zbornic Ivan Buković, zastopniki zveznega sekretariata za industrijo, republiških sekretariats za kmetijstvo in zastopniki republiških zadrznih poslovnih zvez. Na posvetovanju razpravljajo o združevanju v kmetijstvu.

Slavko Komar je v svojem uvodnem govoru dejal, da je preraščanje čedalje večjega števila zadrznih in kmetijskih poslovanj v velike proizvajalce terjalno ureditev novih odnosov med kmetijstvom in industrijo ter trgovino.

Po mnenju Slavka Komarja ni treba spodbujati združevanja v kmetijstvu na podlagi ekonomskih pogojev: proces združevanja mora potekati prostovoljno. Uveljaviti je treba načelo svobodnega združevanja. Organizacije naj same odločajo, kako se bodo združile. Izhodne svobodnega združevanja je, da se kmetijske organizacije (zadrge, posestva, vodne skupnosti itd.) združujejo po ekonomskih merilih, ki so v njihovih skupnih interesih.

Dosedanje poslovne zveze bodo postopoma spreminjale svojo podobo. Namesto njih bodo nastala poslovna združenja, ki bodo vključevala celo organizacije.

V razpravi so poudarili, da je pričakovati, da se bo nadaljevala težnja po ustanavljanju kmetijsko-industrijskih kombinacij. Ti si bodo v glavnem prizadevali, da bodo velika kmetijska posestva in zelo dobro raz-

proizvodnje z industrijo. Kjer so ugodni ekonomski pogoji, lahko proizvajalne organizacije skupno z industrijskimi podjetji ustanove poslovno združenje. V nerazvitih kmetijskih krajih pa lahko dosedanje poslovne zveze še nadalje ostanejo.

V kmetijstvu je treba spodbujati predvsem tako združevanje, ki bo z njim zagotovljena povezava tudi v proizvodnji, v predelovanju in prometu kmetijskih pridelkov.

POMOČ OZN ZA BOJ PROTI GOBAVOSTI V AFRIKI

New York, 11. febr. (Tanjug). V OZN so danes objavili, da bo izvršni odbor sklada OZN za pomoč otrokom zahteval od zasedanja, ki se bo začelo v New Yorku 14. marca, večja sredstva za zatiranje gobavosti v nekaterih deželah zahodne Afrike. Sporočilo pravi, da bodo zahtevali kredite v znesku 139.000 dolarjev, in sicer za nabavo tehničnih sredstev in zdravil za zatiranje gobavosti v Senegaliji, Dahomeju, Zgornji Volti, Slo-nokoščeni obali, Nigeriji in Sudanski republiki. Pričakuje, da bodo te dežele v tem in prihodnjem letu prispevale v ta namen iz svojih sredstev 777.000 dolarjev.

V navedenih afriških deželah je doslej zbolelo za to boleznijo 341.000 ljudi, zdravilo pa se jih je samo 186.000. S povečanjem sredstev bi se zdravniška pomoč bolnikom v

hovem številom na ozemlju komun. Zvezni zavod za rehabilitacijo bo tesneje sodeloval z drugimi znanstvenimi ustanovami ter zbiral znanstvene in strokovne delavce, ki bodo skrbeli za strokovno izobrazbo kadrov na torišču rehabilitacije. Proučil bo tudi možnosti za večjo zaposlitev invalidov in defektnih ljudi v kmetijstvu ter določil delovna mesta v proizvodnji, na katerih defektni ljudje lahko delajo celo bolje kakor zdravi ljudje.

Slovo od Nigerije

Jugoslovanska misija dobre volje, ki jo vodi Sergej Kraigher, je včeraj zaključila svoj obisk — Sprejem pri premieru Balevi

LAGOS, 11. febr. (Tanjug). Jugoslovanska misija dobre volje, ki jo vodi član Zveznega izvršnega sveta Sergej Kraigher, je danes zaključila svoj obisk v Nigeriji.

Jugoslovanska misija je včeraj sprejel predsednik federalne vlade Abubakar Baleva. Po daljšem prijateljskem razgovoru so se dotaknili nekaterih mednarodnih vprašanj, problemov Nigerije v zvezi s proglasitvijo neodvisnosti (Nigerija bo postala neodvisna 1. oktobra letos) ter spregovorili o možnostih za sodelovanje med Jugoslavijo in Nigerijo. Predsednik Baleva je izjavil, da Nigerija želi, da bi potem, ko bo postala neodvisna, zavzela v mednarodnem življenju mesto, ki ji pripada v skladu z njenim položajem v Afriki, in da bi vsestransko razvijala enakopravno sodelovanje z vsemi deželami in tako prispevala h krepitvi Organizacije združenih narodov. Nigerijski ministriški predsednik je menil, da lahko jugoslovanske izkušnje v graditvi dežele koristijo tudi Nigeriji, ki bi rada razvijala plodno sodelovanje z Jugoslavijo.

Predsednik Baleva je na koncu sporočil svoje pozdrave jugoslovanskemu ljudstvu, vladi in predsedniku Titu.

Člani jugoslovanske misije dobre volje so se prav tako razgovarjali s člani vlade o sodelovanju med obema deželama na kulturnem in gospodarskem področju ter so bili na obisku v narodni skupščini.

Pred odhodom iz Nigerije v Jugoslavijo se je voditelj misije Sergej Kraigher sestal z novinarji.

V DANAŠNJI ŠTEVILKI

- Str. 2 - Kmetijstvo v letošnjem izvozu
- Str. 3 - Združevanje sredstev gospodarskih organizacij
- Kvalitetna krmila za intenzivno praiščerejo
- Str. 5 - Obletnica delavskega upora v Avstriji
- Str. 6 - Celovško gledališko pismo
- Str. 7 - Milijoni na trolejbusih
- Lovski kotiček
- Str. 9 - Začetek smučarskega prvenstva v Kranjski gori

V Z E M E

Stanje 11. febr. Področje nizkega zračnega pritiska se iznad Biskajskega zaliva razširja proti Srednji Evropi. Nad naše kraje doteka od jugozahoda prehodno toplejši zrak od severa pa je dosegel Anglijo že mrzel arktični zrak.

Napoved za petek: Oblačno vreme, zlasti v zahodni Sloveniji dež, v višini nad 800 m sneg. Temperatura bo med 2 in 6 stopinjami C.

Razvoj stikov s Kambodžo

Včeraj je odpotovala v Kambodžo jugoslovanska gospodarska delegacija, ki bo proučevala možnosti za konkretno gospodarsko sodelovanje med obema državama

BEograd, 11. febr. (Tanjug). V Kambodžo je danes odpotovala jugoslovanska gospodarska delegacija, ki jo vodi svetnik v zvezni zunanjetrgovinski zbornici Nikola Agić. V delegaciji so predstavniki jugoslovanske banke za zunanjo trgovino in zunanjetrgovinskih podjetij, ki se zanimajo za trgovinsko izmenjavo s Kambodžo.

Jugoslovanska delegacija bo ostala v Kambodži mesec dni. V tem času se bodo naši gospodarstveniki razgovarjali s predstavniki pristojnih kambodžanskih državnih organov in posameznih družb o trgovinski izmenjavi med Kambodžo in našo državo. Naša delegacija bo zlasti proučila rogoje za prodajo naše investicijske opreme Kambodži, prav tako pa bo proučila možnosti za nakup blaga v tej deželi.

Med obiskom v Kambodži bodo posebej razpravljali o konkretnih ukrepih za tehnično pomoč Jugoslavije glede na to, da se gospodarstveniki te dežele zanimajo za sodelovanje z našimi podjetji na področju

izkoriščanja gozdov in predelave lesa, živilske industrije in modernizacije kmetijstva. Možnosti so, da bi ustanovili mešane jugoslovansko-kambodžanske družbe v okviru teh gospodarskih panog.

Jugoslavija in Kambodža sta v lanskem oktobru sklenili prve sporazume o ureditvi gospodarskih odnosov med njima. To so trgovinski in plačilni sporazum ter sporazum o gospodarskem in tehničnem sodelovanju. Med Jugoslavijo in Kambodžo prej ni bilo neposredne trgovinske izmenjave.

Med nedavnim obiskom kambodžanskega ministrskega pred-

DELEGACIJA JUGOSLOVANSKE LIGE ZA MIR V SOFIJI

Sofija, 11. febr. (Tanjug). — Delegacija jugoslovanske lige za mir, neodvisnost in enakopravnost narodov je bila štiri dni na potovanju po bolgarski deželi in se je sinoči vrnila v Sofijo. Člani delegacije so

Gostinske zmogljivosti v glavnem zasledene

Beograd, 11. febr. (Tanjug). Na seji komisije za turizem so ugotovili, da so gostinske zmogljivosti za letošnjo sezono v glavnem že rezervirane po cenah, ki so veljale tudi lani. Poudarili pa so, da imajo gostinski objekti še nekaj sob, ki jih bodo oddajali med turistično sezono.

Spričo zanimanja tujih turistov, zlasti za bivanje pred glavno sezono in po njej, kakor tudi pričakovanega dotoka domačih turistov, v komisiji menijo, da bo turistični promet letos znatno narasel.

Da bi zadovoljili potrebe večjega števila turistov, zlasti domačin, se je Združenje turističnih podjetij obrnilo na organe upravljanja vseh okrajev, naj prijavijo razpoložljive sobe, da bi jih bolj racionalno izkoristili, kakor prejšnjega leta.

bili v Plovdivu, Dimitrogradu in Trnovu kot tudi v nekaterih turističnih krajih ter se si ogledali več tovarn in kmetijsko zadrugo blizu Plovdiva. Razgovarjali so se o delu ljudskih svetov, zadrug in podjetij.

Na poti po Bolgariji je delegacija spremljal podpredsednik nacionalnega komiteja za zaščito miru Georgi Pirinski, nekaj časa pa jo je spremljal tudi sekretar centralnega sveta bolgarskih sindikatov Nikola Zekisjev.

Jugoslovanska delegacija, ki jo vodi član zveznega odbora SZDLJ Cvijetin Mijatović si je danes ogledala sofijske znamenitosti. Jutri se bodo nadaljevali in končali uradni razgovori, ki so jih imeli člani delegacije prejšnji petek in soboto s člani bolgarskega nacionalnega komiteja za zaščito miru.

Letos za tretjino več živiliških proizvodov
Beograd, 11. febr. (Tanjug). Po akcijskem programu, ki so ga sprejeli na današnjem sestanku upravnega odbora Zdrženja živilske industrije, se bo proizvodnja v letu 1960 povečala v primerjavi z lanskim letom za 32 odstotkov.

Odločno v sodobno proizvodnjo

Letošnja 1,2-odstotna zaposlitev nove delovne sile in povečanje delovne storilnosti v industriji za 9% v Sloveniji sodi gotovo med najpomembnejše določbe republiškega družbenega plana. Prav od tega, kako bomo zaposlovali delovno silo in koliko te naj bi bilo na novo zaposlene, je v veliki meri odvisno izpolnjevanje letošnjega družbenega plana in seveda tudi gibanje našega gospodarstva v prihodnjih letih.

Toda kaj opazimo v dosedanjih razpravah ob pripravljani družbenega plana v kranjskem okraju? Tam se pojavlja težnja po zaposlovanju večjega števila nove delovne sile (industrijska podjetja kar za 45%), kot določa republiški družbeni plan. Seveda na ta način povprečno delovno storilnost ne moremo povečati (po predvidevanjih teh podjetij je ne bi zvišali niti za 4%), temveč z mnogo bolj zahtevnimi gospodarskimi ukrepi. In prav razumevanja za te ukrepe ni opaziti v omenjenih razpravah. Kaj bi morale zlasti gospodarske organizacije kranjskega okraja predvsem upoštevati, ko določajo z družbenim planom gibanje delovne storilnosti in zaposlovanja nasprotno?

Nedvomno bi morale vse, zlasti tiste, ki obnavljajo opremo, upoštevati to, da je vrednost osnovnih sredstev na enega zaposlenega še vedno sorazmerno majhna in se v zadnjih letih ni bistveno povečala. Bistveno res ne moremo povečati proizvodnje na enega zaposlenega, če proizvajamo na zastarelih strojih, na podlagi zastarele organizacije dela in prav tako po zastarelih tehnoloških postopkih. Preiti moramo na sodobnejše tehnološke postopke, ki kajpak terjajo mnogo sodobnejše stroje in drugačno organizacijo dela. Se le potem bo lahko povprečna stopnja delovne storilnosti bistveno višja. To pomeni: čim višji je organski sestav vloženih sredstev v proizvodnjo, čim višja bo povprečna stopnja delovne storilnosti, ali drugače: čim večja bo povprečna vrednost osnovnih sredstev na enega zaposlenega, tem večja bo množina izdelanega blaga, pa četudi ostane število zaposlenih nespremenjeno. V sodobni proizvodnji, ki temelji na mehanizaciji in avtomatizaciji, pa se povprečna vrednost osnovnih sredstev in hkrati tudi povprečna stopnja delovne storilnosti še občutneje povečuje ob zmanjšanju števila zaposlenih.

Ali ravnamo tako? Naša politika je v tem zelo jasna. Vendar ni malo primerov, ko po-

jetje sicer gradi in obnavlja opremo, a tako, da samo zamenjuje obrabljene stroje z novimi, tehnološki postopek in organizacija dela pa ostajata taka, kakršna sta bila. Povsem razumljivo je, da v takih primerih ne moremo pričakovati bistvenih sprememb v delovni storilnosti.

Razen tega so nekatere gospodarske organizacije cokla razvoja ostalih velikih gospodarskih organizacij, ker zadržujejo delovno silo na nizko produktivnih delovnih mestih. Iskra bi n. pr. z neznatnim povečanjem delovne sile lahko zelo občutno povečala svojo proizvodnjo. Rezervne delovne sile v pravem smislu ni, pač pa je zaposlena v gospodarskih organizacijah, ki po tehnološkem postopku in organizaciji dela ter zastareli strojni opremi zastojajo. Zaradi tega in sprito morebitnega izostanka mnogo večje nove proizvodnje v Iskri pomeni to pravo gospodarsko škodo. Vrednost proizvodnje, ki jo zdaj ustvarja ta delovna sila, je nekajkrat manjša od tiste, ki bi jo lahko ustvarjala v mnogo sodobnejši proizvodni dejavnosti v Iskri.

Zaradi tega v sedanjih razpravah o družbenem planu kranjskega okraja ne bi smeli razpravljati o neutemeljeni potrebi po večji zaposlitvi nove delovne sile v letu 1960, temveč bi morali preudariti, kako bi sodobno uredili proces proizvodnje, da bo leta povprečno na enega zaposlenega mnogo večja. Taka politika pa ni velikega pomena le za uspeh gospodarske organizacije, temveč tudi za splošni družbeni standard. S pretiranim zaposlovanjem nove delovne sile bi namreč vplivali na večje povpraševanje po zdravstvenih, prosvetnih, kulturnih in drugih storitvah, na povpraševanje po novih stanovanjih itd. Ekonomsko pretirano zaposlovanje v industriji pomeni hkrati odtegotanje delovne sile ostalim družbenim dejavnostim, pa naj bodo to trgovina, promet, kmetijstvo ali turizem. In še vrsta je takih družbenih vzrokov, ki v kranjskem okraju vidno kažejo na ekonomsko nujno po povečanju proizvodnje na podlagi povečane povprečne stopnje delovne storilnosti, ne pa z novo delovno silo. To v bistvu pomeni, da moramo doseči nenehno povečanje proizvodnje s kvalitativnimi spremembami, z novimi tehnološkimi procesi in s sodobnejšimi proizvodnimi sredstvi, ne pa s kvantitativnimi, ki so v bistvu samo mehanično povečanje delovnih sredstev in količine živega dela.

Rudi Vogrinc

LUJSKA TEHNIKA V KOVINSKI INDUSTRIJI

Tesnejša povezava s proizvodnjo

Več pozornosti racionalizatorskemu in novatorskemu delu

LJUBLJANA, 11. febr. V Klubu ljudskih poslancev je bilo danes dopolnilno posvetovanje o delu Ljudske tehnike v kovinski industriji, ki so se ga udeležili številni predstavniki kovinskih podjetij iz vse Slovenije. Na posvetovanje je prišel tudi predsednik glavnega odbora Ljudske tehnike Slovenije Milko Goršič.

Najprej je Franc Slapnik poročal o delu Ljudske tehnike v kovinski industriji. Osnovne organizacije LT so se v zadnjih letih tudi v industriji že precej uveljavile, vendar pa njih vloga in delo še nista povsem jasno začrtana. Ena izmed najvažnejših nalog organizacij je razvijanje racionalizatorskega in novatorskega. Čeprav zakon racionalizatorjem in novatorjem zagotavlja tudi precejšnje materialne ugodnosti, smo zadnje čase to področje precej zanemarili. LT bi lahko veliko prispevala pri izdelavi prototipov v industriji, pa tudi v servisnih delavnicah v okviru stanovanjskih skupnosti. Seveda pa dela Ljudski tehniki ne gre istovestiti s tako imenovanim »šušmarstvom«. Skratka gre za to, da se organizacije LT v komuni čim tesneje povežejo z vsemi čim bolj in da razvijemo prek njih čim širše ustvarjalne pobude.

Potem je Janko Cuderman govoril o vplivu LT na razvoj kovinske industrije v Sloveniji. Kovinska industrija zajema

okoli 20% vse industrije v republiki in prav tolikšen je tudi odstotek delavcev, zaposlenih v tej industriji. V Sloveniji je 83 kovinskih podjetij, ki zaposlujejo 63.330 ljudi, vendar pa imamo zdaj le v 23 podjetjih osnovne organizacije LT. V nekatere okrajih (goriškem, novomeškem) jih v podjetjih sploh ni, v treh okrajih (kranjskem, koprskem, murskosobotskem) pa imajo samo po eno organizacijo.

Zbrane predstavnike podjetij kovinske in strojne industrije je v razpravi pozvali predsednik Milko Goršič, ki se med drugim dejal, da smo v gospodarskem razvoju prišli do točke, preko katere zgolj z dosedanjimi ukrepi ne bomo mogli. Zdalj gre tudi za pospešen razvoj tehnike in tehnične izobrazbe kadrov. Kadrov ne bomo mogli vzgajati samo v šolah. Važno je, da jih izobrazujemo v delovnem procesu, na tečajih, seminarjih, ljudskih in delavskih univerzah, dopolnih tečajih, v večernih šolah itd. Avtomatizacija industrije terja od proizvajalca ogromno tehničnega znanja. Prav zato je LT med prvimi poklicanci, da sodeluje v tehničnem izobraževanju širokih množic. LT lahko ogromno prispeva k napredu proizvodnje in v podjetjih in k razvoju kadrov. Najvažnejše pri tem je, da se organizacije LT v kolektivih tesno naslonijo na proizvodne probleme podjetij, tako da bodo pravzaprav gospodarske organizacije narekovale enotam Ljudske tehnike njihov program.

V razpravi je sodelovalo lepo

število predstavnikov podjetij, ki so nakazali vrsto problemov. Koristne izkušnje iz nekaterih kolektivov bo treba prenesti tudi na druga podjetja, tako da bodo ustvarjalne pobude najširše kroga naših delavcev prišle do polne veljave. I. P.

KMETIJSTVO V LETOŠNJEM IZVOZU

Večje količine in boljša kakovost

Zvezni družbeni plan nakazuje, da bo znašala skupna vrednost našega izvoza letos 175,2 milijarde, v tem ko je znašala lani 148,6 milijarde. Znatno povečanje ni edina značilnost letošnjega izvoza. Letos bo delež kmetijstva v izvozu znatno večji, kakor je bil prejšnja leta. V zveznem planu je poudarjeno, da se bo občutno povečal izvoz poljedelskih in živilnoizdelkov proizvodov ter proizvodov drugih kmetijskih panog na podlagi večjega lanskega pridelka in predvidenega nadaljnjega povečanja pridelka v tem letu.

Skupna vrednost izvoza kmetijskih pridelkov naj bi znašala letos 53,4 milijarde ali 19,3 milijarde več kakor lani. Letošnji izvoz kmetijskih pridelkov bo večji od predlanskega, ki je sledil bogati letni 1957. Leta 1958 je izvoz kmetijskih pridelkov dosegel vrednost 37,4 milijarde lani pa 34,1. Povečanje letošnjega izvoza kmetijskih pridelkov v primerjavi z lanskim bo znašalo 56,6%, kar bo največji prilepek k povečanju celotnega izvoza. Tako bo delež kmetijstva v našem izvozu narasel od laniških 23,3% na letošnjih 30,6%.

Lanski rekordni prilepek v našem kmetijstvu zlasti koruze, še posebno vpliva na znatno povečanje izvoza kmetijskih pridelkov. Letos bomo imeli na razpolago ne samo večje količine koruze za izvoz, marveč bomo lahko spričo lanske bogate letine pospešili naraščanje števila gove živine, s tem pa tudi izvoz živine in mesnih izdelkov.

Letošnji izvoz kmetijskih pridelkov pa se ne oprla samo na lanske rekordne letine. Tudi letos pričakujemo prilepek, ki bo presegel lanskega za 1,3%. Naj-

bolj bo narasla proizvodnja v živilnoredi, najvažnejši panogi intenzivnega kmetijstva, tako da se bo delež živinoreje v skupni kmetijski proizvodnji povzpela na 33,4% nasproti lanskim 28,2%. Mesa smo imeli lani na razpolago 540.000 ton, letos pa ga bomo imeli 700.000 ton. Važno je, da bo naglo narasla reja belih pitanih prašičev in pitane govede, kar bo vplivalo tudi na naš izvoz.

Takšen razvoj kmetijstva, ki je tudi surovinska baza za predelovalno industrijo, bo omogočil obremenitev z lanskim pridelkom, da se bo vrednost izvoza na podlagi kmetijske dejavnosti v primerjavi z lanskim povečala skupaj s predelovalno industrijo za 46%, vrednost izvoza nepredelanih kmetijskih pridelkov pa za 56,5%.

Stvar kmetijskih in združenih organizacij bo, da bodo ugodne okoliščine izkoristile in izpolnile v planu postavljene naloge. To praktično pomeni, da bo treba na moč skrbeti za kakovost pridelkov, ki jih bomo izvažali na tuje trge. Izkušnje nas uče, da izvozniški kmetijski pridelkov niso zmerom posvečali dovolj pozornosti kakovosti in se je zaradi tega dogajalo, da so nam kmetijske pridelke iz tujine vračali ali pa smo jih morali prodajati po znatno nižjih cenah. Letos planiramo med drugim dvakrat večji prilepek suhih silv, po katerih je povpraševanje v tujini zelo veliko. Nervačnost pa je, da planiranega izvoza ne bomo dosegli, ker posvečajo pridelovalci premalo pozornosti kakovosti blaga. Dogaja se, da je v suhih silvah nad 30% vlage, kar ni dovoljeno. Nekaj podobnega se dogaja tudi z drugimi pridelki. Pone-

kod so poskušali prodajati obilnejše pitane junce in telce kot najboljšo vrsto itd.

Intenzivna gospodarska integracija posameznih držav čedalje bolj krepi konkurenčni boj na trgu, zato bo moč tako planirati izvoz doseči samo z zagotovitvijo cenene in visokokvalitetne proizvodnje. Kmetijski pridelki, poljedelski, živilnoredski in sadjarški, morajo biti standardizirani in kakovostno izenačeni. Ko gre za pridelke, ki jih predelujemo, jim je treba posvetiti vso skrb, tako da bodo ustrezali okusu tujih kupcev in normativom, ki so postavljeni za takšne proizvode. Zlasti veliko pozornost je treba posvetiti živilnoredskim proizvo-

dom. Na mnogih trgih v Zahodni Evropi, v Italiji, Nemčiji in Veliki Britaniji, smo se že uveljavili kot kakovitni proizvajalci najboljših mesnih izdelkov in drugih živilnoredskih proizvodov. Pridobljeni ugled moramo ohraniti, da si bomo te trge ohranili, ne pa, da se nam zgodi, kakor se je zgodilo v Veliki Britaniji, ki je prepevala uvoz naše žive perutnine, ker je bila bolna.

Pravočasne priprave kmetijskih proizvajalcev in pridelovalcev bodo ob ugodni lanskim za letošnji planirani proizvodnji omogočile, da bomo postavljene naloge ne samo izpolnili, marveč tudi presegli.

Ivan Stojiljković

Naš lanski izvoz v evropske in azijske države se je povečal

Beograd, 11. febr. (Tanjug). — Sekretar Zvezne zunanjetrgovinske zbornice Ivan Barballé je danes v pogovoru z novinarji navedel nekatere značilnosti regionalne razporeditve našega zunanje trgovine v lanskem letu. Izvoz v evropske države se je povečal, prav tako pa tudi izvoz v azijske in latinskoameriške države, medtem ko je izvoz v Afriko in Združene države Amerike ostal približno na enakih ravni.

Lani smo izvozili v Italijo za 17 milijard in 290 milijonov din, v ZSSR za 14 milijard in 155 milijonov din, v Zahodno Nemčijo za 13 milijard in 197 milijonov din, v Veliko Britanijo in Poljsko za nekaj več kot 10 milijard din, v ZDA za 9 milijard in 313 milijonov din itd.

Velik razvoj turizma

Lani je obiskalo Hrvatsko več ko pol milijon domačih in tujih turistov — Dr. Marijan Breclj je sodeloval v razpravi na skupščini Turistične zveze Hrvatske

ZAGREB, 11. febr. Turistična zveza Hrvatske je imela danes letno skupščino, ki so se je razen številnih delegatov in predstavnikov raznih društev udeležili tudi predsednik Izvršnega sveta Sabora Jakov Blažević in predsednik Turistične zveze Jugoslavije dr. Marijan Breclj.

V dosedanjem razvoju turizma na Hrvatskem je bil največji razmah zabeležen v prvih desetih mesecih lanskega leta. V tem obdobju je obiskalo hrvatske turistične kraje več ko milijon 500 tisoč domačih in tujih turistov, nočitev pa je bilo okrog 10 milijonov. Nenavadno velik je bil promet v pred- in posezoni. V tem času je obiskalo Hrvatsko največ tujih turistov. Mnogo večji kot prejšnja leta je bil lani tudi dotok deviz. Sodiijo, da je znašal do konca lanskega oktobra na področju Hrvatske okrog 12 milijonov dolarjev.

Na skupščini je predsednik Turistične zveze Hrvatske Marjan Cetinčić dejal, da se tudi letos pričakuje velik porast turističnega prometa in pri tem poudaril, da je treba izkoristiti in prilagoditi potrebam sodobnega turizma vse možnosti za čimboljšo preskrbo in razvedrilno turizmov. Opozoril je, da je treba zgraditi predvsem motele, campinge, weekend hišice in manjša turistična naselja. Tovariš Cetinčić je govoril tudi o skrbi za strokovno izobrazbo kadrov ter o nalogah turističnih društev, ki

morajo bolj kot doslej sodelovati s sindikalnimi organizacijami ter s Počitniško zvezo.

V razpravi, v kateri so številni diskutanti opozorili na razne probleme, od katerih je odvisen razvoj turizma, je sodeloval tudi predsednik Turistične zveze Jugoslavije dr. Marijan Breclj. Dejal je med drugim, da morajo turistična društva svoje delo usmeriti v to, da postanejo čim bolj splošne družbene kontrole na področju turizma. Taka dejavnost ni potrebna le za gospodarsko krepitev turizma, temveč za pravilne odnose, ki morajo obstajati v razvoju tujega in do-

mačega turizma. Tovariš Breclj je nadalje govoril o potrebi stimulativnega nagradjevanja v turističnem gostinstvu in o nujnosti maksimalnega izkoriščanja obstoječih zmogljivosti. Ko je nakazal potrebo, naj bi pri krajnih ljudskih odborih in občinah ustanovili svete za turizem, ki bodo koordinirali delo vseh organov, zainteresiranih za razvoj tega gospodarskega področja, je tovariš Breclj seznanil skupščino s predlogom za ustanovitve takega sveta tudi pri Zveznem izvršnem svetu. Ob koncu svojih izjav je govoril Breclj opozoril, da je pravočasno preskrbo turističnih središč v času sezone, pri čemer lahko v znatni meri pomagajo turistične organizacije s pravočasnim opozarjanjem na razne pomanjkljivosti. E. K.

Več prehladov kot prave gripe

Največ obolenj okrog Sežane, Kopra in Ilirske Bistrice

Ljubljana, 11. febr. — Iz raznih krajev države javljajo, da so v zadnjih dneh zajele posamezne predele valovi gripe. V Sloveniji ima CHZ kot epidemično področje zabeležene kraje okrog Sežane, Kopra in Ilirske Bistrice, od koder javljajo, da je obolelo okrog 300 ljudi. Tudi v Ljubljani ve-

liko slišimo o primerih gripe in prehladov. Na vprašanje, kako je z obolenostjo, nam je dr. Franta Mis pojasnil, da so zimski meseci kot vsako leto, ko poraste število prehladov in podobnih obolenj. Po večini so to primeri lažjih prehladov, vendar pa, sodeč po nekaterih znakih, kot so mrazenje, bolečine v udi, utrujenost, lahko sklepamo, da je vmes tudi nekaj sporadičnih primerov gripe. Skupno je bilo iz okraja javljenih doslej 675 primerov obolenj, kar seveda ni znak, da bi že razsajala kakšna hušja epidemija. Prav je, da so ljudje pozorni na bolezenske znake, da ne zanemarjajo prehladov ter ostanejo v postelji, če se boizezen huje razvije. Očitajno traja tak prehlad dva, tri dni in doslej ni opaziti, da bi se pojavljale kakšne posebne komplikacije. Prav tako tudi ni večjega števila prijav iz šol, temveč so le posamezni primeri, ko izostajajo otroci od pouka zaradi prehladov. M. N.

Zamenjama otroka

Novi Sad, 11. febr. V juliju 1954 so po skrivni babice Tanje Kurikse v novosaški porodišnici zamenjali dva otroka. Ana Mestrovic je rodila sina Božidera Jovanke Dedijer pa Milorada. Mestrovicova je trdila, da Božider ni njen sin, zlasti ker nekaj let, ko je otrok nekoliko odrasel, pa ni bil očetu nič podoben. S krvno analizo stvari niso mogli pojasniti, kajti Mestrovic bi lahko bil oče enega in drugega otroka. Pomagati so si morali z antropološkim pregledom. Tako so ugotovili po pigmentu barve kože in las, oblik in mesnatosti ustnic, razmaku med nosnicami in debelini ročnih kosti, po dolžini prstov in vsega telesa, da je imela Mestrovicova prav. Mestrovicova zdaj izraža željo, da bi obdržala oba otroka, ker sta se otroka Jovanke Dedijer tako privadila, da bi se težko ločila od njega. Mati Jovanke Dedijer, ki se ni kaj ne ogreva za otroka, pa ni hotela podpisati sodnega odloka.

Proji babici Tanji Kurikse se bo začel kazenski postopek, brž ko bo razsodba pravomočna.

Smrtna nesreča v Črnučah

Ljubljana, 11. febr. Danes ob 12. uri se je v Črnučah zgodila smrtna prometna nesreča. Voznik vprege Avgust Kos je peljal iz Gamelj pri Črnučah. Poleg njega se bila na vozu še Frančiška Škeri in v naročju držala štiriletna vnuča. Na klanecu sta se konja splašila in voz je začel drseči postranski prekop. Zaradi tega je zadel v obcestni kamen. Vsi trije so zaradi udara padli z voza. Škeriova je dobila hude telesne poškodbe, katerim je takoj podlegla, voznik je dobil lažje poškodbe, otrok pa je ostal nepoškodovan.

Drevo ga je ubilo

Ljubljana, 11. febr. Danes dopoldne se je pripetila v gozdu blizu vasi Smrečje, 17 km od Vrhnike, smrtna nesreča ko sta brata Franc in Stanislav Maloverj podirala kostanje. Pri podiranju je podoben kosilni na prepi padel na bližnjo smreko, ki je vrgla deblo nazaj, pri čemer je zadela Stanislava, ki je stal za smreko in ga smrtno poškodovala.

Zaradi nepredvidenih ovir je občni zbor Prešernove družbe preložen na nedeljo, 21. februarja 1960.

Občni zbor bo ob 10. uri v Klubu ljudskih poslancev, Ljubljana, Puharjeva ulica št. 7 z istim dnevnim redom.

Hitrejša in sodobnejša potovanje

Spričo izboljšav v železniškem, pomorskem, avtobusnem in letalskem prometu bo letos zadovoljivo potrebam naraščajočega števila turistov

ZAGREB, 11. febr. (Tanjug). Rekordno število domačih in tujih turistov, ki jih pričakujejo v letošnji sezoni, bo hitrejša in udobnejša potovala spričo ukrepov v vseh vrstah prometa.

Poletni vozni red v pomorskem prometu bo začel veljati letos 15 dni prej in bo veljal 15 dni dlje, kakor prejšnja leta, namreč od 1. aprila do 31. oktobra. Tako bo zadovoljeno potrebam čedalje večjega števila turistov, ki pred glavno sezono in po njej obiskujejo jadransko obalo.

Na železniških progah proti Reki in Splitu, ki sta za turistični promet največjega pomena, se bo vožnja skrajšala približno za eno uro z uvedbo vlakov z električnimi oziroma diesellokomotivami. Na novo letališče pri Zagrebu se bodo spuščala letos tudi največja potniška letala, med njimi mnogo posebnih turističnih letal.

Na nedavno dograjeni avtomobilski cesti od Karlovca do Plitvice, na novih odsekih jadranske ceste in na drugih cestah uveljavljajo pristojne oblasti ukrepe za večjo varnost potnikov in vozil ter uva-

jajo nove in hitrejša avtobusne proge.

Letos se bodo pomnožile tudi pomorske zveze med glavnimi turističnimi središči na naši in italijanski jadranski obali, kar l. omogočilo, da bo več turistov obiskovalo obe deželi. Dane so tudi možnosti, da se bo potniško ladjevanje na Jadranu letos okrepilo z brzo ladjo motoskapom, ki vozi dvakrat hitreje, kakor običajne ladje in ki lahko sprejme tudi več avtomobilov.

Novo letališče pri Zagrebu

S SEMINARJEV ZA PREDSEDNIKE KRAJEVNIH ODBOROV

Krajevni odbori in njihova vloga

V Novem mestu in Brežicah so bili predstavniki krajevnih odborov. Razprave na teh seminarjih so pokazale, da krajevni odbori ponekod še niso dobili tiste vloge, ki jim je namenjena v našem sistemu družbenega upravljanja.

Na terenu čestokrat manjko,

preveč ponavljanja, da za vse nimamo dovolj kadrov in podobno.

Taka mnenja so v celoti zgrešena, na dan pa prihajajo tam, kjer dela vseh organizacij in organov ne usmerjajo zavestne politične družbene sile, kjer delo med organizacijami in organi ni razdeljeno, oziroma ni pove-

področju in podobno. Skrb za družino prav tako sodi v pristojnost krajevnega odbora. Prav tako bi se morali zanimati za poslovanje krajevnih uradov, akoravno delovanje le-teh ni pod njihovo pristojnostjo. Zakon o stanovanjskih skupnostih nalaga krajevnim odborom velike dolžnosti, saj bodo morali na vsi prevzeti naloge, ki jih imajo stanovanjske skupnosti v mestih. Pravilnega reševanja raznih nalog socialnega varstva si ni mogoče brez aktivnega sodelovanja krajevnih odborov. Organi komun ne bi smeli izdati nobene odločbe brez posrednega posvetovalnega in mnenja krajevnih odborov.

Razumljivo, da so za slabo delovanje krajevnih odborov v več primerih krivi občinski ljudski odbori. V praksi se dogaja, da občinski ljudski odbori sklicujejo zbor volivcev brez sodelovanja krajevnih odborov. Nemalokrat ohromi delo krajevnega odbora to, da občina in njeni organi ne odgovarjajo na pismene predloge krajevnih odborov in organizacij. Dogodi se, da volivci večkrat obravnavajo neki problem, pošljejo o tem svoje predloge, in ker ne dobe nobenega odgovora ali pojasnila, se prenehajo z njim ukvarjati, ker se jim zdi škoda časa. Tako ravnanje komun je eden poglavitnih vzrokov za slabo udeležbo na zborih volivcev. Pravilno bi bilo, da bi dnevni red zbora volivcev vseboval tudi problem krajevnega odbora.

Kjer je premalo političnih pojasnjenj, pridejo do izraza v krajevnih odborih nepačna naziranja, češ da morajo za vse svoje naloge dobiti od občine potrebna sredstva, čeprav gre za čisto lokalne zadeve, od katerih bodo imeli korist izključno prebivalci kraja. Ponekod pa prihaja tudi do težni da bi krajevni odbori postali oblastveni organi ali podaljšana roka občinskega ljudskega odbora. Take težnje so predvsem tam, kjer govorijo o pomanjkanju kadrov, kjer menijo, da je organizacija in organov preveč in podobno.

V razpravi na navedenih seminarjih so predstavniki krajevnih odborov predlagali, da bi občinski ljudski odbori in njihovi organi v večji meri iskali opore v krajevnih odborih, kadarkoli rešujejo eno ali drugo zadevo. Menijo, da bi jih morali občinski ljudski odbori vedno seznaniti prej, preden sprejme sklep, ki se tiče vseh občanov ali samo prebivalcev posameznega področja. Mnenja so, da bi tudi, da bi občinski ljudski od-

bor moral dati krajevnim odborom možnost prilozbe zoper sklep, s katerim se ne bi strinjali. Na splošno so trdili, da so bili zbori volivcev doslej premalo upoštevani, oziroma da njihovi predlogi čestokrat niso prišli na sejo ljudskega odbora. V nekaterih občinah, kot na primer v novomeški, se je pojavila tudi težnja po zmanjševanju števila krajevnih odborov, kar je v nasprotju z načelom, da čimveč ljudi sodeluje v družbenem upravljanju.

V novomeškem okraju pa je tudi nekaj dobrih primerov, ko so tako politične organizacije kot krajevni odbori našli vsak svoje mesto za delo, vsi skupaj pa enotno stališče pri reševanju najbolj nujnih nalog. Eden takih primerov je Catež pri Veliki Loki, ki kaže vzoren primer skupnega dela vseh lokalnih faktorjev. Tam ne spršašuje, kaj bo kdo delal, pač pa samo, kaj bodo vsi delali. Zato so doslej dosegli že vrsto uspehov. Tako so med drugim pripomogli, da imajo zdaj na Catežu novo šolo, pripravljajo se na gradnjo vodovoda, redno popravljajo vsa pota uredili so že nekaj skupnih nasadov in podobno. Ne čakajo kaj in koliko bodo dobili od drugod, pač pa najprej poiščejo in zberejo lastna sredstva.

Podoben je primer v Veliki dolini pri Brežicah. Na pobudo SZDL in ob sodelovanju vseh krajevnih organizacij ter krajevnega odbora so se sami lotili elektrifikacije naselij, zavečajo se, da bodo od tega imeli predvsem sami korist. Elektrifikacija so uspešno zaključili. Sedaj se razpravljajo o gradnji šole, ki je nujno potrebna, in zbirajo sredstva zanjo.

Na letošnjih občnih zborih SZDL je ponekod prišlo na dan da tudi nekatere osnovne organizacije ZK niso našle svojega mesta v delovanju krajevnih organov in da so v svojem delu preveč zaprte v ozek krog.

Krajevnim odborom je treba dati mesto, ki jim pripada. Vključevanje državljanov v družbeno upravljanje je lahko najbolj učinkovito prav prek krajevnih odborov in njihovih delovanj. Razumljivo je, da je učinkovito delo krajevnih odborov v celoti odvisno od delovanja zavestnih političnih sil s Socialistično zvezo delovnih ljudi na čelu. Oba primera v novomeškem okraju, to je na Catežu kot v Veliki dolini, dovolj jasno dokazujeta, kako ko-rišno je lahko skupno delo vseh lokalnih faktorjev, to je političnih in uravnih. (7)

Tribuna »Dela«

PREDSEDNIK OKRAJNEGA LJUDSKEGA ODBORA MURSKA SOBOTA RUDI ČACINOVIC

Združevanje sredstev gospodarskih organizacij

preko bančnega sistema s primerno ekonomsko stimulacijo

Gospodarske investicije republiškega perspektivnega plana bodo ob koncu letošnjega leta predvidoma realizirane le 74%. Res je, da bomo predvideno raven proizvodnje petletnega plana dosegli že z izpolnitvijo letošnjega družbenega plana. Izpolnitev plana investicij bi bila ob izkoriščanju vseh obstoječih zmogljivosti za naš hiter razvoj še ugodnejša. Marsikje pa bodo verjetno tudi ostala sredstva iz različnih zveznih virov, čeprav so bila planirana kot neobhodno potrebna za realizacijo te ali one naložbe v industrijo, kmetijstvo ali druge panoge, važne za dosego planskih zmogljivosti ali za druge planske cilje. Po predvidevanjih sredstva za nova posojila iz splošnega investicijskega sklada na nadaljnji gospodarski razvoj pri nas ne bodo mogla bistveno vplivati. Predvidevati moramo, da bo razvoj decentralizacije še bolj pospešen. Splošni investicijski sklad bo pomembnejši le za nekatera področja ali namene.

Prav nasproten pa je razvoj sredstev, s katerimi razpolagajo gospodarske organizacije. Po družbenem planu LRS za leto 1960 bo znašal samo v Sloveniji ostanek čistega dohodka 24 milijard din, razpoložljiva amortizacija pa bo 12,3 milijarde din. Del sredstev ja sicer še blokiran (rezervni skladi, potrebe anuitet in obstoječe obveznosti), ostanejo pa še znatna sredstva za investicije v osnovna in obratna sredstva. Po podatkih za l. 1959 so industrijska podjetja uporabila za osnovna sredstva okoli 5 milijard din iz čistega dohodka in 9,3 milijarde din iz amortizacije. Velik del sredstev pa sploh ni bil izkoriščen, n. pr. iz osnovnih izdatkov 4-5 milijarde din, iz amortizacijskih skladov 7,5 milijarde din. Samo na področju nekaterih okrajev je ostalo neizkoriščenih po več milijard dinarjev. Zategadelj je razumljivo, da je med predvidenimi ukrepi in naporu za izpolnitev petletnega plana v štirih letih letošnji družbeni plan LRS poleg visoke stopnje izkoriščanja obstoječih zmogljivosti, hitrega aktiviranja zmogljivosti v gradnji, rekonstrukciji, ki lahko hitro prispevajo k razvoju proizvodnje, poudaril tudi važnost združevanja sredstev gospodarskih organizacij.

Odbor za gospodarstvo Ljudske skupščine LRS je v svoji nedavni obravnavi prav tako poudaril, da bo »glede na enovitost postavljenih ciljev družbenega plana na eni strani in glede na decentralizacijo sredstev na drugi strani« moč postavljene cilje družbenega plana doseči le z ustreznim združevanjem sredstev gospodarskih organizacij kot družbeno teritorialnih enot. Poudaril je, da bodo samo sredstva gospodarskih organizacij znala letošnje 40% od celokupnih investicijskih sredstev v LR Sloveniji. Razprava je poudarjala potrebo doseči skupno postavljene cilje tako, da bi pri tem še nadalje krepili sa-

moupravnost gospodarskih organizacij in družbeno teritorialnih enot. Združevanje sredstev naj bi omogočilo realizacijo planov gospodarskih organizacij, ob upoštevanju njihove samostojnosti in na način, ki bi gospodarske organizacije stimuliral, pa naj bi omogočilo tudi realizacijo planov politično teritorialnih enot. Odbor za gospodarstvo je tako možnost videl prav v postavitvi družbenega plana, ki predvide-

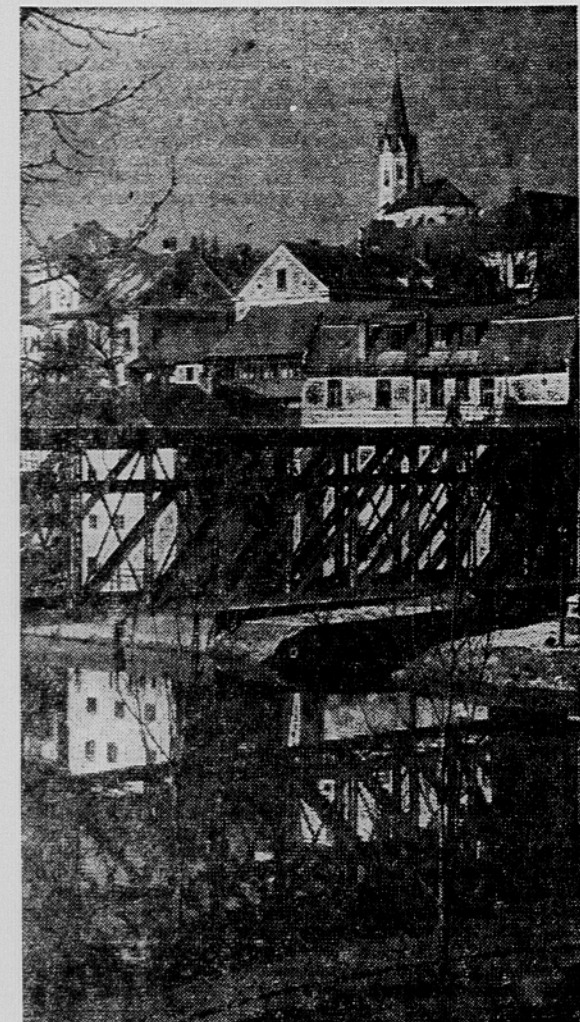

va uresničitev združevanja preko našega bančnega sistema, ki pa naj bi se temu primerno tudi funkcionalno preusmeril. Verjetno imajo že različni okraji in občine pri takem združevanju koristne izkušnje. Verjetno bodo letošnje izkušnje samo začetek korakov, ki bo sicer pomemben za rešitev planskih nalog gospodarskih organizacij in teritorialnih enot, vendar naj ne bi ostal na sredi poti, temveč naj bi bil le pomemben korak naprej k nadaljnjemu razvoju naše bančne prakse in tudi sistema. Če se bo izpolnil v sistem sodelovanja med gospodarskimi organizacijami in banko na čisto ekonomskih interesih, bodo banke lahko izpolnjevale vrzel, ki nastaja sicer z zmanjšanjem vloge splošnih skladov tam, kjer se še ne ustvarja dovolj sredstev ne v okviru občin ne okrajev. Preko takega bančnega sistema bi bilo mogoče pomagati tudi nekaterim področjem s sredstvi gospodarskih organizacij, vloženih na stimulativen način v banko, dokler jih same ne bi rabile. Tako bi odpadel tudi strah nekaterih o prelivanju sredstev z njihovega področja, saj bi taka sredstva bila stimulirana. Za gospodarske organizacije bi bila to vloga v banko, banka pa bi lahko svojo pospeševalno vlogo v našem gospodarskem razvoju še razširila.

Pomurje je najizrazitejši primer slovenske pokrajine, ki je zaradi svojega specifičnega razvoja marsikaj zamudila in želi zamudo čimprej nadoknaditi. Zategadelj je razumljivo, da si je Pomurje pri mobilizaciji skromnih sredstev s katerimi razpolaga, moralo postaviti tudi naloge združevanja sredstev gospodarskih organizacij in njihovo mobilizacijo za planske cilje. Ob novembrski seji zbora proizvajalcev OLO, ki je analiziral možnosti za realizacijo investicijskega družbenega plana, je zbor proizvajalcev razpravljal tudi o združevanju

sredstev gospodarskih organizacij ter se izrekel za združevanje preko bančnega sistema. Medtem je razprava in praksa v Sloveniji še marsikaj razčistila. Pred kratkim sprejeti družbeni plan OLO se je odločil za združevanje preko bančnih organizacij tako, da se bodo na teritoriju okraja sredstva združevala preko komunalne banke in zadrugne hranilnice. Gospodarske organizacije bodo vlagale svoja sredstva kot posojila na skupen račun združenih sredstev in ostanke lastnik vloženih sredstev, ki se obrestujejo. Imele bodo pravico dobiti iz združenih sredstev posojila za osnovna sredstva, v skladu s programi, ki morajo temeljiti na družbenem planu. Akcija združevanja je pričela s skupnimi konferencami političnih predstavnikov, predstavnikov okraja in občin, sindikatov in vodstev gospodarskih organizacij, kjer so pojasnili tudi namen in tehniko združevanja. Akciji združevanja bo stal na čelu poseben odbor, v katerem ima vsaka občina po enega predstavnika, OLO pa predsednika. Predvideva se, da bo tako zbrana približno četrtnina sredstev, s katerimi gospodarske organizacije letos razpolagajo, tri četrtnine pa bi ostalo organizacijam za realizacijo njihovih planov. Kolikor organizacije takih planov nimajo ali bodo sredstva mogle koristiti šele drugo leto, naj bi bila za letošnje odstopljena sredstva večja. Kolikor pa so sredstva gospodarskih organizacij v zvezi s plansko naložbo, ki jo predvidevajo plani teritorialnih enot, že angažirana, seveda njihova sredstva ne bi združevali. Iz področja kmetijstva naj bi se predvsem združila sredstva odstopljenega prispevka od dohodka kmetijskih organizacij in kmetijskih združenj ter iz dohodkov plemenskih sejmov.

V Pomurju bomo v realizacijo letošnjega plana dosegli le 65,3% predvidenih naložb perspektivnega plana po vrednosti. In letošnji družbeni plan predvideva povečanje gospodarskih investicij za 102%, negospodarskih za 38%. Vzrok letošnji planski dinamiki je zaostajanje v prejšnjih letih, kar je poleg nekaterih subjektivnih težav, bilo posledica izostanka različnih planiranih kreditov. Letos razpolagajo industrijske organizacije, predvsem predelovalni obrati, z nekaj čez pol milijarde sredstev več kot lanske leto. Smotno združevanje in koriščenje teh sredstev, predvsem kot potrebna udeležba pri različnih kreditih, brez katerih ne bi mogli uresničiti planiranega razvoja, je za naše področje še tolikanj pomembnejše. V gospodarsko razvitih področjih bodo pa s takim združevanjem sredstev lahko marsikaj tudi sami reševali večje naložbe, za katere ne bo moč črpati kreditov iz drugih virov. Izkušnje takih področij bodo verjetno nadaljnjo izgradnjo sistema združevanja še bolj pospešile. Akcija bo uspešnejša, če bo lahko zajela tudi amortizacijo in denarni del sklada osnovnih sredstev. Pri vsem tem bo morala odigrati važno vlogo Investicijska banka, svoje pa bo moral prispevati s funkcionalno preusmeritvijo tudi naš bančni sistem.

Pogled na Novo mesto

Da imamo preveč raznih organizacij in organov upravljanja, da zato srečamo v delu vseh teh zvečine ene in iste ljudi, da je

zave v obravnavanju in reševanju nalog.

V takih krajih čisto pride od tega, da se na primer množični sestanki članov SZDL ne loti od zbora volivcev, ali obratno, da SZDL in druge politične organizacije rešujejo stvari, ki sodijo v pristojnost upravnih organov, ali pa da krajevni upravni organi sklepajo o stvareh, za katere lahko dajo le pripombe ali predloge. Ponekod se vedno n. jasno, da mora biti Socialistična zveza idejno politični pobudnik vsega dogajanja na terenu in hkrati mobilizator ljudskih množic za izpolnjevanje poud, ki vodijo k napredku družbe in posameznika.

Praksa kaže, da so krajevni odbori v novomeškem okraju dosledaj delovali precej enostransko, da njihova vloga marsikje še ni dovolj jasna. Delovanje večine krajevnih odborov je bilo usmerjeno le na razna drobna popravila vaških potov; tu in tam so bili še vključeni v elektrifikacijo svojega kraja, morda tudi v gradnjo vaškega napajališča in konec.

Njihova naloga pa je mnogo širša. Tako bi morali krajevni odbori prevzeti upravljanje na primer pokopališč, skrb za varnost imetja in ljudi, nadzor nad delovanjem društev na svojem

Ali poznate svoje pravice in dolžnosti?

Kateri predmeti so oproščeni carine

Predmeti, ki so jih jugoslovanski državljani nabavili med službovanjem v inozemstvu, so prosti carine. Nekateri prosijo za pojasnilo, kateri se razumejo kot taki »predmeti« in kakšni dokumenti so potrebni za to olajšavo?

To so predmeti, ki jih uslužbenec sem potrebuje za svoje gospodinjstvo: pohištvo, posteljnina, električni aparati, posoda, garderoba itd. Ta olajšava velja samo, če prenesete državljani te predmete

v domovino v roku 3 mesecev po vrnitvi.

Za to olajšavo mora koristnik takoj po vrnitvi v domovino predložiti carinarnici prošnjo za oprostitve plačila carine, kakor tudi potrdilo pristojnega organa, ustanove ali gospodarske organizacije o službovanju v inozemstvu. Obenem je treba predložiti tudi seznam predmetov, ki jih je za svoje gospodinjstvo državljani nabavil med službovanjem v inozemstvu.

Po Jugoslaviji

USPEHI TOVARNE »11. OKTOBER« V KUMANOVU

Bruto proizvod tovarne za šivne cevi »11. oktober« v Kumanovu se je zvišal za približno milijardo dinarjev v primerjavi s prejšnjim letom. Ta tovarna ima licenco »Gribo« za izdelavo pralnih strojev. To proizvodnjo je začela pred dve letoma in so bili uspehi tako v izdelavi kakor tudi pri prodaji na trgu že od prvega dne zadovoljivi. Ta tovarna bo izdelala na leto 500 pralnih strojev, 1000 kovančev, več sto ton raznih šivnih cev in nad 12 tisoč ton raznih drugih izdelkov, med njimi tudi fortifikatorjev, ki služijo za briganje vode, v kateri pred tem raztopimo umetno gnojilo. Te bo izdelovala samo ta tovarna v naši državi, kakor tudi kovinske pocinkane in varjene konstrukcije za shranjevanje koroze in ostrejša za stroje. S povečanjem števila izdelkov in s tem tudi bruto-proizvoda bo tovarna lahko zaposlila v svoji dvoranih še več sto delavcev iz tamošnjega okolja.

ASFALTNA CESTA LJUBLJANA - SIBENIK

Mreža asfaltnih cest se v naši državi neprestano razširja. Razen avtomobilskih cest, ki je od Ljubljane že dosegla Niš, se prav tako podaljšuje druga najvažnejša magistrala, jadranska turistična cesta. Do začetka turistične sezone bo zgrajen novi odsek Zadar-Sibenik, tako da bodo lahko našli in tuji turisti prihajali po dohodnih cestah od Ljubljane do Reke ali od Zagreba do Reke v najkrajšem času v Sibenik in bodo uživali včrtno neprestano ob morju. Do turistične sezone bo zgrajen tudi odsek Omis-Split, tako da bo od Reke do Splita zgrajenih 350 km jadranske magistrale. Te dni so začeli delati tudi na odseku med Sibenikom in Trogirami, tako da bo prihodnje leto cesta Reka-Split dograjena. To bo najvažnejši del ceste, medtem ko bodo v prihodnjih dveh letih dogradili tudi odsek Split-Zadar. Ker je zgrajenih že precej odsekov ceste okoli Dubrovnika, Makarske in otokov, bo gradnja do končne spjitve z Dubrovnikom olajšana. Prav tako bodo v tem času dogradili odseke skozi Črno-gorsko Primorje s čemer bo jadranska magistrala dograjena vzdolž naše obale in bo odprla novo dobo našemu turizmu ob morju.

Velike spremembe, ki jih doživljamo ob izvajanju programa za hitrejši razvoj živinoreje in organizirano proizvodnjo mesa, so postavila nujno v ospredje vprašanje, kako zagotoviti močna, beljakovinska krmila, ki so neogibno potrebna za racionalno vzrejo zlasti mesnatih prašičev. Potrošnja teh krmil se je v kratkem času izredno povečala. Še pred dobrim letom je ljubljanska tovarna močnih krmil ponujala svoje proizvode ob le delnem izkoriščanju zmogljivosti, zdaj pa že močno prmanjkuje teh krmil, čeprav je tovarna povečala svojo proizvodnjo od 7800 ton v predlanskem na 15.800 ton v lanskem letu. Osnovna krmila za proizvodnjo mesnih moramo že v velikem obsegu uvažati.

Se prav občutno pa je pomanjkanje visokovrednih beljakovinskih krmil za prašičerejo in perutninarstvo, ki je tesno povezano s kvalitativnim spreminjanjem na tem področju živinoreje. Gre za hitro preusmeritev od reje prašičev za mast na rejo pršutarjev in pravih bekonov za domače potrebe in izvoz, se pravi na rejo prašičev visokorentabilnih pasem hitre rasti. Mesnati prašiči teh pasem dosežejo pri pravilni vzreji že s šestimi meseci potrebno težo za zakol (90 do 100 kg) pri izvozu pa visoko ceno. Po družbenem planu bomo letos v Sloveniji zredili okrog 180.000 mesnatih prašičev. Za vzrejo mesnatih prašičev

Kvalitetna krmila za intenzivno prašičerejo

Z gradnjo kafilerij in tovarn krmilnega kvasa bomo zagotovili večjo proizvodnjo mesa

so nam potrebne specialne krmilne mešanice, ki vsebujejo biološko visokovredne beljakovinske živalske izvora, medtem ko nam pri reji prašičev za mast zadostja v glavnem rastlinska krmila in za mlade živali posneto mleko. Za uspeh organizirane reje mesnatih prašičev torej ni dovolj uvažati nove uvožene plemenite pasme. Te živali je treba tudi pravilno krmiti z visokovredno hrano, ki vsebuje dovolj živalskih beljakovin, kakor so ribja moka, mesna in krvna moka in posneto mleko. Živali ob pravilni prehrani tudi bolje izkoristijo ostalo krmno rastlinskega izvora. Biološka visokovredna beljakovinska krmila je enako potrebna za hitro farmsko vzrejo piščancev (brojlerjev), ki jih bomo leto po planu zredili v Sloveniji že 2,2 milijona.

Naša domača proizvodnja krme živalskega izvora je zdaj zelo majhna in še zdaleč ne zadostja za povečane potrebe. Zato smo že lani začeli široko akcijo, da si ustvarimo domače osnove za močna krmila. Jugoslovanska investicijska banka je sredi julija razpisala natečaj za investicijska posojila iz splošnega investicijskega sklada za rekonstrukcijo ali zgraditev tovarn in obratov za proizvodnjo živalske krme, zlasti za proizvodnjo

kafilierij in krmilnega kvasa, kakor tudi antibiotikov in vitaminov, ki so potrebni za krmne mešanice.

VISOKOVREDNE BELJAKOVINE IZ KLAVNIŠKIH ODPADKOV

Za pridobivanje mesne krme in kostne moke imamo v naši državi veliko neizkoriščenih surovin v obliki klavniških odpadkov, pokvarjenega mesa in poglunljiv živali, ki jih lahko predelamo v posebnih obratih, tako imenovanih kafilerijah. Nedavno je ljubljansko podjetje za promet s kožami »Koteks« izdelalo investicijski program za gradnjo takih obratov za pridobivanje visokovrednih beljakovinskih krmil. Pri jugoslovanski investicijski banki je tudi že vložilo zahtevek za posojilo v višini 296 milijonov din, s katerim bo zgradilo centralni obrat v Zgornjem Kašlju pri Zalogu, kjer imamo že zdaj majhen obrat kafilerije, ter pomožnih obratov v Mariboru, Murski Soboti in Kopru. Ti pomožni obrati bi živalske odpadke bi sterilizirali in osušili, medtem ko bi ostalo delo opravil centralni obrat. V naši republikli lahko zberemo na leto okrog 7000 ton raznih klavniških odpadkov, pokvarjenega mesa in poglunljiv živali (ki jih zdaj povečini zakoplamo), kar bi pri predelavi dalo okrog 1500 ton beljakovinskih krmil.

In sicer 480 ton krvne moke, 290 ton mesne moke in 740 ton kostno-mesne moke, razen tega pa bi odpadlo okrog 250 ton tehničnejo laja in tehnične masti. S to količino živalskih beljakovin bomo bistveno povečali bazo za izdelavo kvalitetnih krmilnih mešanice. Podobne obrate bodo zgradili tudi v drugih republikah, saj imamo v vsej državi toliko živalskih in klavniških odpadkov, da bi lahko pridobili na leto 20.000 ton samo mesne in krvne moke. V mnogih državah z razvito živinorejo je imajo tako organizacijo za predelavo odpadkov, tako na primer na Nizozemskem vsega 40 kafilerij raznih velikosti.

KRMILNI KVAS IZ TOVARNE CELULOZE

Kaže pa, da bomo v Sloveniji začeli pridobivati tudi krmilni kvas. O tem smo že pred leti mnogo slišali, ko so v Kemičnem inštitutu »Boris Kidrič« v Ljubljani prikazali široko možnost za pridobivanje visokovrednega krmilnega kvasa iz sulfatne lužnice naših tovarn celuloze. Na osnovi že omenjenega natečaja se je lani tovarna papirja in celuloze »Djuro Salaj« v Vidmu-Krškem odločila izdelati investicijski program za predelavo sulfatne lužnice v krmilni kvas. Vložila je tudi ustrezn zahtevek.

Z gradnjo novega obrata, ki bo stal 627 milijonov din, bodo v tovarni hkrati rešili pereče vprašanje izpuščanja sulfatnih odpadkov v Savo, ki močno onesčišča reko in uničujejo njeno floro in favno. Računajo, da bodo v novem obratu na leto predelali okrog 250.000 m³ odpadne lužnice, iz katere bodo pridobili 2640 ton krmilnega kvasa. Nevtralizirani lužnici bodo dodajali zarod posebnih glivic kvasovk (torula), ki se hitro razmnožujejo z izkoriščanjem sladkorja in lužnici (ne da bi fermentirale alkohol) kakor tudi z izkoriščanjem dodatnih hranilnih pripomočkov, zlasti amonijaka in superfosfata. Za predelavo sulfatne lužnice v kvas so se odločili tudi v tovarnah celuloze v Prijedoru in Banja Luki. Tako se bo s temi tremi obrati bistveno povečala krmna osnova za našo živinorejo. Velik pomen krmilnega kvasa je v tem, da vsebuje okrog 50% biološko visokovrednih beljakovin. S krmilnim kvasom dosežemo v kombinaciji z beljakovinski živalskega izvora še boljše uspehe pri reji mesnatih prašičev, ker predstavljajo krmilni kvas hkrati dragocen zaklad vitaminov.

Ker je v okviru celotne akcije za proizvodnjo močnih krmil predvidena tudi gradnja drugih tovarn, tako za predelavo soje in koruznih kail, za proizvodnjo antibiotikov in vitaminov ter posebnih tovarn za izdelavo krmilnih koncentratov, bomo razmeroma v kratkem času ustvarili široko osnovo za intenzivno proizvodnjo mesnatih prašičev za domače potrebe in izvoz, kakor tudi za intenzivno vzrejo mlade govedi in za večjo proizvodnjo mleka.

RAZGOVOR S PREDSEDNIKOM SKUPSCINE FEDERACIJE MALI

Načelni sporazum dosežen

Leopold Sengor je v razgovoru z dopisnikom Tanjuga med drugim dejal, da sta dve veliki stvarnosti 20. stoletja nacionalna neodvisnost in hkrati medsebojna odvisnost narodov in celin

PARIZ, 11. febr. (Tanjug). Predsednik skupščine federacije Mali in eden izmed voditeljev njene delegacije na pogajanjih o neodvisnosti med Francijo in federacijo Mali Leopold Sengor je v razgovoru z dopisnikom Tanjuga izjavil, da poteke pogajanja v vzdušju prijateljstva in medsebojnega razumevanja.

»Dosežen je popoln sporazum o načelih, na katerih naj bi obnovljena francosko-afriška skupnost,« je dejal Sengor in nadaljeval: »Francija je privolila v neodvisnost, to je v mednarodno suverenost federacije Mali. Se več, Francija se zavezuje, da nam bo pomagala utrditi neodvisnost. Razprava o prenosu skupnih pristojnosti na federacijo Mali se nanaša samo na podrobnosti. Obnovljena francosko-afriška skupnost bo Commonwealth francoskega tipa, to je združene neodvisnih, enakopravnih, a tudi solidarnih narodov. Sprito naše vzgoje smo preželi s francoskim pravnim duhom in tako kot Francozi hočemo, da bodo sporazumi jasni in natančni. To je velika revolucija v odnosih med Evropo in Afriko.«

Na vprašanje, ali voditelji federacije Mali sodijo, da je dogovorjena oblika obnovljene francosko-afriške skupnosti nekaj, kar se ne bo več spremenilo, je predsednik Sengor odgovoril, da po njegovem mnenju ni moč reči, da so na svetu politične strukture, ki bi bile večne. »Toda ne bo nam treba spreminjati ne okvirov ne načel. Seveda je moč v skladu z notranjo evolucijo skupnosti in splošno evolucijo sveta naše sporazume revidirati. Sodim, da dve veliki načeli — načelo neodvisnosti in načelo združevanja — ne bosta revidirani. Dve veliki stvarnosti 20. stoletja sta ena in ista: nacionalna neodvisnost na-

rodov, na drugi strani pa medsebojna odvisnost narodov in celin.« Kakor je dejal Sengor, se tudi sporazum o afriški skupnosti sklada s temi idejami.

Sengor je izrazil prepričanje, da bo lahko federacija svoja posebna gladišča izoblikovala na torišču zunanje politike, in dejal, da sodi, da je edina obveznost v neki skupnosti — razen sporazuma o združevanju — medsebojno posvetovanje in upoštevanje koristi partnerjev pri sprejemanju sklepov. Ta obveznost ne izključuje navezovanja dobrih odnosov z drugimi evropskimi državami in, kakor je dejal Sengor, »vertikalna solidarnost med Evropo in Afriko ne izključuje horizontalne solidarnosti med afriškimi narodi.«

»Politika federacije Mali,« je nadaljeval Sengor, »bo slovela na spoštovanju nacional-

Razprava o venezuelski pritožbi proti Trujillo

Washington, 11. febr. (Reuters). Delovna skupina izrednega zasedanja sveta organizacije ameriških držav (OAS) je imela včeraj več sestankov, na katerih je razpravljala o zadnji pritožbi Venezuele proti množičnim aretacijam in surovi kršitvi človeških pravic v Dominikanski republikli. Predstavniki OAS je izjavil, da delovna skupina ni sprejela nobenih sklepov in da se bo danes ponovno sestala.

Kongres iraških sindikatov

Kongres je s krajšim govorom odprl general Kasem — Splošne volitve letos poleti?

BAGDAD, 11. febr. (Tanjug). General Kasem je sinoči s krajšim govorom začel kongres iraških sindikatov, ki bo trajal tri dni. V svojem govoru je dejal, da bodo vsi iraški delavci delali eno uro za »palestinsko republiko«. Dejal je: »Palestina se mora opirati na svoje sinove, mi pa ji pomagamo z denarjem, orožjem in ljudmi.«

Kasem je potem dejal, da bo Irak začel prihodnje leto graditi težko industrijo in da je iraški dinar zdaj zelo močan. List »Al Bilad« piše, da bo prihodnji teden sestavljen osnutek zakona o volitvah poslancev v Irak. V komisiji, katere naloga je, pripraviti osnutek zakona, so predstavniki treh ministrov. Eden izmed članov komisije je izjavil, da določa zakon sodobne ustanove, kakršne imajo v arabskih in evropskih državah. Z zakonom bodo uvedene neposredne volitve, ki se jih bodo lahko udeležili vsi prebivalci, moški in ženske, starejši od 18 let. Iraška skupščina je bila razpuščena na dan julijske revolucije leta 1958. Ministrski

Razprava o Palestini na sestanku sveta arabske lige

Kairo, 11. febr. (Tanjug). — Kairski listi pišejo, da so voditelji delegacij na sestanku sveta arabske lige, ki so si na včerajšnjem sestanku prizadevali odpraviti medsebojne nesporazume, dosegli soglasje o tem, da bo svet lige na današnji prvi plenarni seji obravnaval palestinsko vprašanje kot celoto. »Al Ahrar« piše, da delegacija ZAR zahteva, naj svet sestavi konkretni program palestinskega vprašanja.

Vladni list »Gumhuriya« poudarja, da so se iz jermanskega zunanega ministrstva včeraj vsi voditelji delegacij strinjali z načrtom, po katerem bi vse arabske države financirale ustanovitve arabske palestinske republike, palestinske vlade in vojske.

TELEGRAMI

BONN. — Zahodnonemški zunanji minister von Brentano je včeraj odpotoval na uradni obisk v Pakistan, kjer bo ostal teden dni. Kakor poudarja bonnski krogi, je namen tega obiska okrepiti stike med obema državama. Von Brentano se bo potem mudil tudi nekaj dni v New Delhiju, kjer se bo razgovarjal z indijskim predsednikom Nehrujem.

LONDON. — Britanska vlada je imela včeraj sestanke, na katerem je obravnavala zadnja poročila o položaju pred stavko železničarjev, ki naj bi se začela prihodnji teden. PAN MUN JOSE. — Vodja severnokorejske delegacije v komisiji za premirje v Pan Mun Jomu general Čang Džun je ostro protestiral proti nameri ZDA, da dobavijo južnokorejski vojski nove vrste orožja.

GLASGOW. — Po podatkih, ki so jih navedli na kongresu škotskih sindikatov v Glasgown, živi v glavem mestu Škotske nad 150.000 ljudi v stanovanjih brez kopalnic. Nad 100.000 družin živi v sta-

novanjih brez sanitarnih naprav. Okrog 30.000 ljudi živi v stanovanjih, kjer spijo v sobi najmanj štiri stanovalci, okrog 80.000 pa v stanovanjih, kjer spijo v sobi več kot trije stanovalci. DAMASK. — Predsednik ZAR Naser je odobril načrt o zgraditvi inštituta za znanstvene raziskave v sirski pokrajini ZAR. Minister za industrijo sirskega področja ZAR Vagi Saman je izjavil, da so poslopja v Siriji 25 egiptovskih geologov. V Siriji so odkrili nahajališča petroleja, kroma, mangana, črne premoga, naravnega fosforja, svinca in železne rude.

WASHINGTON. — Ameriško ministrstvo za vojsko je sporočilo, da kroži po začrtani poti okrog Zemlje med Severnim in Južnim tečajem neko neznano telo. Osebe ameriških opazovalnih postaj sodi, da gre ali za nov sovjetski sputnik, o katerem se niso uradno objavili, da so ga izstrelili, ali pa za zadnji del rakete, s katero so svoj čas izstrelili enega izmed sovjetskih sputnikov.

nih področij in ne samo na sodelovanju s Francijo, ampak tudi z afriškimi deželami.«

Sengor je izjavil, da želi federacija Mali ustanoviti svojo vojsko, in pripomnil, da vprašanje francoskih vojaških oporišč na področju federacije kakor tudi vse ostale sporazume o združevanju zdaj proučujejo.

Na gospodarskem in finančnem področju razpravljajo o tem, kako bi iz nezadostno razvite ustvarili razvito deželo. »Zdaj pripravljamo načrte o razvoju Senegalije in Sudana. Te načrte bomo vključili z načrti o razvoju federacije. Na podlagi naših virov in naših možnosti bomo sestavili splošni načrt o razvoju federacije Mali in posebne načrte o razvoju vseh držav.« Predsednik Sengor je izrazil željo tudi po širšem sodelovanju z ostalimi narodi na svetu. »Zdaj si prizadevamo začrtati afriško pot v socializem, ki bi spoila kulturne in celo duhovne vrednote črne Afrike. Na tem torišču socializma živo spremljamo gledišča, ki nam jih nudijo dežele, kakor je Jugoslavija. Pogosto se sklicujemo na Jugoslavijo, ker nam pomeni zgled močno organizirane, toda decentralizirane države, v kateri vera ljudstva nadomestuje pomanjkanja sredstev.«

Na vprašanje, ali se bo v kratkem odzval povabilu, naj obišče Jugoslavijo, je predsednik Sengor odgovoril:

»Povabilen sem bil, naj skupaj z več afriškimi intelektualci obiščem Jugoslavijo. Verjetno na obisk ne bomo mogli priti pred zaključkom sedanjih pogajanj in razglasitvijo neodvisnosti federacije

vala navdihovati Kurde v sosednjih deželah za njihovo osvoboditev in popolno svobodo.« List poudarja, da bo stranka delala za okrepitev bratških odnosov med Kurdi in Arabci v Iraku.

Med ustanovitelj stranke je tudi voditelj kurdskega plemena Barazanja Mustafa Mulaz Barazali, ki je po uporu Kurdov leta 1943 s skupino svojih borcev prebil več kot deset let v Sovjetski zvezi.

PREDSEDNIK GRONCHI VČERAJ ODPOTOVAL IZ MOSKVE

Komentarji ob zaključku obiska

OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA

RIM, 11. febr. (Po telefonu). Predsednik italijanske republike Gronchi se nocoj vrača z obiska v Sovjetski zvezi, ki je kakor je dejal pred odhodom na letališču Vnuukova, prispeval k pojasnitvi medsebojnih stališč. Politični krogi in tisk so skušali še pred predsednikovim vrnitvijo na osnovi poročil, ki so prihajala iz Moskve, napraviti analizo obiskov in bilanco rezultatov. Desetna si očitno mane roke, ker smatra, da je obisk potrdil njene zunanje-politične koncepcije, češ da je s Sovjetsko zvezo mogoče razpravljati samo s pozicije sile, ki pa je za Italijo možna samo v okviru atlantskega zavezništva.

Pri tej oceni se oslanja desetna predvsem na govor Hruščeva na sprejemu v italijanskem veleposlaništvu in na besedni dvoboj med Hruščevim, Gronchijem in Pello. S tega stališča smatra obisk za koristen, kjer je po mnenju izrazil »zdravo krizo iluzij« pri tistih, ki so upali, da se bo Gronchijev obisk končal s približevanjem Italije sovjetskim stališčem ter bo tako olajšal tudi notranjopolitično usmeritev na levo. Hkrati napovedujejo, da bodo desničarski poslanci in senatorji zahtevali v skupščini in senatu čimprejšnjo razpravo o rezultatih obiska.

Provladni, zlasti pa sredinsko levičarski krogi, so v oce-

nah bolj zmerni in stvarni, kakor je bil v ostalem tudi njihov tisk v poročilih iz Moskve. Tako na primer »La Stampa« ugotavlja, da je hotela Italija doseči z obiskom dva določena cilja: zboljšati italijansko-sovjetske odnose in v skladu z italijanskimi možnostmi omiliti naprotja med Vzhodom in Zahodom medtem, ko se pripravljala konferenca na vrhu. Kar se tiče prvega cilja, je bil po mnenju lista dosežen nek uspeh s podpisom pulturne konvencije, s sklepom o okrejitvi trgovinskih odnosov ter tudi s tem, da je imel predsednik redko priložnost, ko je po televiziji govoril milijonom sovjetskih državljanov. Kar pa se tiče drugega cilja, smatra »La Stampa«, da je bil obisk koristen, ker je opozoril zahodne zaveznike na nekatera stvarna dejstva, ki jih preradi pozabljajo, namreč na ogromne žrtve, ki jih je utrpela Sovjetska zveza v drugi svetovni vojni. »Nobenega upanja ni, da bi dosegli odjugo in mirno sožitje, zahtevajoč od Moskve nemško združitve. Diplomacija bi dosegla briljanten uspeh, če bo našla časten kompromis glede režima v Berlinu in sprejemljiv modus vivendi med obema Nemčijama.« poudarja list, medtem ko radikalni tehnik »Espresso« skuša najti odgovor na vprašanje, zakaj se je Hruščev v italijanskem veleposlaništvu tako razburil, izhajajoč iz podobnih postavk. List namreč meni, da je Hruščeva razburilo italijansko stališče glede Berlina, ob razloženo med političnimi raz-

Mali. V bistvu bo to kulturno potovanje. Toda kot političnega človeka, kakršna sem, me bodo nujno zanimala politična in gospodarska vprašanja.«

Na koncu je Sengor govoril o evropsko-afriškem kulturnem sodelovanju in je dejal:

»Ne Evropa ne Afrika ne moreta živeti v kulturni avlarhiji. Evropa nam je mnogo nudila. Mi smo začeli nekaj nuditi Evropi. Treba je nadaljevati, ker bo univerzalna civilizacija postala stvarnost šele, ko bodo vsak narod in vsaka celina prispevali svoj delež.«

Leopold Sengor

OBISK SOVJETSKEGA PREMIERA V NEW DELHIJU

Govor Hruščeva v parlamentu

Včeraj dopoldne so se začeli uradni razgovori med Nehrujem in Hruščevom — Sprejem na letališču

NEW DELHI, 11. febr. (Tanjug). Sovjetski ministrski predsednik Hruščev, ki je prišel na obisk v Indijo, je imel danes dopoldne prve razgovore z ministrskim predsednikom Nehrujem v njegovi rezidenzi, od koder je potem odšel v parlament, kjer je govoril članom obeh domov indijskega parlamenta.

V New Delhiju sodijo, da bodo glavni razgovori med ministrskim predsednikom Nehrujem in predsednikom sovjetske vlade Hruščevom jutri dopoldne.

Po razgovorih bo ministrski predsednik Hruščev ostal na kosilu pri predsedniku indijske vlade Nehruju, tako da bosta oba predsednika prebila skupaj šest ur.

Ministrskega predsednika Sovjetske zveze Hruščeva so danes na delhijskem letališču sprejeli z najvišjimi častmi in izrazili iskrenega prijateljstva, ki navdaja Indijo do Sovjetske zveze. Malo pred 11. uro je nad letališče priletelo letalo sovjetskega predsednika vlade v spremstvu indijskih reakcijskih letal. Na letališču so bili že zbrani vsi najvišji državni predstavniki Indije, diplomat-

ski zbor in velika množica prebivalcev, ki jim je uspelo dobiti dovoljenja za vstop na letališče. Vzdolž deset kilometrov dolge poti od letališča do rezidence predsednika republike je čakalo več sto tisoč ljudi, da bi ponovno pozdravili sovjetskega ministrskega predsednika, ki je bil obiskal to deželo pred štirimi leti.

Hruščev je na letališču dejal: »Ko sem pred štirimi leti

prvič stopil na tla Indije, je ministrski predsednik Nehru izjavil, da sta Indija in Sovjetska zveza skoraj sosedji. Odtlej ni minilo mnogo časa, Sovjetska zveza in Indija pa sta napravili velik korak naprej na poti nadaljnega utrjevanja bratrskega prijateljstva in sodelovanja med našima dvema deželama. Čeprav je razdalja, ki loči Sovjetsko zvezo in Indijo, ostala ista, se sila, ki ji razdalja nič ne pomeni, krepi in raste iz leta v leto.«

Predsednik indijske republike Prasad je v pozdravu ministrskemu predsedniku Hruščevu prav tako omenil njegov obisk v Indiji pred štirimi leti. »V teh letih,« je dejal Prasad, »sta se deželi še bolj zblížili. Naše sodelovanje na področju gospodarskega in industrijskega razvoja začneja roditi sadove. Nič manj pa niso važna naša skupna gledišča o svetovnih problemih, zlasti pa o ohranitvi miru med narodi.«

V govoru poslanecem obeh domov indijskega parlamenta je sovjetski ministrski predsednik Hruščev dejal, da je treba vse mednarodne spore poravnati z uveljavljanjem načel miroljubne koeksistence. »Izhod iz vseh sporov,« je de-

jal: »Ko sem pred štirimi leti

Navedli smo samo nekaj najbolj značilnih stališč, h katerim lahko dodamo še stališče krščanskodemokratskega organa »Il Popolo«, ki ugotavlja, da Gronchijeva in Pellina mislija dobre volje ni služila samo za zboljšanje bilateralnih odnosov, temveč je bila koristna tudi zato, ker je nudila možnost za odkrito izmenjavo stališč o najvažnejših mednarodnih vprašanjih. Vodstvo krščanskodemokratske stranke je očitno zadovoljno s takim izidom obiska ter bo to svoje zadovoljstvo manifestiralo s svojo aktivnostjo in s prisotnostjo vseh svojih poslancev in senatorjev na rimskem letališču ob nocojšnji vrnitvi predsednika republike, ki je bil, kakor je znano, izvoljen na ta visoki položaj z glasovi opozicije proti krščanskodemokratskem vodstvu.

Aca Stanovnik

Pokojninsko zavarovanje v ZAR

Predsednik Naser je podpisal zakon o pokojninah za delavce, nameščence in državne uslužbence

KAIRO, 11. febr. (Tanjug). Predsednik ZAR je podpisal zakon o pokojninah za delavce, nameščence in državne uslužbence. Okrog 400.000 delavcev Sirije in Egipta bo dobilo prvik pravico do starostne pokojnine, ki jim pripada po 20 letih službovanja. Zakon velja tudi za okrog 130.000 državnih uslužbencev obeh področij ZAR.

Delavci so imeli doslej pravico do manjše odškodnine, potem ko so zaradi starosti nehali delati.

Po novem zakonu bodo pokojnine obračunavali tako, da bodo petdeseti del povprečne mesečne plače pomnožili z leti službe. Minimalna pokojnina ne sme biti manjša od dveh funtov mesečno, minimalni staž, na podlagi katerega je nekdo upravičen do pokojnine, pa znaša dvajset let.

Z zakonom je bil ustanovljen tudi pokojninski sklad, v katerega bodo delavci obvezno prispevali 10% svojih plač v

čas službovanja. Del sredstev bo v pokojninski sklad prispevala država in zagotovila minimum, ki znaša 6 milijonov funtov na leto.

Novi zakon sodi v okvir ukrepov za zboljšanje delavske zakonodaje, hkrati pa pomeni korak v združevanju te zakonodaje na področju ZAR. Razen tega imajo v načrtu zagnati ukrepe o invalidskih pokojninah. Po sedanjih predlogih naj bi znašala pokojnina delavca, ki je prišeljen iz zdravstvenih razlogov dokončno pustiti delo, 50% dosedanje plače ne glede na staž. Pri-

IZREDNI KONGRES 6VP NA DUNAJU

Koalicija pokopana?

Predsednik stranke Raab in generalni tajnik Maleta sta odstopila — Raabovo poročilo

DUNAJ, 11. febr. (Tanjug). Predsednik avstrijske katoliške ljudske stranke kancelar Raab in generalni tajnik Maleta sta danes na izrednem kongresu stranke na Dunaju, ki se ga udeležuje okrog 400 delegatov, predložila poročila o delu stranke po vojni in o njenih nadaljnjih nalogah.

Oba strankarska voditelja, ki sta zdaj tudi formalno odstopila s položajev v stranki, sta poudarila, da ljudska stranka že 15 let nosi odgovornost za upravljanje druge republike ter sta ji hkrati pripisala tudi zaslugo za vse uspehe v povojni obnovi in graditvi dežele. Značilno je, da na Raab ne Maleta nista izrazila želje, da bi nadalje ohranili koalicijsko vladno te stranke s socialisti.

Kancelar Raab, ki bo še nadalje ostal predsednik vlade,

verjetno do novih parlamentarnih volitev, je v svojem daljšem govoru poudaril, da bo v vsakem oziru podpiral novo vodstvo in sodeloval z njim.

Raab je ponovno izrazil pripravljenost, da bi članom bivše cesarske rodbine Habsburg vrnil vse imetje, ki je po letu 1919 v Avstriji prešlo v državno last. Pripomnil je, da bi morali zato člani bivše cesarske rodbine podati izjavo o lojalnosti avstrijski republiki.

»Je treba iskati v pogajanjih, ne pa v pritisku in diktatu.«

Hruščev je tudi dejal, da so na svetu še vedno veljavne sile, ki hočejo, da se nadaljuje tekmovanje v oboroževanju, da se napetost, ki je začela popuščati, ponovno poveča in da se hladna vojna spet razplamti. Toda kdor koli bi skušal začeti vojno, ne bi mogel ostati neznovan.

Hruščev je poudaril: »Pet načel miroljubne koeksistence pomeni življenjsko realnost, kar je treba v znatni meri pripisati miroljubnim prizadevanjem Indije.«

Nadalje je Hruščev dejal, da so številni stiki med Sovjetsko zvezo in deželami, ki zdaj postajajo gospodarsko neodvisne, po stoletjih tuje nadvlade. »Prav lahko si zamislimo, da bodo azijske dežele, do včeraj kolonije, med najnaprednejšimi deželami na svetu. Azijske in afriške dežele začnejo ustvarjati novo življenje.«

»Naše simpatije so bile vedno na strani dežel, kakor je Kuba, ki aktivno brani svojo nacionalno in gospodarsko ne-

odvisnost,« je nadaljeval Hruščev in pripomnil, da je Sovjetska zveza vedno pripravljena podpirati dežele, ki se bore z dolgotrajno gospodarsko zaostalostjo. »Nekatere visoko razvite dežele so dosegle svoj visoki gospodarski standard s tlačenjem narodov Azije in Latinske Amerike. Pošteno bi bilo, da bi te zahodne dežele vrnille svojim bivšim kolonialnim posestim vsaj del tega, kar so prej naropale.«

Potem je Hruščev spregovoril o razorožitvi. Izjavil je, da je Sovjetska zveza trdno odločena, da ta cilj tudi doseže. »Dovolite mi, da vam zagotovim,« je rekel Hruščev, »da bo Sovjetska zveza na bližnjih razgovorih o razorožitvi storila vse, kar je v njeni moči, da bi se končali s sklenitvijo sporazuma o splošni in popolni razorožitvi.« »Toda ureditev tega vprašanja,« je dejal Hruščev, »je zdaj odvisna od zahodnih držav.«

Sovjetski ministrski predsednik je tudi izjavil, da je Sovjetska zveza pripravljena sprejeti razorožitev ob poslednji kontroli nad njo.

Pogajanja o Cipru prekinjena

Podsekretar v britanskem ministrstvu za kolonije Emery se je vrnil v London

LONDON, 11. febr. (AFP). Podtajnik v britanskem ministrstvu za kolonije Emery, ki se je več dni mudil na Cipru, se je davi vrnil v London. Na Cipru se je pogajal s ciprskima voditeljima Makariosom in Kučukom o vprašanjih v zvezi z neodvisnostjo Cipra in z britanskimi oporišči na otoku.

Po prihodu v London je Emery poudaril, da se bo posvetoval z zunanjim ministrom Selwynom Lloydom, ker se je njegova mislija končala brez uspeha. Emery je izjavil: »Težko bo najti neko rešitev pred 19. marcem, toda to ne pomeni, da ni mogoče določiti kakega drugega datuma.«

Mešana komisija za sestavo osnutka ustave ciprske republike, ki je več tednov zasedala v švicarskem mestu Lausanne, je včeraj končala delo. V objavljenem poročilu je rečeno, da je komisija desetih članov sprejela besedilo ustave in ga parafirala, potem ko je podrobno proučila vsa zadevna vprašanja.

Predsednik komisije je bil nevtralni član, profesor ustanovnega prava na univerzi v Lausanni. V komisiji so bili predstavniki grške in turške vlade ter grške in turške skupnosti na Cipru.

Laburistični poslanec Hughes je danes na konferenci labu-

rističnega kluba na univerzi v Oxfordu dejal, da bi se moralna laburistična stranka čimprej zavzela za ukinitve britanskih oporišč na Cipru.

Maja ustanovni kongres vseafriške sindikalne federacije

Akra, 11. febr. (AP). Generalni sekretar sindikatov Gane Meier je sinoči izjavil, da bo maja v Sinsabanci verjetno ustanovni kongres vseafriške sindikalne federacije. Dejal je, da so v ta namen že vse pripravili, v skladu z nedavnimi sklepi vseafriške narodne konference, ki je bila prejšnji marec v Tunisu.

Dr. Kreisky v Parizu

Pariz, 11. febr. (AFP). Avstrijski zunanji minister dr. Bruno Kreisky je davi prispel iz Londona na tridnevni obisk v Pariz. Ministra Kreiskega spremlja državni tajnik za zunanje zadeve Franz Gschnitzer. Za dopoldne je bil napovedan sestanek Kreiskega s francoskim zunanjim ministrom Couve de Murvillom.

Aprila sestanek zahodnih zunanjih ministrov

Washington, 11. febr. (AP). — Sredi aprila tega leta se bodo sestali zunanji ministri ZDA, Velike Britanije, Francije, Kanade, Zahodne Nemčije in Italije, ki bodo razpravljali o skupni politiki, s katero bo Zahod nastopil na predsedniški konferenci med Vzhodom in Zahodom. Diplomatski krogi pravijo, da bodo zunanji ministri šestih zahodnih dežel verjetno pripravljali program predsedniških pogajanj med Vzhodom in Zahodom.

Krim Belkasem v Kairu

Kairo, 11. febr. (AFP). V Kairo je danes prispel podpredsednik začasne alžirske vlade in zunanji minister Krim Belkasem. Poročajo, da bo njegov stalni sedež odslej v Kairu.

OB ROBU
DOGODKOVPomanjkljiv
realizem ali
škodljiva
nedoslednost

Kot je že znano, se je po septembrskem referendumu leta 1958 samo Gvineja odločila, da izstopi iz francoske afriške skupnosti, medtem ko je drugih 11 francoskih posesti odločilo, da ostanejo se nadalje v »francoski skupnosti«. Toda položaj je ostal zelo malo časa nespremenjen. Tudi v francoski skupnosti se je pokazalo, da nekatere države zahtevajo višjo stopnjo neodvisnosti. Najbolj radikalno stališče in najmočnejše je šlo v svojih zahtevah neodvisnosti federacija Malija. Za njo je Madagaskar, katere predstavniki so prav v teh dneh začeli v Parizu razgovore, da bi dobili neodvisnost.

Med predstavniki federacije Mali in Francijo se vodijo v Parizu že tri tedne razgovori. Toda o teh razgovorih, ki so v spletu urejanja francoskih odnosov z Afriko izredno važni, se je slišalo v tem času zelo malo, ker so jih potisnili v ozadje dogodki v Alžiriji.

O teh razgovorih se je zvedelo, da se uspešno odvijajo ter napovedujejo tudi uspešen zaključek. Francija je namreč v načelu že sprejela zahtevo Malija po neodvisnosti ob pogoj, da bi hkrati podpisali tudi pogodbo o sodelovanju Malija s Francijo. Pogajanja pa, kot se je zvedelo, ne potekajo brez težav, kajti Francija se trudi, da bi ugodili zahtevam predstavnikov Malija samo toliko, kolikor morejo, hkrati pa skušajo v največji meri ohraniti interese in pozicije Francije v tej deželi. V sedanjem stadiju razgovorov je zato zelo težko dati neko splošno oceno.

Mali zahteva lastno vlado in parlament, na mednarodnem področju pa naj bi federacija predstavljala lastni predstavniki. Dobil naj bi tudi svoje mesto v OZN. Pri tem pa ne izključuje možnosti, da bi federacija Mali v nekaterih državah predstavljala Francijo. Medtem pa Mali ne bi želel popolnoma pretrgati vseh zvez s francosko skupnostjo in metropolitano glede na gospodarske, finančne in kadrovske potrebe. Skratka, razpravlja o spletu raznih vprašanj s področja pravnopoličnih in mednarodnih odnosov, med katerimi so vprašanja, ki so za Francijo zelo kočljiva.

Pogajanja med Francijo in federacijo Mali kažejo na francoski realizem in težnjo, da bi se prilagodili velikim spremembam v Afriki. Čem prej Francija uredila odnose z Afriko, tem bolj bo za Francijo, kajti zadnji dogodki v Alžiriji so pokazali, kako je alžirska vojna osnovni element francoske nestabilnosti. Dokler tega vprašanja ne bodo rešili, bodo vedno obstajale možnosti za nove krize.

Brez dvoma bi bila pozitivna rešitev odnosov z bivšimi francoskimi kolonialnimi posesti zelo pomemben faktor v de Gaullovi načrti, da bi dobila Francija v svetu tisto mesto in imela vlogo, kot jo želi. De Gaulle bi lahko šel tudi v večjo samozavest na konferenco »na vrh«, če bi imel za seboj urejene odnose z afriškimi državami, ki zahtevajo neodvisnost.

Ce se bodo sedanjí razgovori med predstavniki Francije in Malija uspešno končali, kot napovedujejo v Parizu, bo to primer tudi za druge francoske posesti v Afriki, ki zahtevajo neodvisnost. Hkrati pa naj bi bili ti razgovori za Francijo kazipot, po kakšni poti je treba hoditi tudi v drugih primerih, da se bodo izognili neprijetnostim, kot je, n. pr. Alžir.

Izjava predsednika
Madagaskarja

Pariz, 11. febr. (AFP). Madagaskarski predsednik Ciranana je v kratki izjavi po radiu izrazil zadovoljstvo s sedanjimi razgovori o prihodnosti Madagaskarja, ki je član francoske afriške skupnosti. Razgovori med predstavniki francoske vlade in Madagaskarja so se nedavno začeli v Parizu.

Kakor je izjavil Ciranana, se pogajajo o vprašanju v zvezi s prenosom pooblastil na madagaskarsko vlado, da bi bila Madagaskarju zagotovljena neodvisnost.

Sestanek finančnih
ministrov v Parizu

Pariz, 11. febr. (Reuters). V Parizu se je danes začelo dvodnevno zasedanje finančnih ministrov, ki so članice zahodnoevropske skupnega trga — Francije, Zahodne Nemčije, Italije, Belgije, Nizozemske in Luksemburga. Razpravljali bodo o vsakršni politiki šestih dežel v zvezi s proračuni, krediti in tečajem.

26. OBLETNICA DELAVSKE VSTAJE V AVSTRIJI

12. februar 1934

OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA

DUNAJ, februar. — Kadar me obiščejo znanci iz domovine in jim razkazujejo znamenitosti cesarskega mesta, jih popeljem razen v Hofburg, v Stefanovo katedralo, v Schönbrunn in v Prater tudi po Heiligenstädterstrasse proti dunajskemu predmestju Nussdorf.

Sredi poti, na desni strani kot z ravnino potegnene ceste, tam, kjer se najbolj približa krivulji Donavskega kanala, stoji poslopje nenavadnih razsežnosti. Najprej se človeku zdi, da se pelje mimo vrste stanovanjskih kasarn, nato pa mu redosledje svetlorde, temnoredne in modro pobarvanih, na poseben način razčlenjenih zidov in pročelij polagoma vendarle ustvari dojem ogromne, enotno komponirane in enovite arhitektonske stvaritve. Sredi 1.100 metrov dolgega in 100 metrov širokega poslopja, v katerem je 1.400 stanovanj, stoji vrsta stolpov, ki skupno z obokanimi prehodnimi dajajo videz mogočne, nepremagljive trdnjave. Šest tisoč oken gleda iz tega velikega mesta v malem in prav toliko ljudi stanuje v njem...

Evropska senzacija dvajsetih let, ponos avstrijske socialistične stanovanjske politike in dunajskega delavstva: Karl Marx-Hof. Zgradili so ga, ko je bil župan »rdečega Dunaja« eden izmed prvakov avstromarkizma, Karl Seitz, v letih 1924—1928.

Arhitektonskih in — zgodovinskih.

Kajti mladi arhitektonski orjak na obrežju Donavskega kanala ima že burno, krvavo, junaško zgodovino.

Pred šestindvajsetimi leti, med februarso delavsko vstajo na Dunaju, je postal Karl Marx-Hof simbol revolucionarnega upora, ne samo za Avstrijo, temveč za ves tedanji svet, ki je s pridržanim dihom opazoval eksplozijo državljanske vojne v mladi srednjeevropski republiki.

Stiri dni je poslopje vzdržalo pod topniškim ognjem. Kolone Heimwehrovcev in policistov so od časa do časa v strelskih vrstah naskakovale kljubovalni delavski dvorec, toda prepredile so jo krogle pripadnikov republikanskega Schutzbunda, ki so se utrdili za številnimi okni, balkoni in obel-pišči orjaške zgradbe. Na obeh straneh je padlo že na ducate mrtvih. Proti koncu četrtega dne, 18. februarja, so končno tudi v Karl Marx-Hofu potihnila strela. Preživeli Schutzbundovci so se umaknili preko Donavskega kanala v dvajseti okraj, tam so se razbježili, ali pa jih je zajela policija.

V ponosno poslopje sta vkorakala šef Heimbundovcev major Fey, in takratni kancler Dollfuss. Pozdravila so jih trupa padlih proletarcev in objokane oči žalujočih vdov.

Sestnajstletno obdobje meščanske demokracije v Prvi republiki je bilo pri kraju. Kleptofanizem je v osebi »Milimeternicha« Dollfussa udaril s pestjo po rokokojski pisalni mizi pravega Metternicha na Ballhausplatzu...

To, kar se je zgodilo 12. februarja 1934 zjutraj pred hotelom »Schiff« v Linzu, je bilo bolj posledica kot vzrok.

Odkar je avstrijska socialnodemokratska stranka leta 1925 zapustila koalicio s Seiplovo klerikalno-buržoazno stranko in stopila v opozicijo, so bile na delu sile, ki so kopale grob komaj življenja zmogni republiki. Danes so socialisti na jasnem: bila je usodna napaka.

Računajo, da bo Kišijeva vlada predložila novi sporazum parlamentu v ratifikacijo nekako spomlad. Za to obdobje so vodstva socialistične stranke in komunistične partije ter generalni svet japonskih sindikatov (Sohyo) izdelali skupen program, ki obsega lokalne demonstrativne sprevede, zbiranje podpisov, organizirani pohod »nacionalni pohod« itd. Te akcije naj bi se v spomladanskih mesecih — med zasedanjem parlamenta — stopnjevale, da bi se spremenila v vsenarodno gibanje in splošno obosobdo Kišijeve politike vojaškega povezovanja z ZDA. Socialistična stranka Japonske je

ka. Pozicij moči ne gre prepustiti razrednemu sovražniku.

Razvoj in »slavne« tradicije narodnostnih bojev na Stajerskem in Koroskem zraslega militarističnega »Heimwehra«, mrzlično delovanje do histerije razočaranih monarhistov, grožnje naglo rastočega nacističnega gibanja, deželni partikularizem, brutalno vmešavanje katoliške cerkve v vsa področja javnega življenja, devalvacija, brezposelnost — to je socialnodemokratska stranka na čelu z Ottom Bauerjem in Karlom Rennerjem kaj kmalu ustanovila Republikanski Schutzbund, obrambni instrument delavstva, ki je pred februarjskimi dogodki štel približno 40.000 mož. Na čelu mu je stal »delavski general« Julius Deutsch, ki se je kasneje izkazal v španski državljanski vojni.

Do leta 1934 je večkrat kazalo, da bo delavstvo seglo po orožju. Na primer 30. januarja 1927, ko so Heimwehrovci v gradiščanski vasi Schattendorf med lokalnim zborovanjem socialdemokratske stranke za hrabro ubili dva človeka. Ali 15. julija istega leta, ko se je zvedelo, da je sodišče oprostil morilca teh dveh ljudi, ko je desetisoče delavcev navadilo na dunajski Justizpalast in jo zažgalo, in ko je nato policija začela streljati v množico in ubila 90 ljudi. Ali marca 1933, ko je klerofašistični predsednik vlade Engelbert Dollfuss razpustil parlament (v katerem so socialisti demokrati zastopali 41 odstotkov vseh avstrijskih volivcev) in prepustil ministrom za javno varnost brutalnemu šefu Heimwehra Feyu...

Ob nobenem teh dogodkov delavstvo ni seglo po orožju. Vodstvo socialdemokratske stranke je bilo po večini še vedno prepričano, da je moč doseči spremembo družbenega sistema na mirnem način.

Tako zelo sta bila dejstvo in njegov Schutzbund prepričana o neodolnosti partijskega vodstva, da mnogi niso mogli verjeti, da so Otto Bauer in njegovi opoldne 12. februarja 1934 zares razglasili generalno stavko in da je napočil dan odločitve.

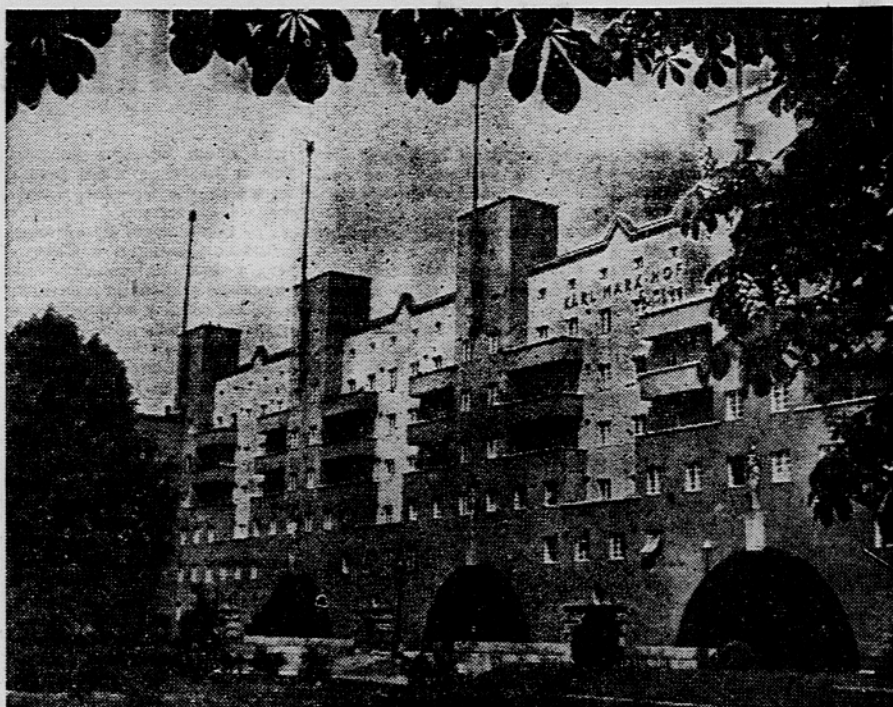
Takrat še ni nihče vedel, da je bilo že prepozno. Nekaj dni pred 12. februarjem so zaprli skoraj vse oficirje Schutzbunda. Vodja Heimwehra Fey je začel napovedo-

vati »začetek konca rdeče golazni«. 12. februarja zjutraj je policija vdrla v hotel »Schiff« v Linzu, kjer je bil glavni stan gornjeavstrijskega odreda Schutzbunda in zahtevala predajo orožja. Delavci so se uprili. Padel je strel, nato še eden in še — februarški upor se je začel...

Dunaj je bil že vsa leta po vojni pod vodstvom socialistov — imeli so za seboj dve tretjini prebivalstva. Vsa predmestja, predvsem Ottakring, Hernals, Favoriten in Floridsdorf so bila trdnjave socialne demokracije, kjer je tudi po 90 odstotkov vseh upravičencev volilo socialiste. Ko se je dopolne na Dunaju zvedelo, da so v Linzu boji med Schutzbundom in policijo, je po teh okrajih završalo. Bil je sklican sestanek partijskega vodstva, proglasili so generalno stavko, delavstvo je zasedlo tovarne. Schutzbundovci so se zbrali v zbirnih centrih in prišli za orožje...

Ko je Dollfuss spoznal, kako se dogodki razvijajo, je na nasvet Heimwehra sklenil, da reagira na najostrejši način. Dal je obkrožiti vse stanovanjske objekte, ki so jih socialisti zgradili v štirinajstih letih delavske uprave na Dunaju, in kjer so se zbirali oboje-roženi delavci: Karl Marx-Hof, Goethe-Hof v Floridsdorfu, Gemeindefhaus v Obkirchergasse v 19. okraju, Reumann-Hof v 5. okraju in tudi sloviti Arbeiterheim v Ottakringu. Težki poljski topovi so začeli bruhati ogenj proti tenkim stanovanjskim stenam...

Ne samo Karl Marx-Hof, temveč tudi Goethe-Hof in

Dunaj: Osrednji del Karl Marx Hofa

Reumann-Hof sta prešla v zgodovino avstrijskega delavstva kot bojišči februarске vstaje. V Goethe-Hofu se se branilci predali šele, ko jim je pošlo vse strelivo in ko so jim po radiu sporočili laž, da so jih vsi politični voditelji zapustili. V Reumannhofu so se branili tri dni — ko so Feyevi oddeki vdrl v opustošeno poslopje, so našli samo mrtve in ranjene. Stiri dni je trajal odpor, 16. februarja je padel zadnji strel. Ujeti delavci so bili odgnani v koncentracijsko taborišče Wollersdorf. Dollfussova nagla sodišča so začela delovati: v dveh dneh so obesili 9 voditeljev Schutzbunda. Karl

Münchreiter, oknajni vodja Schutzbunda v predmestju Hietzing, je postal simbol mučeništva tistih dni: težko ranjenega so odnesli k visilicam — na nosilih... Do 26. julija so sodišča obsodila 978 delavskih voditeljev na skupno 1.651 let zapore...

Danes, po 26. letih, sta nekdanja nasprotnika družno vprežena v skupni vladni voz avstrijske koalicije: ÖVP, naslednica Dollfussove »Vaterländische Front« in SPÖ, krotka naslednica Bauerjeve radikalne in socialdemokratske partije. Kadar se v parlamentarni okrepčevalnici trepljata

po ramenih dva visoka, zdaj že osvela funkcionarja nekdanjega Heimwehra in nekdanjega Schutzbunda, se zdi, da je druga svetovna vojna resnično začela vse rane s tem, da jih je vsekala drugod.

Le včasih se zdi, da računli še niso popolnoma poravnani. Komaj nekaj dni je od tega, ko je övp-jevski prosvetni minister Drimmel prepovedal po šolah razširjanje filatelistične brošure »Karl Marx-Hof prvič na avstrijski znamki«, češ, da je to »politična propaganda«; socialisti so mu ostro odgovorili, očitajoč mu politično agitacijo za Dollfussa. Slavko Fras

»Atomska reakcija« v OZN

POSEBEN DOPIS TANJUGA IZ ATEN

NEW YORK, februarja. Ameriško »atomsko« dogajanje je pritegnilo veliko pozornost diplomatskih krogov v OZN, posebno še, ker je ta organizacija dala na zadnjem in predzadnjem zasedanju določena priporočila s tega področja.

Ceprav namerna ameriške vlade, da »odstopi« nuklearne tajnosti svojim zaveznikom, še ni gotova stvar, so jo v OZN zelo negativno sprejeli, večina delegacij pa jo je ocenila kot poskus oživit obojevažno tekmovalstvo. Razen tega daje ameriška namerna proste roke tudi drugi strani, to je Sovjetski zvezi, da stori enako s svojo atomsko obojevažnostjo v odnosu

do svojih zaveznikov. V OZN menijo, da bi razvoj stvari v tej smeri otežil nadaljne razgovore o prepovedi nuklearnih poskusov.

Ameriška namerna je zapustila v krogih OZN skrajno mučen vtis tudi zato, ker je v nasprotju z resolucijo, ki so jo Združeni nadori sprejeli lani. Le-ta namreč prepoveduje širjenje nuklearnega orožja. Opazovalci v

OZN opozarjajo tudi na anketo Galupovega inštituta, ki so jo izvedli decembra lani. Sedemdesetdeset anketiranih Američanov se je izreklo za popolno prekinitev atomskih poskusov, samo 11%, jih je bilo za načeljevanje teh poskusov, 12% pa se je vzdržalo odgovora.

Prav v času, ko se je v 37-nadstropni zgradbi na East Riverju potlašala nejevolja zaradi ameriške namere, da odstopi atomske tajnosti svojim zaveznikom, že je prišla iz Washingtona nova vest o angloameriškem načrtu glede prepovedi nuklearnih poskusov, ki ga bo sta obe zahodni nuklearni državi predložili Sovjetski zvezi.

Te vesti so naletele na dvoje-odvemen odziv v diplomatskih krogih OZN. Pozdravili so namen zahodnih držav, da predložita Sovjetski zvezi sporazum o prepovedi poskusnih eksplozij atomskih bomb, ki bi bile močnejše od 20 kilotonov. Hudo pa so kritizirali angloameriško stališče, naj bi bilo še naprej dovoljen poskus z atomskimi bombami, ki ne bi dosegale 20 kilotonov. V OZN poudarjajo, da to niso »bombe-dojenčk«, kot trdijo Angloameričani, marveč da gre za bombo, približno tako močno kot tista, ki so jo virgil na Hirošimo leta 1945 in ki je povzročila smrt nekaj stotisoč ljudi.

Razen tega je predlog nekonstruktiven že v načelu, ker določa kategorije tistih bomb, katerih eksplozije so nevarne in tistih, katerih eksplozije naj bi ne bile nevarne, medtem ko je vsaka tudi najmanjša atomska eksplozija potencialna nevar-

nost za živa bitja na zemlji. Ni komur v Združenih narodih namreč ne pride na misel, da bi si upal trditi, da podzemne eksplozije niso prav tako nevarne kot eksplozije nad zemljo.

Večina delegacij v OZN meni, da je edina rešitev v popolni prepovedi poskusov z atomskimi orožjem na morju in v zraku, na zemlji in pod njo. Le tako rešitev bi ustrezala interesom mednarodne skupnosti in miru v svetu. Vsaka drugačna alternativa bi pomenila kršitev resolucije Združenih narodov o razorožitvi in o prekinitvi nuklearnih poskusov, hkrati pa bi zmanjšala upanje človeštva v mir in mednarodno sodelovanje. V predlogu, ki zagovarja izvajanje podzemnih nuklearnih poskusov, je namreč moč videti prizadevanje po izpolnjevanju nuklearnih projektov srednjega dometa, kar pomeni isto kot izpolnjevanje same nuklearne bombe.

V Združenih narodih posvečajo veliko pozornost tudi bližnjemu sestanku predstavnikov zahodnih dežel v odboru desatorice. Poudarjajo, da bo imel ta sestanek velik vpliv na bližnje razgovore v okviru odbora desatorice in na nove ukrepe, ki naj bi pripeljali razgovore o nuklearni razorožitvi iz slepe ulice. Nekateri menijo, da v tem pogledu v kratkem ni moč pričakovati velikih in konkretnih uspehov vse, dokler ne bo prišlo do konference najvišjih predstavnikov Vzhoda in Zahoda in dokler predsednik Eisenhower in bo obiskal Moskve.

Momičilo Solaja

Notranje težave v PSI

OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA

Rim, 11. febr. (Po telefonu). Mimo Gronchijevega obiska v Moskvi je bila pozornost italijanskih političnih krogov v teh dneh osredotočena na zasedanje centralnega komiteja socialistične stranke, ki jo sredinske laične stranke smatrajo kot nekakšen ključ za rešitev notranjepolitičnega položaja. Zasedanje, ki je trajalo od ponedeljka do večera, ni uspelo zgledati notranjih trenj v stranki, temveč so se ta, kakor kaže, še bolj zaostri-la. Vecchietti, Lussu in nekateri drugi predstavniki manjšinskih struj so očitali vodstvu, da ne vodi politike, ki je bila sprejeta na kongresu

v Neaplju, ter da je zdrsnilo na popolnoma sredinske pozicije, ker je pripravljeno podrediti odnose s komunistično partijo odnosom s krščansko demokracijo. Lussu je celo zahteval sklicanje izrednega kongresa, ki naj bi izrekel svojo sodbo o politiki direktorja stranke. Predstavniki manjšinskih struj so tudi ponovno zahtevali, da bi bili vključeni v direkcijo stranke, toda Nemni je ponovil staro stališče vodstva, namreč, naj najprej razpuste svoje organizirane struje.

Nemni smatra, da je nevarnost skrajno reakcionarne desničarske evolucije v Italiji da-

nes tako velika (to mnenje prevladuje tudi v nekaterih drugih, tudi komunističnih krogih, ki smatrajo, da je samougoden zunanje-politični razvoj rešil Italijo), da mora PSI vložiti vse svoje sile v to, da doseže preobrat položaja na levo. Od krščanske demokratske stranke zahteva le, da odločno prelomi svoje odnose z desnico in se zavzame za »minimalni napredni program, pa bo v parlamentu lahko računala na socialistične glasove, medtem ko manjšinske struje smatrajo, da je desnica tudi v sami krščanskodemokratski stranki in da je za spremembo položaja potrebna borba vseh demokratskih sil. Aca Stanovnik

Kriza dvopartijskega
sistema na Japonskem

Na japonskem političnem odru se je pojavila vrsta novih problemov. Trenutno je v ospredju ratifikacija novega japonsko-ameriškega »sporazuma o medsebojnem sodelovanju in varnosti«, ki ga je podpisal japonski premier Nobusuke Kiši, 19. januarja letos med uradnim obiskom v ZDA. Po mnenju japonskega zunanjega ministra je sklenitev tega sporazuma ena najvažnejših nalog Kišijeve vlade v letu 1960. Proti temu sporazumu se je na Japonskem začela široka in skrbno pripravljena kampanja.

Računajo, da bo Kišijeva vlada predložila novi sporazum parlamentu v ratifikacijo nekako spomlad. Za to obdobje so vodstva socialistične stranke in komunistične partije ter generalni svet japonskih sindikatov (Sohyo) izdelali skupen program, ki obsega lokalne demonstrativne sprevede, zbiranje podpisov, organizirani pohod »nacionalni pohod« itd. Te akcije naj bi se v spomladanskih mesecih — med zasedanjem parlamenta — stopnjevale, da bi se spremenila v vsenarodno gibanje in splošno obosobdo Kišijeve politike vojaškega povezovanja z ZDA. Socialistična stranka Japonske je

sporočila, da se bo v parlamentu z vsemi silami borila, da bi prisilila Kišijevo vlado, naj razpusti parlament, nadalje da bi preprečila ratifikacijo sporazuma in v spravi la z mrtve točke japonsko-kitajske odnose. V sporočilu obtožujejo vlado, da je samovoljno podpisala sporazum v obdobju »tajanja ledu«, v odnosih med Vzhodom in Zahodom in splošne pomiritve v svetu, s čemer je škodovala ugledu in interesom Japonske.

»Sporazum o medsebojnem sodelovanju in varnosti« med Japonsko in ZDA je v bistvu nadaljevanje starega vojaškega pak-

ta iz leta 1951 za novo desetletje. V sporočilu socialistične stranke je rečeno, da bodo ZDA po novem sporazumu, ko so že imele petnajst let po drugi svetovni vojni stacionirane svoje čete na Japonskem, lahko obdržale vojaška oporišča za novih deset let. Japonci so z demonstacijami ob odhodu in povratku premiera Kišija iz ZDA pokazali svoje nezadovoljstvo s tem sporazumom, ki postavlja poleg drugega njihovo državo v neenakopraven položaj z ZDA.

Proti novemu sporazumu se pojavlja opozicija tudi v vlada-joči liberalno-demokratski stranki. Položaj v tej stranki je zelo zapleten, saj ima osime različnih struj. Med nasprotne premiera Kišija pristevajo voditelja desne frakcije Išio Kona, ki je že izrazil nesoglasje s sedanjim vlado lani in ni prišel v rekonstruirano vlado. Strujo, ki jo vodi Ikeda, pa imajo za najboljše socialističnem pozicijam. Ikeda in Kona smatrajo za

»močna moža« v stranki ter menijo, da imata največ pogojev za morebitna kandidata na Kišijevo mesto. Medtem ko Kiši vodi politiko tesnega sodelovanja z ZDA in nepriznavanja LK Kitajske, zagovarja Kono bolj elastično politiko. Med nasprotne Kišija pristevajo tudi enega izmed voditeljev liberalno-demokratske stranke Tanacana Išibašija, ki se je lani jeseni sestel s premierom Ču En La-jem ter se z njim razgovarjal o japonsko-kitajskih odnosih. Po povratku iz Pekinga se je Išibaši sestel tudi z nekaterimi predstavniki socialistične stranke ter našel z njimi nekatere stiske točke, ne samo kar zadevajo odnose s Kitajsko, temveč tudi v zvezi z obnovitvijo vojaške zveze med Japonsko in ZDA. Skratka, z ozirom na kampanjo, ki se je začela, z ozirom na socialistično opozicijo in na razmere v liberalno-demokratski stranki, položaj premiera Kišija ni preveč lahek. Po mnenju japonskih komentatorjev ga rešuje velika sposobnost za politično manevriranje in dobra vezava z gospodarskimi skupinami.

Nesoglasja so tudi v socialistični stranki, kateri je že lani jeseni prišlo do razcepa. Desno krilo, ki ga vodi Sukeiri Niši, je izstopilo iz stranke ter usta-

novilo novo demokratsko-socialistično stranko. Razcep v socialistični stranki sicer ni presenetljiv, ker je bilo že znano, da stranko razjedajo razne frakcije. Vzroki za notranje razprtje v stranki so različni ideološki pogledi in konkretna stališča. De raznih vprašanj in notranji in zunanji politiki, ki jih imajo posamezne frakcije. Nova demokratsko-socialistična stranka kaže neke simpatije do novega pakta, vendar pa doslej še ni tvegala, da bi to javno pokazala.

Z razcepom v socialistični stranki sta se njen vpliv in moč kot opozicijske stranke v parlamentu nekoliko zmanjšala. Doslej je imela socialistična stranka 165 sedežev v parlamentu (ena tretjina glasov) ter je s tolikšnim številom glasov lahko onemogočila večje akcije konservativne vlade, za katere je potrebna po ustavi dvotretjinska večina.

Zaradi notranjih razprtij v vladni liberalno-demokratski stranki in razcepa v socialistični stranki, so začeli govoriti o krizi dvopartijskega sistema, ki se je izoblikoval po zadnjih japonskih parlamentarnih volitvah. Stiri leta je ta sistem deloval, sedaj pa kaže, da preživlja krizo. Dvopartijski sistem, kot ga poznamo, lahko normalno deluje če tudi so v

posamezni stranki razne struje. Če se stranka zedini na nekaterih osnovnih načelih, Na Japonskem pa so v obeh strankah močne tendence, da bi prišlo do razcepa, do česar je praktično že prišlo v socialistični stranki. Ali se že lahko govori o novi pomembni stranki na Japonskem, bo pokazala šele prihodnost, kajti kolikor je močno sklepati doslej, je večina ostala v socialistični stranki.

Doslej se je liberalno-demokratska stranka držala skupaj v strahu pred enotno socialistično opozicijo. Vprašanje pa je, kakšne bodo posledice razcepa v socialistični stranki na konservativno stranko in delo v parlamentu. Možno je, da bo konservativna stranka ostala le zadnja enotna, da bi tako čimbolj škodovala levici ter bodo notranja nasprotja skušali rešiti z zamenjavo raznih osebnosti. Za sedaj se še ne postavja vprašanja dvo-ali večpartijskega sistema, temveč problem notranjih nasprotij in razprtij v obeh strankah, ki sta praktično nastali temelja japonskega parlamentarizma.

Prihodni meseci bodo verjetno prinesli odgovore na nekatera teh vprašanj. Večina pa se strinja, da je sedanjí notranji politični položaj na Japonskem zelo delikaten.

SIE

Tudi v Celovcu imajo gledališče

Tudi v Celovcu imajo gledališče. In tudi tam si stari in mladi gledalci entuziasti iz dneva v dan razbijajo glave v vprašanju: Kako napolniti avditorij in ostati kljub temu gledališče, kako zadostiti nekim umetniškim zahtevam in istočasno razveseliti mestnega in neregularnega referenta, kaj storiti, da Gledališki park, na katerem stoji secesistični Talijina palača

re bo osamljeni otok sredi življenja, na katerega se od časa do časa zateče kak brodolomec, temveč trdna celina, preko katere vodijo najvažnejša človekova pota.

Življenje provincijskega gledališča ima neke svoje zakonitosti in bilo bi nerealistično, če bi se jim zoperstavljali, medtem ko se razmeroma mladi intendant celovskega gledališča Otto

Hans Böhm. Njegovo dunajsko ime in kultiviran način govora izpričuje, da je učenec dunajskega Reinhardtovega seminarja; po nekajletnem salzburskem intermezzu je našel v Celovcu prvo možnost, da realizira svoje umetniške poglede in načrte, ki so se mu rodili v schönbrunnski igralnici učilnici, in se uveljavil na težavnem in kompliciranem mestu gledališkega direktorja. Imel je seveda priliko, da se tukaj seznanji z zakonitostmi provincijskega gledališča in za razliko od svojega prednika, burgtheatskega grandseigneurja Philippa Zeske, se je z njimi tudi sprijaznil. V nedeljo, ponedeljek in torek mora biti gledališka dvorana na razpolago mestnemu kinematografskemu podjetju, takšna je pogodba z županstvom. Tako skuša mestna uprava zmanjšati naš deficit. Razpuščena je tudi z mnogo ambicije in veleumestnimi željami ustanovljena intelektualna podružnica »Kammerspiele«, zdaj samo še od časa do časa »predstave v Konzerthausu«, ki veljajo nekoliko bolj izbranimu okusu. Svelo premier so povečali na 25, zato pa je manj predstav in manj praznih sedežev pri tretji, četrti repizi. »Deželno gledališče ne more biti namenjeno samo deželnemu središču, temveč tudi podeželju, zato stalno potujemo: v Beljak, Borovlje, Velikovec, Spittal. Posebno cenen podeželski abonma bi naj ohranil ljudi, ki živijo po tleh in vaseh, k rednemu obisku Celovca — ne samo za nakupovanje. Kljub vsem tem ukrepom se mladi direktor ne more pohvaliti z vedno polnim avditorijem, je pa mnenja, da bi bilo lahko še slabše. Končno ima Celovec samo 70 tisoč prebivalcev.

Repertoar, ki ga sprito »posrednih zakonitosti« v potu svojega obraza sestavlja dramaturg Ludwig Skumautz, kaže polno koncesij publiki, vendar pa je še vedno kar samosvoj in korajžen. Opereta je seveda zelo v čast pri publiki in tako je od Beneške muzikalne burke »Na zeleni trati« do Straussovega »Cigana barona« in Lehara »Paganinija« najti na programu celovskega gledališča. Hiše kar lepo zbirko lahkotno in predvsem prelahkotne glasbene literature. Tudi glede opere je Celovec proti pričakovanju ambiciozno — kar sedem premier bo to sezono in vse z lastnimi pevskimi in dirigentskimi močmi, kot ne brez ponosa zatrjuje O. H. Böhm. »Beg iz Seraila«, »Niža-

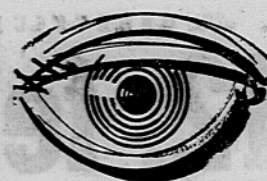
ve«, »Fidelio« in celo »Aida« in »Lohengrin« — če bi bila kvantiteta identična s kvaliteto, Celovec ne bi bil več provinca. V govorjenem repertoarju je najti poleg burk, kot sta »Ugrabljene Sabinke« in »Boksa«, tudi Sartrove »Umazane roke«, Uga Bettija »Zločin na Kozjem otoku« (žal pred preznimi avditorijem), obvezni prispevek k Schillerjevemu letu »Kovarnstvo in ljubezen«, Shakespeara »Mera za mero«, Priestleya »V ponedeljek jutraj« in Wittlingerja »(Poznate Rimske ceste?)«. Seveda ne gre brez Nestroja »(Usodepolna pustna noč)«.

Ne bi bilo prav, če bi zamolčali, da si v celovski gledališki hiši zelo žele ponovne izmenjave gostovanj z Ljubljano. Ne samo zaradi tega, ker je raven ljubljanskih predstav pomembno višja in torej vsako gostovanje umetniški dogodek prve vrste, temveč tudi ker gledališki ljudje ne razumejo, zakaj ne bi deželi, ki sta s tolikimi vezmi povezani, ne gojili umetniških stikov. Tisti, ki bi naj politično mislili in take stike omogočali, so seveda za posleni z drugimi stvarmi in gradijo rajši pregraje, kot da bi gradili mostove, rajši zmolčijo, kot da bi oznanjevali — samo, da bi se ljudem ne odprle oči in da ne bi spregledali laži o kamniti zavesi in o tujih »nerazumljivih« kulturi nekaj desetnih kilometrov proti jugu. Ampak tudi takim so drevi šteti.

Na kraju je treba še omeniti zanimiv kulturni pojav v celovski »Grobnični«: »Grufte«. 21-letni igralec in vojak avstrijskega Bundeswehra, Horst Eder, prvi avstrijski vojak brez puške (iz načelnih razlogov je odklonil nošenje orožja), je v svojem prostem času organiziral v kleti gostilne na Starem trgu »gledališče« po vzoru pariških avantgardističnih »grovov: nekaj desk namesto klopi, nekaj groteskni slikariji namesto opreme, izposojene sveče namesto električne razsvetljave. Nekaj njegovih tovarišev (imena: Raich, Wintsch, Schnur, Blatnik, Pettschounig) mu je pomagalo pri programu in po drugi torkovi predstavi je bila »Grobnični« že zbirališče vseh tistih, ki trpe sprčo provincijskega življenja. Tagore in Jacques Prevert sta bila avtorja prvega recitacijskega večera: Nato: Wolfgang Borchert, Jimenez, Kusenber, Meyrink, Karl Kraus, Camus, Lorca, Paul Eluard, Mallarmé, Benn, Brecht in celo »Služabnice« Jeana Geneta... že imajo povedo, kako pohlepno je skupina mladih »drugačnejšev« segla po vrhu nenavadnosti, da se odzela od zadušljivosti in konvencionalnosti njihovega okolja. »Zarek kulture« v grobnici provincijskega Celovca, tako je označil Ederjevo »Grufte« eden izmed tistih, ki obupavajo nad to zadušljivostjo in to konvencionalnostjo in tem okoljem...

Cudno bi bilo, če bi v tej zadušljivosti »zarek kulture« kmalu ne ugasnil: v začetku februarja je bila zadnja predstava, ker je lastnik gostilne — zaradi nerentabilnosti — mladeničem odpovedal lokal. Toda semena, na katera je zarek posijal, začnejo kiliti: zdaj se je več kot cel duhat mladih entuziastov odpravilo v Celovec, da najdejo novo »grobnično«, novo možnost za življenje...

Slavko Fras

OBNOVITEV SIMFONIJ »LENIN«

V nekem moskovskem arhivu so slučajno odkrili novo partituro monumentalne simfonije sovjetskega skladatelja Visariona Sibalina »Lenin«, za katero so mislili, da je že izgubljena. To simfonijo za zbor, soliste in recitatorje ter povečani orkester je napisal skladatelj v začetku 30. let. Simfonija je doživela leta 1934 pomembne uspehe v Leningradu in Moskvi, vendar so ob požaru v knjižnici Velikega gledališča v Moskvi leta 1934, note zgoarele. Na podlagi najdene partiture so zdaj že začeli pripravljati simfonijo za novovon koncert.

NOVA IZDAJA BAUDELAIROVIH PESMI

V Parizu bo v kratkem izšla nova izdaja znamenite Baudelaireove pesniške zbirke »Cvetje zla«. Ta izdaja bo še posebej zanimiva in dragocena, ker bodo Baudelaireove pesmi ilustrirale ustrezne umetniške slike znanih svetovnih avtorjev. Uredniki so se trudili, da bi našli povezave med posameznimi podobami znanih slikarjev, na primer Delacroix ali Breughela in Baudelairevim besedilom.

RAZSTAVA KITAJSKIH GRAFIK

V Pekingu je doživela lep uspeh IV. vsekitajska grafična razstava. Na razstavi so zbrali 290 grafičnih listov raznih avtorjev, ki so nastali v letih 1958 in 1959. Med njim je bilo

Lio Cian: Slezénovec

zlasti precej predstavnikov novega rodu. Motivno mnogi obravnavajo izgradnjo dežele, vendar se še vedno pojavljajo tudi lirčne podobe v starem slogu kitajske tradicije.

SHAW V OLD VICU

Shawova drama »Sveta Ivan« je doživela te dni novo premiero v osrednjem londonskem shakespeareanskem gledališču Old Vic. V glavni vlogi Ivane Orleanske nastopa Barbara Jefford, medtem ko je dramo režijsko pripravil Douglas Seale.

RAZSTAVA VAN GOGHOVIH IN GAUGUINOVIH DEL

V Parizu so odprli veliko retrospektivno razstavo slikarjev Vincenta Van Gogha in Paula Gauguina. Na razstavi so zbrali več kot 300 dragocenih del teh dveh avtorjev iz raznih dežel sveta, celo iz ZDA, Sovjetske zveze in s Havajev. Tako je n. pr. Gauguinova slika »Dve Tahitičanki«, ki je last muzeja v Honoluluju, zdaj prvič razstavljena v Evropi.

NOVA UNIVERZA V NOVOSIBIRSKU

Kot del naselja znanstvenikov, ki ga gradijo v Novosibirsku v Sovjetski zvezi, so odprli tudi novo posebno vrsto univerze. Ta ustanova bo pripravljala študente za znanstvenike in raziskovalce v znanstvenih ustanovah v Sibiriji.

riji, zlasti na področju zgodovine, geologije, književnosti in splošnega razvoja te dežele.

VIOLINISTOV JUBILEJ

Znameniti violinist Fritz Kreisler je obhajal pred kratkim svoj 85. rojstni dan. Ob tej priložnosti je dobil posebno diplomno mesto New Yorka. Zanimivo je, da je ta popularni svetovni umetnik preživel že vrsto nesreč in bolezní, da pa danes kljub temu, da je gluhi in slep, še vedno odlično obvlada svoj instrument.

ČESKOSLOVAŠKI KMETIJSKI FILMI

Letos bodo v Čkosloslovaški skupno z deli, ki so jih začeli že lani, ustvarili okrog 60 novih kratkih poučnih kmetijskih filmov. Na tem področju so doslej ustvarili že okrog

J. Hudeček (CSR): Zmagovalce

400 filmov in dosegli pomembna priznanja tudi v tujini. S proizvodnjo teh filmov se ukvarja sedem ateljev državnega filmskega podjetja.

RAZSTAVA BOŽIDARJA JAKCA V PORTOGUARU

V glavni mestni galeriji v Portoguaru v Italiji so te dni odprli večjo osebno razstavo jugoslovanskega slikarja in grafika Božidarja Jakca iz Ljubljane. Razstava je v okviru vzajemnih izmenjav med slovenskimi in furlanskimi umetniki.

SREČNA ZVIJAZA V TNP

V pariškem gledališču Théâtre National Populaire so z velikim uspehom uprizorili Marivauxovo delo »Srečna zvižaka«. Delo je pripravil direktor tega gledališča Jean Vilard, ki je baje odkril tudi v igralni Genevieve Page idealno igravico za to »Srečno zvižako«, saj podaja starinskega Marivauxa z vso prirodnostjo in svežino.

DESET TISOČ TELEVIZORJEV NA NORVEŠKEM

Na Norveškem so že dosegli število deset tisoč televizorjev, kar je zelo veliko, če računamo, da šteje prebivalstvo manj kot štiri milijone. V januarju je bilo čez 1500 novih televizijskih naročnikov. Poleg treh domačih tovarn, ki izdelujejo sprejemnike, bodo začeli z novo proizvodnjo in hkrati zaradi konkurence povečali tudi uvoz sprejemnikov iz tujine.

ODKRITJE STAREGA KIPCA V NORMANDIJI

Po štirih letih pogajanj je umetnostni muzej iz Bostona v ZDA odkupil starinski lesen kipec Madone iz leta 1200, ki so ga med vojno odkrili pod beležem in ometom v neki zapušeni kapeli v francoski Normandiji. Göringovi agenti so to dragoceno plastiko, ki je ohranila svoje izvorne barve, odnesli v Nemčijo in jo skrili v Kölnu. Strokovnjaki menijo,

Madona iz Normandije

da spada ta znova odkrita stara plastika v krog stare francoske kulture iz Chartresa.

FILM O BRITANSKEM BALETU

Pred kratkim je bila svetovna premiera novega Rankovega filma o britanskem Kraljevskem baletu. Za snemanje tega filma je avtor Paul Czinner uporabljal enajst kamer iz štirih položajev. V filmu so prikazani baleti »Zar-pica«, »Ondine« in »Labodje jezero«, med solisti pa sodelujeta tudi Madgot Fonteyn in Michael

Velimir Budimir

Orjaška boginja na zidovju starega nubijskega svetišča Kalabha

SOS stare nilske kulture

Velikanski novi jez, ki ga gradijo za hidrocentrale v Asuanu na Nilu, bo sicer dal orjaško količino 15 milijard kilovatov električne energije na leto in s svojim preplavljanjem ozemlja prinesel nov kmetijski blagoslov razsušeni nubijski zemlji v Sudanu in Egiptu, vendar pa bo hkrati ogrozil vrsto najdragocenejših kulturnih spomenikov starega Egipta, premnoga svetišča, kipe in stebrišča, ki so ob bregovih reke na tem področju, če ne govorimo o tem, da bodo pod novimi jezovi za vselej izgubljena še neraziskana področja dežele.

Zaradi tega so tudi oblasti ZAR in Suazna zalele akcije, da bi z velikimi zaščitnimi deli te dragocene spomenike vendarle ohranili. Toda za vse to je potrebna velika gmožna sredstva in stroškovna pomoč. Mednarodna organizacija za kulturo OZN UNESCO je zato udarila plat zvona s pozivom, da ves kulturni svet sodeluje pri reševanju teh spomenikov skupne človečanske kulture.

Generalni direktor UNESCO Vittorino Veronesi je naslovil poziv na vse narode v tem smislu in tuč glasilo UNESCO, Le Courrier, je posvetil svojo zadnjo številko temu vprašanju. Belgija in Indija sta že obljubili pomoč za reševanje starih egiptovskih svetišč, ki naj bi jih po dograditvi suazanske hidrocentrale zalila reka Nil. Belgija je ponudila milijon belgijskih frankov kot prvi prispevek za uresničitev tega programa. Indija pa bo poslala v Egipt strokovno arheološko misijo, ki bo sodelovala pri izkopavanju in ohranjenju področja. Mnoga dela bodo prenesli v razne muzeje, nekatere spomenike pa ohranili vsaj v fotografijah.

Ameriška letalska družba TWA je ponudila ves svoj aparat za reklamiranje tega načrta. Prvih načrtih bo potrebno najmanj 40 milijonov dolarjev za gradnjo jezov okrog Svetišča Abu Simbel, razen tega pa še štiril milijone dolarjev za obrambne nasipe, ki bi naj rešili pred uničenjem sloviti egiptovski dragulji, otok File.

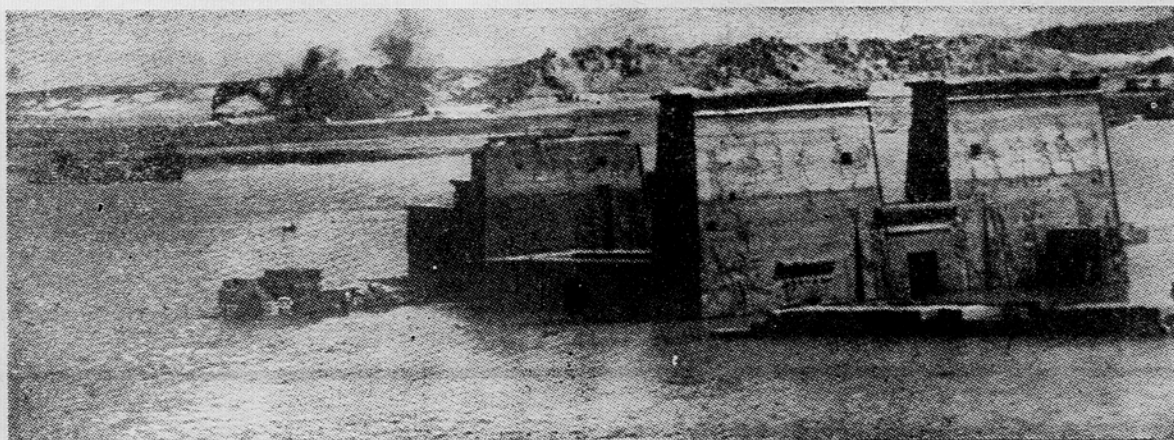
Seveda so ta dela tako obsejna, da jih bodo morali oprav-

ljati le postopoma, tako kot bo to drugi strani gradnja asuanske elektrarne povečevala svoje umetno jezero na tem področju. Zal so nekateri čudoviti umetniški spomeniki stare umetnosti, kot n. pr. Izidiri.

tempelj v Fileh, že devet mesecev na leto pod vodo. V kolikor pa sedanja reševalna dela ne bi uspela, bi bila ta pokrajina obsojena na to, da izgine izpred oči bodočih pokolenj.

Castiljive, več kot tritisoč

let stare sfinge v Dolini Kraljev, počasi tonejo v nilski vodi. Čeprav so kamenite in že davno mrtve, in čeravno bodo te nove vode dale obratno koristno pomoč živim ljudem, bo vendar treba slišati tudi njihov — SOS!

Irini svetišča (iz 4. stoletja pred našo ero) na otoku File že zaliva avlšana gladina Nila

Jubilejna razstava v Sofiji

(PISMO TANJUGOVEGA DOPISNIKA)

V Sofiji je že nekaj časa odprta Jubilejna razstava slikarstva, kiparstva in grafike, ki prikazuje dosežke bolgarskih umetnikov od konca vojne do danes. To je prva razstava te vrste, ki omogoča, da se spoznamo s 15-letnimi rezultati bolgarske umetnosti. V dveh galerijah je razstavljenih 205 del, ki jih je žirija izbrala izmed več kot 3500 ponujenih prispevkov.

V Sofiji je razstava vzbudila veliko zanimanje. V celoti prikazuje razstavljena dela novorokov bogatejši, pestrejši, barvitejši, izrazitejši umetnosti. Hkrati je razstava nudila bolgarskim umetnikom priložnost, da se ozrejo na prehojeno pot in da vidijo, kaj so dosegli in

kaj še manjka za polnejši izraz tukaj enotne smeri — socialističnega realizma.

V ta namen je uredništvo časopisa »Narodna kultura« organiziralo zelo zanimiv razgovor o vprašanju, kaj je novega in pozitivnega na razstavi, na čem temeljijo uspehi in kakšne probleme razstava odkriva. V razpravi je sodelovalo več umetnikov in članov žirije.

Skoraj vsi so skušali poudariti izpremembo v pogojih dela, boljše možnosti in svobodnejša izrazna sredstva, ki jih uživajo danes v razliko od časa pred 1956. letom. Do leta 1956 se je — po besedah glavnega sekretarja zveze umetnikov Bolgarije Stojana Sotirova —

umetnost razvijala »povsem nepravilno, tako da je to zaviralo njej razvoj.« Takrat so — kot je ugotovil umetnik Stojan Todorov — »padale izjave, da ni časa za sredstva ali mojstrstvo, da ni časa za obliko, ampak za vsebino.« V sedanjem razgovoru pa so diskutanti najdenjali prav vprašanja sredstva, oblike, mojstrstva, barve in kompozicije, ne pa samo vsebine. Slikarka Mara Cencova je menila, da je na razstavi novo predvsem to, da avtorji iskreneje gledajo na stvarnost in da razstava ni tako siva, ne tako negativna v odnosu do reševanja tem, ampak barvitejša in vitalnejša.

Po njenih besedah se na razstavi res še vidijo nekatere slabosti glede tematike, kar pojasnjuje s tem, da »pri naših ustvarjalcih še vedno vlada strah, da se izrazijo z visokim glasom, da bi se najjasneje izrazili, ker bi jih morda znova označili za formaliste.« Slikar Stojan Todorov je govoril o neki drugi bojazni, ki se je pokazala pri članih žirije. Ker je bilo med deli, ki jih ponudili za razstavo, tudi nekaj »modernih«, to je takih, pri katerih se je avtor bolj posvetil problemu barve, kompozicije in likov, namesto problema teme in vsebine, so nekateri člani žirije v skrbah za tako usmeritev predlagali, da bi taka dela prikazali na zaprti razstavi, ki bi služila za razgovor o bodočem razvoju in zaskrbljenosti glede mladega rodu. Todorov je nastopil proti taki bojazni, češ, »ako se naša umetnost nekoliko ne raz-

giba v iskanju sredstev, če se ne aktiviziramo v nekem zavestnem, iskrenem in globokem iskanju, ne bomo mogli uresničiti resnih uspehov v bodočnosti.«

O problemu tematike so prav tako precej govorili, vendar ne toliko s stališča, kaj je treba prikazovati, ampak kako. Slikar Ivan Nenov je n. pr. med drugim rekel: »Imamo lično sižijeve. Tema je novi človek, graditelji naše socialistične države. A kaj dobimo? Neandertalski lik, ki zapuša močan vtis s svojo zunanostjo, ki pa ne izraža bistva socialističnega človeka. To je pogosto prav tak tip človeka brez moči kakršnega je opisoval Zola...« Razprave o tej razstavi še niso zaključene.

Milijoni na trolejbusih

Nestrpno pričakovanje... Kazalec na uri se je pomaknil čez drugo uro.

Na postaji pred kavarno »Evropa« čaka približno 200 ljudi, ki bi se radi peljali proti Šiški in dalje... Trolejbus je pripeljal, toda takoj odpeljal dalje, ne da bi se odprla vrata; spremljalo pa ga je godrnjanje in jezno mahanje rok. Bil je že prepreden...

Zopet čakanje, še bolj nestrpno... Končno se je ustavil drugi. Nestrpni ljubljanci in ljubljankice ne izbirajo sredstev v boju za prostor pod streho zelenega vozila: s komolci, koleno, čevlji, si utirajo pot. Najrazličnejše sile potiskajo proti usodnim stopnicam na kolesih... Včasih je slišati tudi obupni krik ali jok otroka! Množica pa se za to ne meni. Najosnovnejša pravila vedenja med ljudmi izginejo, kajti svet se v trolejbusih in pred njimi vrti le okrog gesla »močnejši zmaguje«! In čeprav pripelje trolejbus prazen in čaka na postaji le deset ljudi (kar je praktično skoraj nemogoče!) se bosta gneča in grobost ponovila. Kdo bo prvi, to je vprašanje. Vse drugo ni nič!

Vedno več radijskih aparatov

Po najnovejših podatkih radiotelevizije smo imeli ob koncu januarja leta 1959 v Jugoslaviji 1,4 milijona radioaparata, televizorjev pa 10.000 do 12.000. Ob koncu leta 1958 smo imeli kakih 6000 televizorjev in približno 1.000.000 registriranih radioaparata.

Domače hibridno seme paradižnika

Nov uspeh znanstveno-raziskovalne službe v kmetijstvu

V osvajanju novih kultur žitaric so znanstveni delavci dosegli že lepe uspehe. Proizvedli so domače sorte hibridne koruze, istežne idealne sorte pšenice...

Vendar ne velja vsa pozornost samo žitaricam. Tudi zelenjadstvo je treba pospeševati, saj brez povrtine ni dobre in kvalitetne prihrane. Razen tega pa zgodnje povrtine prinašajo tudi znatna devizna sredstva. Često večja, kot izvoz industrijskih izdelkov. Nekateri države, kot Italija, Francija, Bolgarija, Holandija in druge, beležijo že lepe uspehe v proizvodnji zgodnje zelenjave. To bi dosegli prav lahko tudi mi, vendar bi morala naša zelenjava bolj zgodaj dozorevati, z drugimi besedami, potrebni so nam hibridi.

Inštitut za povrtine v Smederevski Palanki vloga velike napore tudi za pridobivanje hibridnega zelenjavnega semena. Znanstvenikom tega inštituta je lani uspelo proizvesti domače hibridno seme paradižnika. O tem uspehu je direktor inštituta ing. Milan Suškovski dejal:

»V zadnjih letih so se kmetijski proizvajalci močno zanimali za heterozno seme rdečega paradižnika. Niso poznali niti naporov naših znanih zelenjarskih območij za pospeševanje proizvodnje zgodnje zelenjave. Posebno pozornost so posvetili pridelovanju zgodnjega rdečega paradižnika, katerega seme so naša uvozna podjetja nabavljala v tujini. Naši inštitut pa je že pred nekaj leti sklenil zagotoviti domače proizvodnje tega semena in lani nam je uspelo, da smo na površini šestih hektarov pridelali 70 kg semena. Če nas ne bi ovirale

podnebne razmere, bi ga pridelali dvakrat več.

Osnovna značilnost domačega hibridnega semena je, da omogoča dozorevanje ploda 15 dni prej kot zoriijo sedanje vrste paradižnika, ki jih pridelujemo pri nas. Tako pridelan paradižnik ima obliko jabolka, je rdeče barve, tehtja pa od 50 do 70 gramov. Uporaba heteroznega semena zagotavlja tudi za 25% večji pridelek.

Pot do domačega hibridnega semena ni bila lahka. S križanjem različnih vrst paradižnika so pridelali hibridno seme, ki bo prej dajalo plod, pa tudi pridelek bo večji in kvalitetnejši. Križali so bolgarski hibrid »št. 10« kot mater in ameriški hibrid, »Bizon« kot očeta. Te sorte so zato izbrali, ker so jim prisodili, da lahko obrodijo bogat in hitro zreli paradižnik. Tako so dobili hibridno seme, znano pod imenom »Št. 10 X Bizon«. Podobno so postopali tudi pri pridobivanju hibridnega semena »Zarja X Komet«.

Pri križanju rastlin je bilo lani zaposlenih 80 delavcev in vsaka je morala oprati po 15 tisoč cvetov. Po opravitvi pa je vsaka delavka skrbela za 500 paradižnikovih sadik. S temi poskusi so pridobili 70 kilogramov semena, s katerim bodo lahko pridelali sadike za okoli 700 ha površin.

Z domačo proizvodnjo hibridnega semena bodo naši proizvajalci dobili kvalitetno seme za proizvodnjo zgodnjega paradižnika, a ker je proizvodnja prvih količin semena dokaj draga, bo naslednja naloga inštituta pridobivanje cenenejšega semena.

Sedaj je stal 1 kg semena 36.000 din, kar je pa še vedno za več kot polovico manj kot

»prevroč« potniki vsaj fizično ne napadali sprevodnikov, če že ne morejo prihraniti zase žalitve in psovki!

LJUDJE MED SEBOJ

Tudi predsedniku Mestnega sveta Marjanu Jenku smo zastavili podobno vprašanje.

»Predvsem bi bilo treba povečati število trolejbusov in avtobusov, ker vozila za mestni promet, ki jih ima trenutno na voljo »Ljubljana-transport«, ob kritičnih urah, ne morejo naenkrat prepeljati vseh potnikov, ki odhajajo na delo ali pa se vračajo z dela. Velik naval potnikov ob sedanjih »konicah«, pa bi lahko občutno zmanjšali, če bi gospodarske organizacije in ustanove upoštevale priporočilo Mestnega sveta o delovnem času, ki naj se ne začne za vse ob isti uri.

Poudariti pa je treba, da bi morali biti potniki bolj disciplinirani, da ne rečem — bolj kulturni do sopotnikov in sprevodnikov. Dokaj radi namreč pozabljajo, da je med drugim prav kulturni odnos med potniki samimi pogoj za kulturni prevoz!

KAJ BO POKAZALA ANKETA?

Načelnik Tajništva za komunalne zadeve OLO Ljubljana inž. Dušan Železnikar pa je povedal:

»Perečo problematiko ljub-

ljanskega mestnega prometa je obravnaval na eni izmed zadnjih sej tudi Svet za komunalne zadeve. Ker podatki ankete, ki jo je pred meseci opravilo Tajništvo za komunalne zadeve zaradi netočnih odgovorov anketirancev niso dali ustreznih podatkov, je svet za komunalne zadeve naročil podjetju »Ljubljana-transport«, naj izvede novo anketo med uporabniki mesečnih vozovnic (večina potnikov v konicah se vozi prav z mesečnimi vozovnicami!). Anketa je te dni v teku. Predvsem bi morali zvedeti število vstopov in izstopov na posameznih postajah in ugotoviti čas in cilj vožnje, kajti le na podlagi točnih podatkov lahko razpravljamo o razbremenitvi vozil v kritičnih urah.

Seveda pa so najbolj učinkoviti ukrepi za omilitve neznoznega in preobremenjenega mestnega prometa nabava novih vozil, disciplina potnikov in ne nazadnje tudi boljša organizacija prometa. V. C.

Prizor, kakršni smo na trolejbusnih postajah priča vsak dan: »Kdo bo prvi, to je vprašanje«

PRED REKONSTRUKCIJO »ZLATOROGA« V MARIBORU

Več, kvalitetnejše in ceneje

Med štirimi največjimi podjetji milarske industrije FLRJ, ki naj bi povečala proizvodnjo do leta 1961, in ki jih bodo rekonstruirali, je tudi tovarna »Zlatorog« v Mariboru.

Poznamo smo se, v kakšni fazi je sedaj planirana rekonstrukcija, kdaj bodo predvidene investicije končane, kakšne gospodarske koristi bo prinesla podjetju in kaj lahko od tega pričakujemo naš potrošnik. Kar smo izvedeli, je tem bolj zanimivo prav zdaj, ko tovarna »Zlatorog« s široko zasnovano in učinkovito reklamno akcijo opozarja na svoj novi proizvod — detergent »Oskar«.

Tovarna je lani sklenila dobavne pogodbe za uvozno opremo, ki pride v poštev za rekon-

strukcijo proizvodnje pralnih praškov in mila. Naprava za razprševanje praškov je naročena pri nemški firmi, ki bo v kooperaciji z domačim podjetjem »Jedinstvo« (izdelalo bo 60 odstotkov opreme), v drugi polovici leta začela montažo.

Potrebo po rekonstrukciji proizvodnje praškov je narekovala predvsem čedalje večja poraba novih pralnih sredstev — detergentov. Za dober učinek pranja morajo imeti ti praški razen učinkovitih kemikalij tudi take fizikalne lastnosti, ki povečujejo moč pranja. To pa je mogoče doseči le z modernimi strojnimi napravami — razpršilci.

Sedanj način proizvodnje pralnega praška je dokaj primitiven. Zaradi močnega prašenja so tudi za zaposlene delavce tu silno hudi delovni pogoji, ki se niti z ventilacijo ne dajo bistveno izboljšati. Z montažo nove razpršilne naprave bo v podjetju hkrati rešen tudi pereč problem higienске zaštite delavcev v tem obratu.

Drugi del rekonstrukcije obsega proizvodnjo mila po postopku »Mazzoni« na istoimenski aparaturi, katere dobavitelj je specializirana italijanska tovarna milarskih strojev. Postopek temelji na kontinuiralni proizvodnji mila v vseh fazah, od kuhanja do avtomatizirane pakiranja. Vse vrstne operacije so skoncentrirane v eni aparaturi in tako ni več razne medfazne predelave in obdelave ter transportov. Milo, izdelano na tej osnovi, je homogeno, trde strukture, se ne deformira. Na tej napravi je mogoča tudi proizvodnja raznovrstnih transparentnih mil, ki jih naš trg še ne pozna, so pa dobre vpeljane v vseh zahodnoevropskih državah. Zmogljivost nove naprave je 1000 kg proizvodov na uro.

Medtem ko rekonstrukcija proizvodnje mila ne zahteva ročnih gradenj in bo aparatura lahko nameščena v sedanj delni adaptirani milarni, je obrat pralnih praškov predviden tudi nov objekt s 30 m visokim ohlajevalnim stolpom.

V tovarni »Zlatorog« so nam

zdržili, da niso v skrbih glede prodaje povečane proizvodnje. Letna poraba pralnih sredstev v državi na prebivalca znaša 3,1 kg, medtem ko znaša povprečna potrošnja, da prebivalca v ZDA 12—13 kg letno s povečanjem standarda in higienске ravni pri nas je tudi proizvodnji pralnih sredstev

zagotovljen odjem. Razen tega se odpirajo tovarni vedno večje možnosti za izvoz. Za uspešno konkuriranje na tujih tržiščih pa je seveda prvi pogoj brezhibna kvaliteta in ceneja proizvodnja. Vse to pa si tovarna »Zlatorog« obeta od rekonstrukcije svojih poglavitnih proizvodnih oddelkov. —an

Navodila za evidenco

izpolnjevanja finančnih planov samostojnih ustanov in skladov politično-teritorialnih enot

BEOGRAD, 11. februarja. — Zaradi splošne evidenco o izpolnitvi finančnih planov samostojnih ustanov in skladov politično-teritorialnih enot morajo organi upravljanja teh ustanov in skladov ter banke, prek katerih opravljajo svoje finančno poslovanje, zagotoviti določene podatke.

Po navodilu, ki ga je predpisal Zvezni državni sekretariat za finance, bodo samostojne ustanove sestavljale svoje finančne plane in vodile knjigovodstvo še po dosedanjih predpisih in načinih.

Vse samostojne ustanove morajo banki, v kateri imajo tekoči račun, predložiti svoj finančni plan v roku 15 dni potem, ko so ga sprejele. O vsaki spremembi razporeditve sredstev, ki so predvidena v finančnem planu, mora samostojna ustanova obvestiti banko v roku 10 dni od dneva, ko je sprememba nastala.

Poročilo o trimesečnem obračunu izpolnitve finančnega plana predloži samostojna ustanova banki v roku 25 dni po izteku vsakega trimesečja. To poročilo se sestavlja po klasifikaciji dohodkov in izdatkov, predvideni v navodilu, ki je objavljeno v današnji številki »Uradnega lista FLRJ«.

Samostojna ustanova sestavlja tudi trimesečni obračun o stanju svojih skladov. V poročilu, ki ga prav tako predloži banki, je treba posebej izkazati stanje investicijskega sklada, rezervnega sklada, sklada za nagajevanje, sklada obratnih sredstev in drugih skladov.

Na podlagi svoje evidenco

ter poročil o trimesečnih obračunih o izpolnitvi finančnega plana in stanju skladov, ki jih podajo samostojne ustanove, sestavlja Narodna banka zbrana poročila in jih pošlje organom uprave, ki so pristojni za finančne zadeve na področju vsake politično-teritorialne enote.

Evidenco o izpolnitvi finančnih planov skladov politično-teritorialnih enot vodijo organi upravljanja skladov in banke, pri katerih so sredstva skladov, po klasifikaciji dohodkov in izdatkov skladov, kakor jo določa navodilo.

Umetno jezero na Kočanski reki

Na Kočanski reki pri vasi Grdače so zgradili armirano betonsko pregrado, ki je ustvarila akumulacijsko jezero s 1.800.000 kubičnih metrov vode. Pregrada je visoka 29 metrov, široka pa 145 metrov. Jezero je dolgo 1,5 km in na namakalo v najbolj suhih mesecih 604 ha plodne zemlje na Kočanskem polju. Na 240 ha bodo gojili riž, na preostalem delu pa razne industrijske kulture. Vodo iz umetnega jezera bo izkoriščala tudi tovarna celuloze, kakor tudi tekstilna tovarna, ki jo bodo zgradili v Kočanih.

Se to in ono o kunah

Ker je že France Cvenkovič opisal kuno, nje življenje in lastnosti, se bom omejil le na načine lova na to pretrkano roparico, opisal pa tudi dva, tri dogodke, ki sem jih doživel pri lovu na kuno.

Zanimivost lova, škoda, ki jo dela kuno v lovišču, in še kar primerna cena kožuščkov, vse to vzpodbuja lovca, da gre na kuno. Lovi pa jo na tri načine: zasleduje jo po sveže zapadlem snegu in upleni s puško, nastavlja ji pasti ali pa jo skuša preslepiti z vabo, v kateri je cianovodikova ampula.

Nedvomno je najbolj zanimiv pa tudi najbolj lovski prvi način lova. Užitek, ko pride lovca po trudu polnem zasledovanju do cilja in po dobrem strelu pobere kuno, se ne da opisati. Seveda pa to, da si prišel na kuno sled, še nikakor ne pomeni, da boš kuno že nesel domov. Sam sem kuno zasledoval od jutra do večera, pa ji nisem prišel do konca.

Lovci, ki gredo po kunji sledi, mislijo na sled kune zlatice, bo rparico navadno zalotil v večerjem gnezdu na smreki, po kateri se sled izgubi. Kunar je mora seveda tudi vedeti, da kuno tam, kjer stoji več smrek tesno skupaj, zelo rada nadajuje pot po smrekah, dokler ni more. Če tega ne ve, se mu lahko zgodi, kot se je zgodilo meni, še lovskemu zencu. Po občirih dveh urah zasledovanja sem prišel do smreke, kjer je sled izginila. Ko zapazim, da tiči pod vrhom smreke verjetno je gnezdo, brž vžgem. Toda nič se ni zgnilo. Tudi pričakovane grga znaka, kapljice krvi, ki navadno kaže iz gnezda, če je kuno v njem zadeta, ni bilo. Ker pa sem mislil, da najbrž tiste kapljice zato ni, ker je gnezdo gosto, sem z veliko težavo splezal na smreko in razčaran ugotovil, da kune v gnezdu sploh ni bilo. Močno opraskal in s strganimi hlačami sem se znašel spet na tleh.

Uganko sem hitro razvozlat: kuno je šla po vejah goste skupaj stoječih smrek dalje, ko pa je zmanjkalo te poti, je šla spet na tla. Ker sem mislil, da ji bom le prišel do živga, sem lazil po sledi še debelo uro, končno pa sem moral zaradi nastopajoče noči odnehati.

Drugi način lova je lov s pastmi, ki jih lovci nastavi v kunjih potih. Najbolj preprosta se mi zdi stava (pah). Ta naprava ima do prednost, da lisica, ki bi pred lovem prišla do ujete kune, ne more do nje, ker je dovolj visoko od tla. Ima pa lov s pastmi tudi svojo slabo stran: lovec mora past vsak dan pogledati, kar je posebno težavno, če ima pasti nastavljene daleč v gozdu, od debelem snegu pa je to skoraj nemogoče.

Kuno pa love tudi s cianovodikovimi ampulami. Ampulo vložijo v vabo, ki mora biti takda da to kuno pregrizne in jo ampulo v ustih stre. Za vabo uporabljajo koščke mesa, loja ali črev, vsak lovec pa ima seveda še svoje skrivnosti, ki so včasih uspešne, drugič pa tudi ne. Tudi pri tem načinu lova pa velja pravilo, da je treba sleherni dan obiskati kraj, kjer je strup položen.

Sedaj naj vam na povsem nekaj svojih doživljaj pri lovu na kuno.

Včasih se zgodi, da na kuno naletiš, ko nanjo niti ne misliš, in jo upleniš, drugič pa jo boš zasledoval brez uspeha ves

dan. To trditve naj potrdijo tele vrstice.

Bilo je konec oktobra 1918, ko sem po končani vojni spet pohajal po lepi Jelovici. Sončen jesenski dan me je zvalil v gozd. Ko prečkam precej silno pobočje, zaslišim jereba, čeprav strma in skalnata reber ni bila nič kaj primeren kraj za njegovo bivališče. Hitro se pritisknem ob drevo in mu zapliskam. Jereb mi sicer priča o odgovorja, a z mesta se ne ga ne Končno pa, ko se mi več ne odzove, začnem po listu šumenje. Ze sem mislil: sedaj pa prihajaš trdovratnež s črno ovratnico! Ko pa dvignem puško, vidim, da se mi približuje neka temnorjava žival. Misleč, da je pred menoj neverica, odmaknem puško. Tedaj pa se mi živalica bolje pokaže! Ojoi glej jo, kuno zlatico! Seveda je bila puška spet v trenutku pri licu in z dobrim strelom sem roparico preprečil pobeg. Bila je izredno lepa zlatica, imela je že kar dober kožušček. Pobral sem jo in ji dejal: Ti, zlatogrija, hotela si se go stiti z jerebom, pa te je do letela smrt! Tako sem prišel brez truda do kune zlatice.

Kmalu po tistem pa sem kuno, ki je nesrečno lovila, Tišli lov bi me skoraj stal življenje. Nekaj mesecev kasneje, malo pred novim letom, me je oče zbudil ob šestih zjutraj, rekoč: »Snež je zapadel, ravno prav ga je, časa imaš dovolj, pa sto-

pi na Jelovico po kakšno kuno!

Ker je moja lovska žilica takrat že stodoletno delovala, mi tega ni bilo treba dvakrat reči. Po desetih minutah sem jo že, kar brez zajtrka, s puško na rami in s koščkom kruha v žepu mahal iz Kroppe. V pičli uri sem bil že na planoti Blizu planine Vodice sem prišel na kuno sled, kar je še bolj podgalilo mojo, že tako vročo lovsko kri. Sled me je vodila križem krašem, po večini v gosto zaraslem gozdu. Ker je šla kuno večkrat s tal na drevo in v goščavi po drevu naprej, je bilo zasledovanje zelo težko in zamudno. Vselej, kadar se mi je pod drevesi izgubila sled, sem se oziral po drevu, misleč, da tiči kuno v kakem gnezdu. Toda vedno sem kuno v neposredni bližini spet zasledil.

Naporna hoja v visokem snegu me je že zelo utrudila, zato sem sklenil — bila je že pozna popoldanska ura — odnehati, da bi prišel do noči domov. Ker pa me je kuno sled vodila v ovinkih in različne smeri, nisem mogel ugotoviti kje je prava in najbližja smer proti domu. Prišlo se je že mrčaiti, jaz pa sem bil vedno bolj utrujen. Tedaj sem se pravzaprav šele zavedel, da sem v kaj neprijetnem položaju. Kaj sedaj? Da bi ugotovil kje sem in kam naj krenem sem splezal na visoko smreko. Toda to mi zaradi mraka ni nič

pomagalo. S težavo sem se prebrinil spet na tla. Medtem se je že znočilo in pritisnil je mraz. Ko bi vsaj lahko napravil ogenj in ob njem prenočil. Toda kaj, ko nisem kadilec in tako ne nosim s seboj vžgalice! V glavo mi je šinila kaj naivna misel, da bi napravil ogenj s puško! Zato sem si nalomil suhih smrekovih vejic, jih naložil v koščkom papirja pod smreko, izpod katere sem pometel ego, nato pa sem začel streljati v kupček. Iz cevi so res švigali ognjeni zublji, toda ognja žal niso vžgali.

Tako sem spoznal, da mi je tudi ta rešilna bilka splavala po vodi. Sedel sem na kupček pripravljene suhljadi, da bi se vrazil malo odpočil. Takoj sem začutil, kako se me polasča prijeten spanec. Toda nekaj mi je velelo: Lenart, vstani in hodi, če ne, boš zaspal za večno! Zeto sem vstal in sklenil, da bom šel naprej, pa naj bo kakor koli hoče dokler bo še trohica moči v meni. Nešteto krat sem moral zaradi izčrpanosti sestiti v sneg in vedno bolj sem čutil, kako prijetno bi bilo, če bi vsaj malo zadržal, da bi se strah pred usodnim spancem me je znova pognal pokoncu. Hodil, ali bolje rečeno, vlekel sem se dalje, kar na slepo srečo, in se končno tako vendar — znašel pred neko podro oglasno bajto, kjer sem ugotovil kje sem. Čeprav je bilo še daleč do doma, mi je upanje, da

sem se rešil iz temne Jelovice, podžgalo zadnje moči. Ura je bila že štiri zjutraj, ko sem se komaj živ privlekel domov. Oče je bil že na nogah in se je pripravil, da me gre i-kat. Ko me je zagledal, mi je rekel samo tole: »Na Jelovici se prav lahko izgubiš. Tudi meni se je to že zgodilo in še nisem nikoli umrl.«

No, tisti lov mi kaj hujšega ni zapustil kot to, da so me ves teden poštno bolele noge. Le to mi še danes ne gre v glavo, kako sem dvaindvajset ur grazil po snegu brez vsakega okrepčila.

Za konec še nekaj o tem, kako je kuno krvoločna. Znano je namreč, da se loti tudi znatno večjih živali, kot je sama, celo srne, ki je kakih dvajsetkrat večja od nje.

Pred leti sem nekega junjskega večera v Mavškem grabnu v medvodskem lovišču ob poseki čakal srnjaka. Kar zaslišim v zaraslem delu poseke tekanje sem in tja. Ker se mi je dozdevalo, da neta žival drugo preganja, sem postal pozoren. Kmalu priteče na čisto — komaj mesec dni star srnjček. Ko sem ga zagledal, sem mislil, da se igra s svecim bratcem ali sestrico. Toda kaj sem se zmotil! Za srnjčkom priteče kuno zlatica, ki sem ji seveda brez priznanja posvetil s puško.

Lenart Zupan

V NEKAJ VRSTAH

PIVKA

V prostorih bivše občine je DPD Svoboda odprla kulturnoprosvetni klub, v katerem imajo televizijski sprejemnik, časopise, revije, šahovske deske in druge družabne igre. Delovni kolektiv podjetja Javor je za nakup televizijskega sprejemnika društva podaril za slušček nedeljskega prostovoljnega dela v podjetju. Ob otvoritvi je amaterska družina uprizorila komedijo »Priložnostni zdravnik«.

VELENJE

Poročali smo že, da nameravajo urediti velike rastlinjake, ki jih bodo pozimi ogrevali s paro iz bližnje termoelektrarne. Načrt je star že dve leti, vendar doslej še nihče ni začel pripravljati investicijskega programa. O tem so razpravljali tudi odborniki OLO Celje in gradili organe šoštanjske občine, ker niso pravočasno poskrbeli za načrte. Topli vrtni v Velenju bi dajali dovolj zelenjave za potrebe okraja v zimskih mesecih. Tovarna gumiranega papirja je presegla letni načrt za 20 ton in ustvarila 10 milijonov čistega do-

bička. Ze lani so za podjetje, ki dela v neprimernih prostorih pričeli graditi novo poslopje, ki bo veljalo približno 30 milijonov dinarjev. Računajo, da se bo tovarna lahko preselila že to poletje. Razen tega nameravajo kupiti tudi nov, ekonomičnejši stroj, ki bo lahko prevlekel z gumo 20 m papirja na minuto.

MURSKA SOBOTA

Letos bodo pri večjih občinskih ljudskih odborih v Pomurju ustanovili gradbene inšpekcije, ki bodo nadzorovale izvajanje del predvsem na zgradbah, ki nimajo predpisane dokumentacije. — Letos bo-

LJUTOMER

Industrija žičnih proizvodov »Zica« bo zgradila novo delavno dvorano, kupiti pa namerava tudi nekaj novih strojev. Tako bo lahko povečala predvsem proizvodnjo žične embalaže za potrebe prehrambene industrije in proizvodnjo žičnih vzmeti.

SELO PRI RADOHOVI VASI

Kmetijsko gospodarstvo namerava spomladi postaviti še en hlev za 200 glav goveje živine. S pripravi so že začeli.

LEDAVA

Tovarna dežnikov bo — kot vse kaže — planirano proizvodnjo za leto 1961 dosegla že letos.

ČRNOMELJ

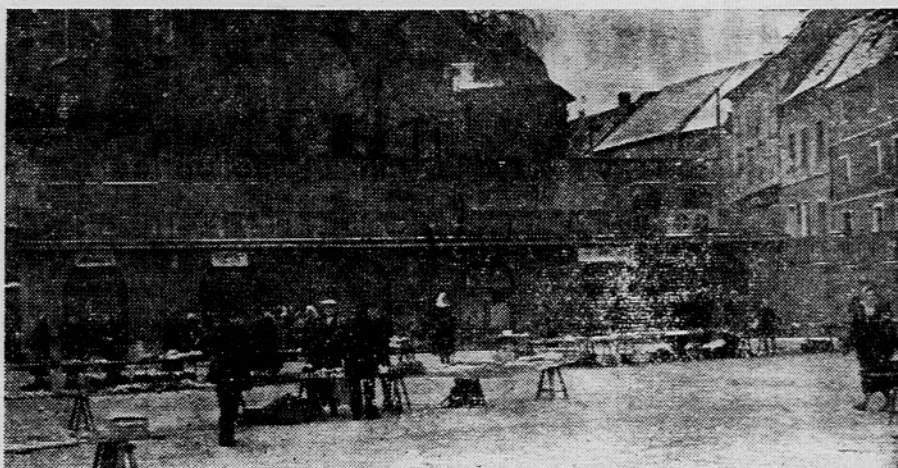
Lovska družina Loka pri Črnomelju je začela graditi petosobni lovski dom na Topli rebi pod Planino — ob cesti Črnomelj-Koprivnik — Kočevje, ki ga bodo razen lovcev lahko obiskovali še turisti.

PTUJ

Elektrifikacija vasi na območju občine lepo napreduje, saj so samo lani zgradili in opremili enajst transformatorskih postaj, zgradili 13 km dolg daljnovod in 36 km mreže za nizko napetost. Za ta dela so porabili nad 26 milijonov dinarjev, ki jih je prispeval OLO, Elektro Maribor-okolica in občinski ljudski odbor, prebivalci pa so prispevali drogove, opravili vsa nekvalficirana dela in prispevali štiri milijone lastnih sredstev. Letos bodo nadaljevali z delom v Naplajah, Zetalah ter v Veliki in Mali Varnici.

ROGAŠKA SLATINA

Steklarna »Boris Kidrič« bo letos zgradila četrto talno pet, podobno kot so jo že zgradili lani. Tako bo lahko izvozila skupno približno 475 ton stekla, kar je za 28 odstotkov več kot lani.

Ptujski živilski trg je zadnje dni slabo založen. Ta ugotovitev velja zlasti za jajca, jabolka in zelenjavo. (Foto: M. Kos)

Novi izdelki kamniških tovarn

Lani se je število zaposlenih v kamniških tovarnah povečalo za 2 odstotka, vrednost proizvodov pa za več kot eno milijardo dinarjev. To je v glavnem posledica plačevanja po enoti proizvoda, racionalnega izkoriščanja novih strojev in strojnih naprav, delno pa tudi izdelovanja novih predmetov.

V tovarni »Stol« so lani osnovali nov tapetniški oddelček, katerega proizvodnja je namenjena izključno domačemu trgu.

Zgradili so tudi nitrolakirnico s transportnimi trakovi in sodopno opremo. Nitrolakirnica je izven obratnih prostorov in je tako preprečena nevarnost pred požari.

V »Titanu« so začeli izdelovati cilindrične ključavnice, po katerih je veliko povpraševanje.

Ključavnice so delo domačih konstruktorjev, izdelajo pa jih lahko z 200.000 različnimi ključi. Ker niso mogli nabaviti stroja za izdelavo zakovčev iz inozemstva, so se dogovorili s tovarno »Iskra« v Kranju, ki jim izdeluje zakovčev.

V »Tovarni kovanega orodja« so lani začeli izdelovati kovane kolensaste ose za tekstilne stroje in kombajne, ki smo jih morali doslej uvažati. Naročnika sta zagrebški »Tekstilist« in »Agro-Vojvodina«, vseh potreb pa še ne morejo zadovoljiti.

V tovarni »Svilanit« so naredili zgradbeni načrt za osredotočenje vseh raztresenih objektov na prostor ob Bistrici. Kmalu pa se bosta preselila tudi objekta v Smarč in Mekinjah. Zgradili so 30 m visok dimnik in tako uredili ogrevanje in oskrbovanje tovarniških prostorov s paro. V izdelovanju frotlija je tovarna zdaj po količini in izbiri izdelkov vodilna v državi.

vendar pa ni zmanjšala proizvodnje blaga za kravate.

V »Svitu« (nekdanji Keramično-kemični industriji) gradijo novo poslopje in urejajo stare zgradbe. V novem poslopiju postavljajo tudi peč, ki bo imela večjo zmogljivost.

Tovarna »Modelit« je lani opustila izdelovanje gumbov iz školjk in jih sedaj izdelujejo samo iz uvoženih in domačih plastičnih mas. Predvsem pa so se usmerili na izdelovanje embalaže iz plastičnih mas. Najnovejši izdelek so škatle za tovarne konzerve, ki naj nadomestijo drago pločevino.

Mali intervju

osnovnih organizacijah Zveze borcev ter pri Občinskem odboru ZB v Celju je bilo doslej vse premalo sistematične skrbi za nekatere težave borcev, predvsem pa za njihove stanovanjske razmere. Te težave je treba začeti najprej reševati, zato smo vprašali sekretarja Občinskega odbora ZB NOV Rika Presingerja, kako so se lotili te naloge:

»20. julija lani sta imela Oblo Celje ter Občinski odbor ZB skupno sejo, na kateri so sprejeli predlog, da bodo za tiste borce, ki so v slabih stanovanjih ali pa sploh brez njih, leta 1959 zgradili 20 družinskih stanovanj, letos 30 stanovanj in prav toliko prihodov.

nje leto. Občina je program začela izvajati in tako bo marca pripravljeno za vselitev 20 stanovanj. Do takrat bo tudi izdelana prioriteta lista, ki jo sestavlja komisija občinskega odbora ZB.

Približno koliko stanovanj potrebujete, da bi zadostili največjim potrebam?

»Naša komisija je skupno z osnovnimi organizacijami ZB na terenu preučevala 111 primerov, kjer gre za bolj ali manj neustrezne stanovanjske razmere borcev. V 22 primerih je stanje precej kritično, zato bodo ti najprej na vrsti — že marca. Drugim bodo pomagali reševati težave na podobni način. Sicer pa bo vsak seznanjen, kdaj pride na vrsto, ko bo sestavljena prioriteta lista. Na pomoč bodo priskočila tudi podjetja, kjer so posamezniki zaposleni. V stanovanjskem zadrugu, ki jo mislimo letos ustanoviti, pa naj bi se vključili vsi tisti, ki premorejo nekaj več sredstev.«

F. K.

ZASTARELI PODATKI

Nekoliko z zamudo mi je prišlo v kratkem prišla v roke knjiga »Naša domovina Jugoslavija«, redna knjiga Prešernove družbe za leto 1960. V njej avtor France Planina predstavlja bralcem v besedi in sliki posamezne važnejše kraje v Jugoslaviji.

Cepprav v tej knjigi zasledimo bolj ali manj geografsko leksikonske podatke, temu ne želimo zmanjševati važnosti, pa vendarle poznavalec razmer na nekaterih mestih bo dojel oči razne pomanjkljivosti oz. napake.

Primer Celja na 31. strani! Precej drugačno je mesto kot ga kaže slika, posnetka najmanj pred desetimi leti — V zadnjih desetih letih je Celje, kot toliko drugih mest, močno menjalo podobo. Dalje zasledimo v besednem delu tovar-

Letošnja zima je na Goriškem muhasta. Dež, sneg, mraz, prijetna pomladna toplota, megla in sonce se v zadnjem času menjavajo kot prizori na filmskem platnu. Sredi januarja je dosegla najnižja temperatura minus 9 stopinj Celzija. 30. januarja pa je bilo že 18 stopinj nad ničlo. V začetku zimskih počitnic so se otroci sankali in smučali po mestnih ulicah, sedaj pa se igrajo pod cvetočim drevjem. — (Foto: Perat)

do v Pomurju vložili za potrebe trgovine 59 odstotkov več sredstev v primerjavi z lanskim letom. Porabili jih bodo predvsem za gradnjo samopostrežnih trgovin v Murski Soboti in Gornji Radgoni, za ureditev trgovinskih lokalov v občini Beltinci, Lendava, Ljutomer in Petrovci-Salovci ter za manjše adaptacije, za nabavo sodobnejše opreme in gradnjo skladišč.

JESENICE

Na plenumu občinskega sindikalnega sveta so med drugim obravnavali tudi naloge in problematiko kulturno prosvetne dejavnosti občine. Analizirali so tudi dejavnost posameznih društev v občini in ugotovili, da sta doslej najboljše delali DPD Svoboda iz Jesenice in Javornika. Ostala društva v manjših krajih se sicer močno trudijo, vendar imajo poleg uspehov tudi težave. Zato jim bo treba pomagati, da bodo lahko čimprej poživili svojo dejavnost.

HORJUL

Prosvetno društvo je na Prešernov dan odprlo trodnevno razstavo risb in grafike, na kateri je razstavljal svoja dela študent arhitekture, domačin Franc Zupet.

IDRIJA

Komisija za ocenjevanje stanovanj je 1. februarja zaključila svoje delo. Skupno so ocenili 2316 stanovanj v mestu in okolici. Prve odločbe za nove najemnine so najemniki stanovanj prejeli že 8. februarja.

CELJE

Ob Mariborski cesti, kjer bodo uredili novo mestno središče, so te dni začeli delati podjetja »Ingrad« pripravljati gradbišče za nov petnadstropni hotel. V 50 sobah bo 87 ležišč, restavracija v pritličju pa bo imela 100 sedežev. Zagotavljajo, da bo celjski hotel končan konec prihodnjega leta.

Spet je pred vami nova številka tednika

TOVARIS

z izbrano, pisano vsebino. Ker so bile zadnje številke takoj razprodane in ker je naklada »TOVARISA« omejena, priporočamo, da sežete po »TOVARISU« takoj, ko izide ali pa se za naročila obrnete na naročniški oddelček na Titovi cesti.

- Spoznali boste PAKISTAN, deželo, ki je preklana na dvoje.
- Z našimi poročevalci boste obiskali središče našega zimskega športa, KRANJSKO GORO, takšno, kakršna je in kakršno si želimo.
- Hlastno boste prebrali nadaljevanje SERENGETIJA.
- Čudovita HUMORESKA ANTONA CEHOVA, izbrani spomini iz njegovega življenja.
- Tržaški gledališčniki in ljubljanski televiziji.
- Znameniti roman Conana Doylea »Baskervilski pes« v filmu.
- Novo poglavje o jazzu.

ROMAN, HUMOR, STRIP IN SE OBILNO RAZVEDRILA TER MNOGO PODOB — TO JE NA KRAJKO VSEBINA NOVE ŠTEVILKE »TOVARISA«. — SEZITE PO NJI!

Treba bo več šolskih prostorov

Kulturno-prosvetna dejavnost v ptujski občini se je v zadnjih letih razvijala v težkih materialnih pogojih in so se zato močno zaostri la nesorazmerja med potrebami in sredstvi. Ta nesorazmerja so najbolj vidna pri pomanjkanju šolskega prostora, premajhnosti zmogljivosti kinodvorane, pomanjkanju mladinske knjižnice, čitalnice ter telovadnice in otroških igrišč. V zadnjih treh letih se šolski prostor ni povečal, temveč je potreba za ustanovitvijo srednjih strokovnih šol za odrasle in učiteljskega se večja. V tem času so bila obnovljena šolska poslopja v Cirkovcih, Vidmu, Polensaku in Zetalah.

Glede na ustanovitev redne kmetijske in redne administrativne šole v prihodnjem šolskem letu je treba v Ptuj misliti na novo šolsko poslopje, je bodisi za potrebe srednjih šol, bodisi za potrebe osnovnega šolstva. Prav tako bo treba povečati prostor v poslopiju vajeiške šole in prostore kmetijske šole v Turnišču. Prav tako bodo letos nadaljevali obnovo obstoječih šolskih poslopij in uredili poslopje v Zetalah in Juršinih.

Ljudski knjižnici bo treba letos omogočiti razširjenje mladinske knjižnice in čitalnice in povečanje zmogljivosti potujoče knjižnice. Vsekakor bo treba zavarovati pred prodajanjem prosvetne dvorane v Zetalah, Markovcih, Dornavi, Podlehniku, Grajeni in Zavrču.

F. K.

Maškarada na televizijski »Promenadi«

Radio Televizija Ljubljana pripravlja drugo veliko televizijsko zabavno glasbeno revijo »Promenada«, ki bo v soboto 13. t. m. ob 17.00 in ob 20.30 v veliki dvorani Gospodarskega razstavišča v

Ljubljani. Ker smo v predpustnem času, bo imela prireditelj značaj maškarade, karnevala s številnimi maskami, ki bodo ponazarjale razne aktualne dogodke in osebnosti.

BREŽICE Zadruga premalo posredujejo

Pomanjkanje kadrov in zastarele prodajalne sta osnovna problema brežjskih trgovin, čeprav je trgovska mreža obkaj široka. Letos bo novo brežjsko naselje pridobilo nekaj trgovin, skušali pa bodo obnoviti tudi nekaj zastarelih poslovalnic. Problem kadrov bi morda v precejšnji meri rešili z združitvijo dose-danih treh trgovskih podjetij. Čedalje več kritike je na račun slabo založenih trgovin kmetijskih zadrug z reprodukcijskim materialom. Zato tudi ni čudno, da imajo slab promet.

Svet za blagovni promet pri Oblo Brežice je predpisal vsem mesničarjem prodajne cene za sveže meso, da bi tako preprečili nihanje cen. Mesarji morajo imeti tudi vidno izobešene cenike.

Poseben problem je brežjska nepokrita tržnica, ki je takšna kot pred 30 leti. Zato je potreba po novi tržnici čedalje večja. Na tržnici so postavili cenik, da bi čimbolj zaščitili potrošnika. Prav pa bi bilo, da bi posredovali na tržnici tudi zadrugni obrati, zlasti še, ker so trgovine KZ s sedjem in zelenjavo v mestu dobro založene, pa tudi cene so nižje kot pri zasebnih kmetovalcih. (jak)

Novi hlevi v mariborskem okraju

Letos bodo v mariborskem okraju zgradili nove hleve za 3850 glav mlade goveje živine in za 1000 glav bekonov na socialističnih kmetijskih gospodarstvih. Razen tega bodo na območju okraja adaptirali hleve za nad 10.000 glav telet in goveda pri socialističnih kmetijskih gospodarstvih in kmetijskih zadrugah. — Letos so predvideli tudi manjše investicije za doma upokoencev v Polčanah in v Vilutisu, za dom onemoglih v Muretcinih in za mladinski dom v Silvici. V Smartnem na Pohorju nameravajo letos tudi začeti graditi mladinsko okrevališče.

PODJETJE »JAVOR« — Lesna industrija v PIVKI

RAZPISUJE

1. LESNO-INDUSTRIJSKEGA TEHNIKA za pripravo del,
2. LESNO-INDUSTRIJSKEGA TEHNIKA za vodjo obrata kosovnega pohištva,
3. STROJNEGA TEHNIKA

POGOJI:

ZA VSA DELOVNA MESTA JE POTREBNA PRAKSA.

STANOVANJA V POSTOJNI ZAGOTOVLJENA Z VSE-LITVIJO S 1. MARCEM 1960 V LASTNI NOVOZGRAJENI ZGRADBI.

PONUDBE POSLJITE DO 10. MARCA TUKAJ-SNJI UPRAVI PODJETJA.

NASTOP SLUŽBE JE MOGOČ TAKOJ. 1190

Prešernov dan so proslavili dijaki V. gimnazije v Sentvidu nad Ljubljano na že kar tradicionalen način, z uprizoritvijo dramskega dela. Tokrat so se predstavili s Fodorjevo »Maturo«. Nastopili so kot člani dramske sekcije, mladinskega gledališča v okviru DPD Svoboda — Sentvid

Nova šola v Čufarjevi ulici

Ze več let ugotavljamo, da so učilnice naših osnovnih šol preveč zasedene in da že v kratkem ne bo zadostovalo niti izkoriščanje vseh šolskih pomožnih prostorov za učilnice, da bi se izognili trem dnevnim izmenam pouka. V Ljubljani je položaj vsaj trenutno najbolj pereč v občini Ljubljana-Center, kjer kažejo podatki, da pride na učenca 0,9 m² površine učilnic. Tako majhna površina učilnic na

učenca je trenutno samo še v dveh ljubljanskih občinah. Ta povpreček je tudi precej slabši od republiškega, saj pride v večjih središčih 1,1 m² učilnice na dijaka. V občini Ljubljana-Center primanjkuje sedaj 33 učilnic za reden pouk v dveh izmenah, kakršnega zahteva reformirani šolski pouk. V prihodnjih letih pa se bo to število zaradi mnogih novih gradenj stanovanjskih hiš še povečalo.

Da bi to stisko vsaj za enkrat rešili, je Svet za prosveto Oblo Ljubljana-Center pripravil načrt za gradnjo nove osnovne šole na prostoru med Čufarjevo, Slomškovo in Resljevo cesto. Načrt naj bi se v glavnem opiral na izkušnje glavnega projekta osnovne šole v Gregorčičevi ulici, upoštevaj pa naj bi tudi priporočila republiške komisije. O predlogu za gradnjo te šole bosta razpravljala na današnji seji oba zborni Oblo Ljubljana-Center. J. S.

ZASČITA PRI DELU

V četrtek se je v dvorani blagovne sveta »Nebotnik« v Kidričevi ulici pričel seminar higien-sko-tehnične zaštite, ki ga je organizirala komisija za higieno-tehnično zaščito pri Svetu za de-lo Oblo Ljubljana-Center. Seminarja, ki bo trajal tri dni, so se udeležili številni predstavniki podjetij s področja te občine.

S »SAP«-OM V RIM

Avtocestno in turistično podjetje »SAP«-Turist je organiziralo od 23. avgusta do 11. septembra šest 4-dnevnih izletov na olimpijske igre v Rim. V ceno za osebo (izlet bo stal 28.000 dinarjev) je razen vožnje in dveh obrokov ogled dnevnega vrčnanca tudi ogled štirin sportskih prireditev in prevoz z avtobusi po Rimu. Podjetje pravi ne sprejema več, ker se je prijavilo že 200 izletnikov in so vsa mesta že zasedena.

ROJSTVA

V obeh ljubljanskih poročniščah se je v sredo rodilo sedem deklet in pet dečkov.

ZANIMANJE ZA TEKMO

Za košarkarsko tekmo državne prve Olympe iz Ljubljane in lanskega zmagovalca pokala evropskih prvakov ASK iz Riga. Ki bo v četrtek, 23. februarja na Gospodarskem razstavišču, je zanimanje zelo veliko. Ze v ponedeljek so prodali okrog 750 sedežev (približno 75%), včeraj pa so v upravi »Olympe« imeli še nekaj vstopnic. Stojšča bodo pričeli prodajati v ponedeljek 22. februarja, vendar so splošne organizacije Slovenije že rezervirale okoli 300 vstopnic.

NOVA IMENA ZA ŠOLE

Na seji Oblo Ljubljana-Brežgrad v sredo so sklenili, da se preimenujejo dosedanje I., II. in III. osnovna šola za Bežigradom. I. in II. osnovna šola (obe sta na trgu 9. maja) se bosta imenovali osnovna šola »Vita Kraigherja«, III. osnovna šola v Peričevi ulici pa osnovna šola »Mirana Jarcica«.

SPET POUK PRI »NA-MA«

Večelagovnica »Na-ma« je v sredo znižala cene za zimsko obutev; popust znaša 20%. Pripravlja se namreč na spomladensko sezono in zato razprodaja zimsko zalogo.

NAJVEČ PROMETNIH PREKRŠKOV

Lani je sodnik za prekrške občine Ljubljana-Vič obravnaval 1708 primerov upravnih kazenskih kršitev upravnih predpisov. Več kot dve tretjini (1287) je bilo kršitev uredb o prometu na javnih cestah, 202-krat je moral sodnik za prekrške posredovati zaradi kršitve javnega reda in miru, 90-krat zaradi kršitve predpisov o narodni obrambi, 81-krat zaradi kršitve predpisov o vozniški motornih vozil, itd.

NOVE KNJIGE

Te dni bodo v ljubljanskih knjižnicah prišli na prodaj roman Mire Miheličeve »Hše večera«, ki ga je založila Cankarjeva založba. Roman opisuje življenje meščanstva med obema vojnama in med drugo svetovno vojno. Obsegal bo 370 strani, tiskal pa so ga v nakladi 3000 izvodov. Istočasno pa je Cankarjeva založba izdala tudi pesniško zbirko Pavla Zidarja »Kapije ognjene«.

razmerlj pri Komisiji za sklepanje in odpovedovanje delovnih Trgovskem podjetju »SLOVENIJAŠPORT«, Ljubljana razpisuje naslednja delovna mesta:

1. POSLOVODJE za športni oddelček non-stop trgovine;
2. TRGOVSKEGA POMOČNIKA za non-stop trgovino;
3. SALDOKONTISTA,
4. PISARNIŠKO MOČ za administrativna dela v trgovini;
5. STROJEPISKE za komercialni oddelček;
6. DELAVCA polkvalficiranega ali nekvalficiranega za skladišče;
7. CISTILKE za 4 ure dnevno.

Ponudbe pošljite na Upravo podjetja, Mestni trg 10. 1190

SVEČANA OTVORITEV XV. DRŽAVNEGA PRVENSTVA V ALPSKEM SMUČANJU

188 TEKMOVALCEV

Kranjska gora, 11. febr. V Kranjski gori je bilo danes popoldne slavnostno vzdušje. Ob 16. uri je skozi njo defiliralo 188 tekmovalcev, ki bodo tri dni tekmovali za XV. državno prvenstvo v alpskem smučanju, veliko število smučarskih delavcev, zastopnikov 31 klubov iz vseh ljudskih republik ter kranjskogorska šolska mladina, vsa s smučmi na ramah. Sprevod se je ustavil pred častno tribuno ob šoli. Najprej je tekmovalce in sploh vse zbrane pozdravil predsednik občinskega ljudskega odbora Franc Treven, za njim pa Franc Puhar, predsednik Gorenjske smučarske podzveze, ki prireja to veliko tekmovalno prireditev. Vinko Bač kot predstavnik Smučarske zveze Jugoslavije, ki je hkrati tudi uradno odprl tekmovalno prireditev. Slovenski otvoritvi tega prvenstva Miro Košmelj, član Izvršnega sveta LRS. Državno reprezentantka Slava

žavno prvenstvo v alpskem smučanju, veliko število smučarskih delavcev, zastopnikov 31 klubov iz vseh ljudskih republik ter kranjskogorska šolska mladina, vsa s smučmi na ramah. Sprevod se je ustavil pred častno tribuno ob šoli. Najprej je tekmovalce in sploh vse zbrane pozdravil predsednik občinskega ljudskega odbora Franc Treven, za njim pa Franc Puhar, predsednik Gorenjske smučarske podzveze, ki prireja to veliko tekmovalno prireditev. Vinko Bač kot predstavnik Smučarske zveze Jugoslavije, ki je hkrati tudi uradno odprl tekmovalno prireditev. Slovenski otvoritvi tega prvenstva Miro Košmelj, član Izvršnega sveta LRS. Državno reprezentantka Slava

Smuka na Goriškem

Nova Gorica, 11. febr. V svojem današnjem poročilu o stanju smuka Goriška turistična zveza sporoča: Smučanje je mogoče le v višjih legah, kakor na Mrzli dragi pri Lokvah (pol ure pešhoje) ali na severnih pobočjih Matajurja nad Livkom.

Zupančič je ob koncu slavnosti dvignila zastavo ob zvokih državne himne.

Vsega skupaj bo, kakor je rečeno, nastopilo 188 tekmovalcev, od tega 82 članov, 86 mladincev, 13 mladink in 7 članic. Jutri, v petek ob 10 uri bo start za smuk. O progi smo že dejali, da je zelo poledenela in nevarna, nekateri pričakujejo prek noči padavine, ki pa bi tekmovalce nekoliko zavrele. Progo bodo jutri pred uradnim startom preizkusili naši bivši reprezentanti Mulej, Stefelj, Cvenkelj in drugi. Na današnjem treningu je bilo več padcev, ki pa so se na srečo končali brez poškodb. Le Matvez Lukanc in Sumi sta si zlomila svoje najboljše smuči. Slavica Zupančič je startala s kovinskimi smučmi, izdelek »Elana«, ki so se ji zelo dobro obnesle.

Kapetana med seboj: Ljubljana Čuček in Jeseničan Valentar

POMEMBNA SEJA UPRAVNEGA ODBORA NOGOMETNE ZVEZE SLOVENIJE

Program, koledar in ostalo

Ljubljana, 11. febr. V prostorih direktorije PTT je bila sinoči XI. redna seja upravnega odbora Nogometne zveze Slovenije, na kateri so pod vodstvom predsednika Staneta Lavriča razpravljali o delovnem programu nogometnih organizacij po vsej Jugoslaviji, posebej se o delu z mladino, dalje o predlogih propozicij za kvalifikacijska tekmovalna mesta za vstop v ligo SCL in II. zvezno ligo, o tekmovalnem koledarju NZS ter pripravah za skupščino NSZ, delu posebne komisije UO NZS za izdelavo predloga o kvalitetnem dvigu slovenskega nogometa in obnih zborih nogometnih klubov slovenske cone ligo.

PROGRAM NZS 1960

Zaradi nekakšnega zastaja pri delu nogometnih organizacij in z namenom, da bi izboljšali se učinkovitost prijem pri delu, je UO NZS pred nedavnim izdelal okvirni delovni program za leto 1960, ki poudarja največjo pozornost množični, proučevanju in razvijanju sistema vseh vrst tekmovalni, dalje malemu nogometu, delavskim športnim igram in še več drugim področjem. Ta načrt je obvezen za vse nogometne enote, obenem pa nalaga obširne naloge prav vsem organizacijam.

Zborovalci so se odločili, da bo-

do v kratkem vse enote na področju NZS, skupno z zveznima nogometnimi zvezami in sodnikov izdela take dolgoročne načrte, ki bodo v skladu z dejanskim razvojem te igre pri nas in njenimi realnimi možnostmi za nadaljnjo množično in kvalitetno krepitve.

VEČ POZORNOSTI MLADINI

Mladinska komisija je na tej seji svoje priprave dva predloga za spremembo v sistemu kvalifikacijskega tekmovalnega mesta za vstop v slovensko cone ligo. Po krajši razpravi, v kateri so člani UO prišli do pravega podzveznega prava, najboljše moštvo s področja snujejo se murskobošnja podzveze, je odbor sprejel takele propozicije: podzvezni prvaki (8) bodo igrali med seboj po dvoj-

KAKŠNE KVALIFIKACIJE ZA SCL?

Tekmovalna komisija NZS je za leto 1960 pripravila dva predloga za spremembo v sistemu kvalifikacijskega tekmovalnega mesta za vstop v slovensko cone ligo. Po krajši razpravi, v kateri so člani UO prišli do pravega podzveznega prava, najboljše moštvo s področja snujejo se murskobošnja podzveze, je odbor sprejel takele propozicije: podzvezni prvaki (8) bodo igrali med seboj po dvoj-

V Bihacu so ustanovili center za višinsko jadrnico. Termične sturije so prav to izredno ugodno, tako da bo z jadrnami letali mogoče dosežati tudi višine do 10.000 m. Boksarji Radniškega iz Kragujevca so na Reki premagali izbrano moštvo tega mesta 11:9.

JESENSKI IN LJUBLJANSKI HOKEJISTI V BOJU ZA TOČKE ZVEZNE LIGE DERBY, KI TO NI BIL

JESENICE : LJUBLJANA 2:1 (0:0, 2:1, 0:0)

LJUBLJANA, 11. febr. — Da ima hokej na ledu zares mnogo pristašev, je pokazala sinočnja prvenstvena tekma med državnim prvkom Jesenicami in Ljubljano, saj se je na več kot tisoč stojišč drsališča pod muzejem NOB nagnela množica kakih 4000 ljudi, mnogi pa so si poiskali prostor tudi na ograjah, drevesih in kdo ve kod še vse. Pričakovati je bilo, da bodo državni prvaki ponovili igro s prvega srečanja pod Mežaklo in bo na tehničnem samu, s kakšnim rezultatom bodo odpravili nasprotnika. Toda veliki spektakel se je po športni plati končal s presenetljivim izidom 2:1 (0:0, 2:1, 0:0) za Jesenice, z goli, ki so jih dal Valentar, B. Čebulj (J) in Volkar (Lj.).

Na dobro ledeno ploskev je kakor nalašč nekaj ur pred tekmo udarila nenadna odlaga, pa vendar je bila ploskev še kolikor toliko uporabna za igro. Slab led je slegel ko prej vsaj v začetku nekoliko motil predvsem goste, ki niso mogli uveljaviti vseh sposobnosti, zlasti seveda hitrosti. Seveda pa je treba reči tudi, da so Jeseničani to po nateletu na vse drugačnega nasprotnika, ki je bil odločen boriti se do poslednjega atoma moči. Spritno goste tega 2:1 je v arena razvnela ogorčena borba bolj ali manj enakovrednih moštev, ki

zasluženo prisilil v vodstvo. — Ta spodbudna poletnost je kaj kmalu splohinele, kajti Jeseničani so v kratkem razdobju igre zabili dva gola. V začetku poslednje tretjine spet ni bilo videti nič posebnega — razen brezuspešne prizadevnosti na obeh straneh. Zato pa je bilo spet vse na nogah zadnjih deset minut igre, ko je Ljubljana spet prevzela pobudo in oblegala Jeseniška vrata. Gol je — kakor se temu reče — visel v zraku, toda nespornost ali pa tudi sebičnost napadatelja Volkarja ter Zupančiča, ki sta se znašla v idealni poziciji za zadetek, je pogubila še zadnje upe Ljubljane.

LESTVICA

Jesenice	8	7	0	1	85:19	14
Partizan	9	6	0	3	38:33	12
Ljubljana	7	5	1	3	59:21	11
Beograd	7	4	0	3	39:22	8
C. zvezda	9	2	1	6	32:53	8
Segesta	7	0	0	7	7:83	0

Nepotreben madež

To naj bi bilo na kratko športno poročilo s tega velikega dvoboja. Kakor smo že v večerajšnji drugi izdaji našega lista na kratko omenili, neljube izgredne proti koncu druge tretjine, ko je dotlej napeto, pa vendar še zmeraj športno vzdušje nenadoma skali igralci Klnar. — Le-ta je spremljajočega Vadmajla, ki ga je pravilno oviral med akcijami, nenadoma močno udaril s palico po glavi. Sodnika Kerkoš (Celje) ter Gorše (Kranjska gora) nista reagirala na ta udarec, zato je slednji skušal sam vrtniti z enakim. To je

pretepaška žilica ni dala miru, skušal na silo priti do sodniškega omizja in igralce Ljubljane, ki so ta čas počivali na svojih sedežih. Tako smo videli med drugim, kako je nekdo izmed jeseniške publike z vso močjo zamahnil z velikim zvoncec nad Zupančičevo glavo, vendar se je ta še pravočasno umaknil, zato je bil tudi namenjeni udarec miljejši. Na srečo je poštovnim organom LM uspelo napraviti red, nekaj najbolj neugodnih pretepačev pa odstraniti iz arene.

Kdo je vse kriv teh izgredov?

Gledalci so — kakor so vedeli in znali — pomagali svojim ljubljencem

vzbudilo nekatere igralce Jesenic, celo tiste, ki so sedeli na klopi. V hipu so vdrli na igrišče in surovo posegli v ta dogodek. Brž ko se je to nekako na videz podelo, pa je del kričavih gledalcev, ki jim

dov? Razen neodločnih sodnikov, ki nista znala že v kati zatreti naskokov, in seveda nekaterih igralcev tudi del prenapetih gledalcev, ki si je že precej pred začetkom tekme nabiral koražjo v alkoholu. Ti vinjeni ljudje so bili kajpak pripravljeni za vsakršni nastop. Nič nimamo še proti tako glasnemu spodbujanju, pa čeprav s pomočjo zvoncev, trobent in podobnega, toda taki »športni rekviziti« nikakor ne morejo in ne smejo služiti hkrati za pretepe. Da bi dali še bolj duška bojevitemu razpoloženju, so med tem početjem zmerjali in prekinjali vseh, ne menec se za mladino, ki je to gledala in postala. Krivdo pa je treba iskati tudi v odločno pretesnem in nasploh neprimernem prostoru za gledalce na tem drsališču, ki je za večje prireditve, kakršna je bila ta, vsekakor neustrežno. (stl.)

REPUBLIŠKO PRVENSTVO V HOKEJU NA LEDU

Prvaki so - Celjani

V senci državnega prvenstva teče tudi prvenstvo Slovenije v hokeju na ledu. Pet moštev (Jesenice B, Ljubljana B, Maribor, Celje in Papirničar) se je že pred kakimi tremi tedni pognalo v boj za prve točke, toda zaradi nenadne odjuge so utegnili spraviti pod streho samo prvo kolo.

Ce bi hoteli označiti poglobitve značilnosti teh lgašev, zadostilo samo kratka ocena: slab in preprost hokej brez pravega razvoja, brez razvijanja z njema seveda so Jesenice, ki so dalec najboljše, saj imajo dovolj dobrih in mladih igralcev. Predvsem zelo dobro drsajo in se jim pozna, da imajo za seboj že večletno do- to kolo.

V Celju je nadobuden, a še nezkušen naraščaj. Igrajo začetni hokej, pa vendar ti mladinci vedo, kaj hočejo. Ta, zanje značilni — preprosti sistem igre je bil na primer usodeven za nekdanjo zveznega lgaša Papirničarja, ki je kloni v zvezi nekaj izkušenj. Vzrok je treba iskati tudi v tem, da so v večinskem moštvu starejši, rutinski igralci, ter mladinci, ki se ne razumejo med seboj.

Mariborčane vodi nekdanji igralec Ljubljane ing. Pogorelec, ki si zelo prizadeva, da bi iz mladih varovancev napravil homogeno vrsto. Toda, kaj pomaga, dobra volja in nič manjši trud, če pa nimajo na voljo dovolj drsalnih dni. Pojebno velja tudi za Ljubljano in seveda za vse ostale klube brez umešnega drsališča.

In še pregled odigranih tekem:

Jesenice B : Papirničar 5:5, Maribor : Ljubljana B 4:4, Maribor : Jesenice B 7:3, Celje : Papirničar 8:5, Ljubljana B : Jesenice B 0:10, Celje : Maribor 7:4.

Na sporedu pa so še tekme: Papirničar : Maribor, Ljubljana B : Celje, Jesenice B : Celje in Papirničar : Ljubljana B. (stl.)

Mavrovski memorial

Skopje, 11. februarja — Na smučarskih terenih okrog Mavrovskega jezera bodo v soboto in nedeljo tradicionalne tekme za Mavrovski memorial — v spomin žrtve elementarne neizgode leta 1956. Tekmovali bodo v klasičnih disciplinah (teku na 30 km in štafeti 4x10 km), razen tega pa bo še turnir v hokeju na ledu z udeležbo beogradskega kluba C. zvezde, Partizana, Avale in ekipe iz Skopja. V smučanju bodo nastopile ekipe Srbije, Hrvatske, BiH, Makedonije in močno slovensko zastopstvo, ki je že odpovalo v Makedonijo.

Košarkarska nesoglasja

Zadnji ponedeljek se je v Beogradu začel kontrolni trening olimpijskih košarkarskih kandidatov. Na priprave je bilo poklicanih 15 izmed 17 odmevirnih kandidatov za Rim. Triumvirji (Stanković, Nikolić in Popović) so sestavili naslednji spisek: Kristan-

čič Daneu, Kandus, Lokar (Olympia), Čretnik (Ljubljana), Korac, Nikolić, Gordić (Beograd), Troškot, Djerđija (Zadar), R. Radović (Partizan), Petričević (Lokomotiva), Kašum (Zeljeznice), Kovačič (Radnički Slav Brod) in Džurić (Radnički Bgd). Pod vodstvom

člani jugoslovanskega državnega prvaka ASK Olympia: Kristančič, Kačus, Daneu, in Lokar. Društvo ni nikoli prosilo odgovornih čimteljev, ki sestavljajo državno moštvo, naj kogar koli izmed igrajočih opreduje treninga. Tokrat je to storilo, kar so prav ti štirje igralci jedro studentskega moštva iz Ljubljane, ker mu je na tem, da bi se ekipa čim temeljiteje doma in samo med seboj pripravila za veliko srečanje z Rigo.

Nedvomno gredo interesi državne reprezentance pred vsemi klubi, toda ta izjemna je že sploh lahko govorno »njej, saj so priprave za olimpijske nastope že zelo v začetnih fazah — je res povsem izjemna in bi bila ugoditev tej prošnji po objektivni presoji več kot umestna. Ljubljanska tekma je glede na naslov tekme in kvaliteto nasprotnika na evropski ravni; zato bi bilo prav, da vsi iz Ljubljane in Beograda, ki lahko kaj storijo za njen časten izid, pomagajo, pa čeprav samo posredno. Vsi jugoslovanski igralci — eno košarko!

NOVO POTUJEM

PARIZ. — Rokometna reprezentanca Kjöbenhavna je zmagala proti Parizu 12:8 (4:0).

Neumünster. — Na mednarodnem rokometnem turnirju je zmagala zahodnonemška ekipa iz Flensburga. Zagrebška Mladost je v boju za tretje mesto porazila Sparto iz Katowice z 10:5.

LOS ANGELES. — V meddržavnih tekmi hokejskih reprezentanc ZDA in CSR so zmagali domačini 4:3. Povratna tekma se je končala neodločeno 5:3 (2:1, 1:3, 2:1).

SAN FRANCISCO. — V severni Kaliforniji zadnje dni močno dežuje. Prav tako je deževalo tudi v Squaw Valleyu, kjer se je bilo treba že bati za snežno odejo, vendar je pozneje zopet pomrazilo. Da bi bile proge v redu, delavci delajo nepretrgoma pomoči in poinevi.

ESSEN. — Nogometaši zagrebškega Dinama so v nočni tekmi premagali kombinirano ekipo Rotweissa in Schwarweissa 5:2 (2:0).

SKUPŠČINA TVD NARODNI DOM Priprave za stoletnico

Ljubljana, 11. febr. Sinoči je imel Partizan Narodni dom svojo letno skupščino. Članstvo se je je udeležilo v precej lepem številu.

Společita so se zvrstila običajna poročila, ki so prikazala športno in gospodarsko plat delovanja. Zastopnik Ukrajne zveze je izročil diplome prof. Jelici Vazzazovi in Tinetu Novaku kot priznanje za njuno poštovno in zelo uspešno delo. Miro Cerar je nato potožil, da orodna telovadba pri nas še ni našla tistega priznanja, ki bi ga zaslužila, in kakršnega uživa po drugih državah. — V imenu vrhunskih telovadcev je tudi objubil, da se bodo kasneje tudi oni vključili kot vodniki in pomagali vzgajati nove rodove telovadcev.

Načelnik Lojze Vrhovec je

nato predložil program dela za tekoče leto. Načrt dela je izredno bogat in priča o vedno večji aktivnosti tega društva. 2. aprila bodo na GR priredili veliko telovadno akademijo, udeležili se bodo VII. zleta Bratstva in enotnosti v Novem mestu in kajpak sodelovali pri celih vrstih nastopov, tekem, pripravili bodo izlete, tečaje in podobno.

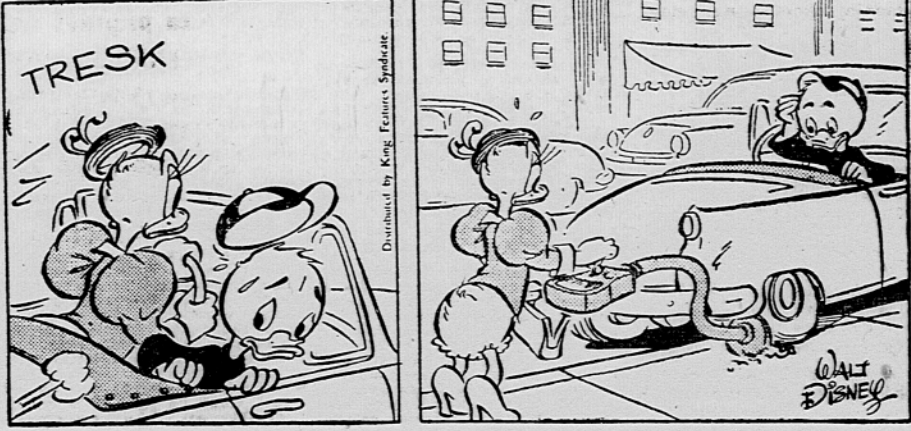
Poročilo gospodarja Tineta Novaka je odkrilo, da si lahko društvo s svojimi sredstvi pri nas še nekaj čez dva milijona dinarjev dohodkov, medtem ko znašajo predvideni izdatki za kolikor toliko normalno delovanje kar 10 milijonov. Pojavlja se spet mučno vprašanje in negotovost, odkod dobiti razliko. — Pomisliti je treba, da Narodni dom izredno skrbno ravna s finančnimi sredstvi in iz gospodarja bi bilo kmalu laže potegniti žolčne kamne kot 200 din za kak

izdatek, ki ni v skladu s proračunom. — Zaradi navedenih težav so sklenili letos tudi povečati članarino in bo sedaj 300 din za člane, ki so v službi.

Letošnje leto je hkrati tudi začetek sistematičnih priprav na društveno stoletnico. Osnovni so iniciativni odbor, ki bo poskrbel za prve začetke priprav. Prve tri naloge tega odbora so, da pripravi in izda zgodovinski oris telesnovzgojnega društva Narodni dom od prvih začetkov. Potem nameravajo zbrati gradivo za razstavo in slednjič izdati zbrana dela našega najzaslužnejšega telovadnega teoretika in praktika v pretekli dobi, dr. V. Murnika.

Ob koncu so zborovalci izvolili skoraj 50-članski upravni odbor, ki ga bo še naprej vodil naš znani telesnovzgojni delavec Tomaž Savnik. M H

PREDPIS JE PREDPIS

MALI OGLASI

PRODAM gradbeni les za gradnjo hiše 3 kub. m. smrekovih plohov 5 cm, 2 kub. m. hrastovih plohov 5 cm. Cena po dogovoru. — Ponudbe pod »Mokronog« v ogl. odd. K 1243-4

BRIVSKO-FRIZERSKO pomočnik, dobro, sprejemam takoj. Naslov v ogl. odd. 2636-1

NOČNO SNAŽILO sprejme takoj restavracija Koper, Ljubljana — Gradišče 13. K-1

II MEDNARODNI SEJEN OBRTI

BEograd 1-10 JUNIJA

PRIJAVITE SODELOVANJE DO 1. APRILA

Pojasnila:

BEogradski SAJAM,

Beograd, p. p. 408, tel. 50-001.

Predstavnstvo v Zagrebu,

Strossmajerjev trg 8, tel. 36-069

PRODAM motorno kolo s priklopi, nujno in poceni in eno garnituro batov za tretje brusenje za DKW avto 3=6. Majer Milan, Lakotence 6, Ljubljana (Vodnikova cesta).

FIAT 600, grajen nov radio Auto-vox, lepo opremljen, prodam. — Ogled od 15. do 17. ure. Naslov v ogl. odd. 2632-4

ENODRUŽINSKO HIŠO, vseljivo v Ljubljani, prodam. Naslov v ogl. odd. 2595-7

SOBO, prazno ali opremljeno, nujno isčem. Placat solidno. Ponudbe oddajte v ogl. odd. pod »Bizu centra«. 2613-9

KOMISIJA za sklepanje in odpo-vredovanje delovnega razmerja pri podjetju Ljubljana-Transport, Ljubljana, razpisuje naslednja delovna mesta: C. večje število soterjev D in C kategorije za mestni potniški in medkrajevni tovorni promet. 2. kvalificiranih in visokokvalificiranih električarjev raznih strokov, 3. kvalificiranih in visokokvalificiranih avtoelektričarjev, 4. varstven. Interesenti naj se osebno ali pisмено zglasijo v upravi podjetja Ljubljana-Transport, Ljubljana, Celovška 44. K 1260-1

FRIZERSKO, dobro moč, sprejemam. Veber Draga, Ljubljana, Titova 22. 2662-1

MLAJŠO NATAKARICO išče gostilna »Križišče«, Tržaska 3. 2671-1

UGODNO prodam Fiat 1100, model 103, letnik 54-55. Ogled: Ljubljana, Linhartova 8. dvorišče. 2653-4

NOVO BERKEL tehnično prodam. Naslov v ogl. odd. 2654-4

ZLOZLIVNO posteljo prodam. Andrić, Gregorčičeva 3. 2683-4

UGODNO prodam radio za Fiat 1100, Bogo Erbenik, Valvasorjeva 3-VI, Ljubljana. 2684-4

DANES popoldne prodam kolo, trodelno omaro, radio. Naslov v ogl. odd. 2693-4

NOVOPOROČENCA iščeta prazno sobo v okolici Ljubljane. Naslov v ogl. odd. 2643-9

ZAKONSKI par brez otrok išče sobo, po možnosti s kuhinjo v Ljubljani ali okolici. Naslov v ogl. odd. 2673-9

SOBO ali kabinet, opremljeno ali prazno kjer koli v Ljubljani, lahko tudi izven Ljubljane, isča po dogovoru. Ponudbe v ogl. odd. pod »Marec«. 2673-9

POMOŽNO pisarniško moč za delo v mehaniki oddelku sprejme Kemična tovarna Moste — Ljubljana. Ob železnici 14. Naslov službe za pomočniki ali po dogovoru. Interesenti naj se zglasijo v sekretariatu podjetja ali naslovne tla svojih vlog z opisom dosežanih služb. K 1228-1

PODJETJE »OBRTNIK«, Ljubljana, Masarykova c. 34, sprejme v službo večje število krojaških pomočnikov. Menza v podjetju. Nastop službe takoj ali po dogovoru. Zglasite se v sekretariatu podjetja. K 1227-1

FIAT 600, italijanski, 14.000 km, odlični, prodam. — Informacije posreduje družnica »Dnevni Kranj«. P 220-4

ZAPRAVLJIVCEK na peresa, s krogličnimi ležaji, z zrakom polnjena kolesa, proizvod Menges, skoraj popolnoma nov, prodam. Ogled: Celje, Teharska 6. P 222-1

VSELJIVO SONČNO SOBO (30 m²), v centru Maribora, prodam. Pisemne ponudbe na podružnico »Dela« v Mariboru pod »600.000«. P 219-7

PERESNICA modre barve od Ljubljane do Vira, Najditej naj proti nagradi sporoči LM Domžale. P 214-10

DEKLE za kmečka dela spremenjajo, Mežan Franc, Bied — Zagorice 25. K 1236-1

KLIJAVNICARJE in navadne delavce za delo v proizvodnji in skladišču sprejme združeno podjetje TEOL — OLJARNA v Ljubljani. Mogoče takojšen nastop službe. K 1113-1

TRGOVSKO podjetje »SVILA«, Ljubljana, Trubarjeva 1, sprejme administrativno. — Pisemne ponudbe pošljite upravi podjetja. K 1243-1

USLUŽBENKO — CA z delnim znanjem knjigovodstva, išče Stanovanjska skupnost Zg. Šiška. — Ponudbe v ogl. odd. pod »Pogoji po dogovoru«. 2578-1

KOMISIJA za delovna razmerja pri podjetju »TAPO«, Ljubljana, razpisuje naslednja delovna mesta: komercialista s 5-10 letno prakso in delnim poznavanjem tapetniške, mizarne in kovinske stroje. — Administrativno z znanjem strojepljiva, večjo korespondenco in administrativnih poslov. — Kandidati naj vložijo prošnje z navadno dosežanega službovanja do 20. II. 1960 na upravni odbor »TAPO«, Ljubljana, Celovška cesta 97. — Plača po tarifnem pravilniku — ugodna. — Nastop službe takoj ali po dogovoru. K 1182-1

»AVALAKOMERC«, Beograd, Mutapova 51, tel. 42-426 in 46-782. Naloge za prodajo ali prenos osnovnih sredstev z njihovim opisom pošljite na naš naslov. »AVALAKOMERC« izvršuje za nesljivo prejete naloge. K 1167-4

»KOLONIALE« PIRAN proda iz svojih osnovnih sredstev

MESOREZNICO znamke »Berkel« št. 48468, ki ni brezhibna. — Prednost do nakupa imajo gospodarske organizacije do 29. februaria 1960. — Po tem datumu bomo stroj prodali tudi zasebnikom. 1237

»BISERKA« in »KOKA« sta prvovrstni juhi, ki vam bosta odlično teknila zaradi kakovosti, nudili pa praktične nagrade.

Pošljite tovarni »Frank« 10 praznih vrečic ene ali druge juhe in postali boste dobitnik lepe nagrade.

Frank ZAGREB

KOMISIJA za SKLENITEV IN ODPOVEDOVANJE DELOVNIH RAZMERIJ V

Tovarni kovinske embalaže »SATURNUS«, Ljubljana — Moste

RAZPISUJE NASLEDNJA DELOVNA MESTA:

KVALIFICIRANIH in VISOKOKVALIFICIRANIH STROJNIH KLIJAVNICARJEV

za obrat in delavnico

TEHNIČNIH RISARJEV za konstrukcijo

SALDOKONTISTA

ŠOFERJA C-kategorije

TRANSPORTNIH DELAVCEV

PISMENE PONUDBE pošljite IN OSEBNO SE ZGLASITE V **TAJNISTVU PODJETJA.** 1178

KEMIČNA TOVARNA MOSTE — LJUBLJANA, OB ŽELEZNICI ŠTEV. 14

SPREJME

POMOČNIKA RAČUNOVODJE in FINANČNEGA KNJIGOVODJO

INTERESENTI NAJ SE ZGLASE V

SEKRETARIATU PODJETJA ALI NASLOVE TJA SVOJE VLOGE. 1153

TELEKOMUNIKACIJE — LJUBLJANA — PRŽAN

● sestavljen iz kvalitetnega materiala
● dve valovni dolžini
● priključitev za različne omrežne napetosti
● nizka cena 19.950 dinarjev

Zahtevajte kakovost! — Zahtevajte Telekomunikacije!

Slavček

RAZPIS

Tovarna plastičnih mas in umetnih smol

»IPLAS« — KOPER

RAZPISUJE DELOVNO MESTO ZA

VODJO komercialno

finančnega biroja

POGOJ: EKONOMSKA FAKULTETA ALI VIŠJI KOMERCIALIST S 15-LETNO PRAKSO.

NASTOP SLUŽBE TAKOJ ALI PO DOGOVORU. **PLAČA** PO TARIFNEM PRAVILNIKU ALI PO DOGOVORU.

PISMENE VLOGE Z ŽIVLJENJEPISOM, V KATEREM POSEBEJ OBRAZLOŽITE STROKOVNOST, VLOŽITE NA

UPRAVO PODJETJA DO VKLJUČNO 27. FEBRUARJA 1960. LETA. 1250

OB OBČINSKEM PRAZNIKU V SLOVENSKEH KONJICAH

Danes se prebivalci velike konjske občine — ob Zbečevem do Spitalice, Zreč in Vitanju — s hvaleznostjo v srcih spominjajo mučeniške smrti stotine talcev, ki so mizrgale februsnega jutra pred petnajstimi leti padli kot poslednje živje fašističnega terorja na Stajerskem. Iz celjskih zaporov so tistega usodnega jutra pobrali sto političnih zapornikov, jih spuščaj v kamene in jih prepečali, v Stranice pri Frankovcu. Tam so jih zvernsko obehili na veje obcestnih jablan.

Rdeči zloglasni lepaki so naslednji dan oznanili svetu ta zločin, ki bo ostal za našim rodovom v opomin na krvavo prigriznjen svobodo in v opozorilo. Ob obeh grobovih pa se bodo danes zbrali predstavniki oblasti in množičnih organizacij svoje, padli in vsi tisti, ki so jih mrtili junaki, budo misli na vseh, ki uživamo, za kar so oni dali svoja življenja.

V teh mrzlih večerih bodo živeli v kmečkih domovih pod pohorjem spomini na težke, a slavne dni pohoda XIV. Divizije, na upor, ki so ga njeni borci zanesli v slednji vasi zaslužjene Stajerske. Otrci bodo poslušali ljudske zgodbe o komandantu Slan-drove brigade Borisu Vintjeru, o hrabri smrti komandanta XIII. brigade Milana Keževiča, o ličkih domačih junakov, ki so se neustrašeno postavili po robu nadutemu tujcu...

NAPREDEK NA VSEH PODROČJIH

Zelja za napredkom in boljšim življenjem je tista sila, ki očisto spreminja podobo in odnose v gospodarstvu konjske občine. Ob svojem prazniku bodo v kolektivnih pregledih dosežene uspehe v zadnjem letu. Marsikateri je mogoče opaziti brez vprašanja, ker spreminjajo zunanjo podobo podjetij in krajev. Za vse pa velja ugotovitev, da je bilo minulo gospodarsko leto uspešno in da zasledimo letošnje, zlasti v industrijskih podjetjih, z doslej največjim poletom. Saj bodo v večini gospodarskih panog izpolnili že letos naloge, ki jih postavljajo pred njih načrt razvoja gospodarstva do konca leta 1961.

Vitanjski rudarji pri delu

Iz leta v leto sprejemajo industrijski delavci konjske občine večje zadoščenje v pogledu proizvodnje in osvajanja novih izdelkov. To velja predvsem za usnjarske in konjarske, za delavce »Kostroja«, za kovače in livarje v Vitanju, za predelovalce lesa v Lesno-industrijskem podjetju.

»Konus« — tovarna usnja, ki je znana po svojem izvrstnem usnju, jermenih, utenzilijah in zadnja leta tudi po umetnem usnju, daleč preko meja občine, je izdelala lani za 3,5 milijard dinarjev izdelkov. Letos so spregledali proizvodni načrt, ki zagotavlja nadaljnje povečanje proizvodnje. Posebno zanimiv izdelek je umetno usnje, tigor proizvodno so pričeli leta 1954, ko so izdelali 45

Novi objekt »Cometa« v Zrečah

ton tega novega proizvoda. Letošnja proizvodnja je planirana na 800 ton, po predvideni rekonstrukciji pa naj bi se povečala na 2000 ton letno. Tudi asortiment bodo povečali, tako da bo možna izbira že od 0,4 mm dalje.

O uspešnem uveljavljanju tega usnjarskega kombinata prica tudi širok krog industrijskih odjemalcev, saj ima Konus svoje prodajalne in skladišča tudi v Ptuj, Ljubljani, Beogradu in Novem Sadu. Svoje izdelke pa prodaja vedno uspešneje tudi na tujih tržiščih, na Vzhodu, Zahodu, ZDA in drugod. Izpodbuda za izboljšanje kakovosti izdelkov, ki jo daje nov sistem nagajevanja, bo nedvomno imela za posledico nove uspehe. Usnjariji so pred leti popravljali in vzdrževali svoje stroje v pomožnem obratu, ki se je do danes razvil v samostojno podjetje »Kostroj«, v pomožno tovarno usnjarskih strojev.

Ne le, da izdelujejo v »Kostroju« vrsto potrebnih strojev za našo usnjarsko industrijo, marveč so v zadnjem letu postali tudi dobavitelji za opremo novih usnjarskih tovarn v tujini. Pred dnevi so dokončali že peti stroj od opreme za tovarno usnja v Sudanu, za katero bodo izdelali kompletno strojno opremo, med drugim dva 8-tonska stroja za odstranjevanje mesa s kož, kakršni se na sliki.

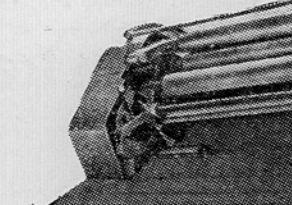

Pogled na središče Konjic z urejenim jarkom

Ce na kratko ocenimo mnogovitnost tovarne: lani je dala na trg za 280 milijonov dinarjev strojne opreme, letošnji plan pa predvideva povečanje na 500 milijonov. Sortiment obsega 34 raznih strojev in naprav, tako da lahko opremijo že 80% nove usnjare, letos pa bodo osvojili še proizvodnjo

njo nadaljnjih dveh strojev, ki smo jih doslej izdelali. Reditej ko so lani namenili za izvoz 18% svojih izdelkov, bodo prodali v tujino letos že polovico proizvodnje.

Za podjetje, ki dela v tesnih delavnicah, so to vsakokrat uspehi, ki bi mu jih na pogled težko prisodili. Strokovna sposobnost majhnega kolektiva bi se prav razmahnila šele v ustreznih, večjih prostori. To je tudi največja želja kolektiva. Idejni načrt za novo tovarno imajo že odobren — upejamo, da bodo kmalu leže zadnja pod novo streho!

Eden izmed strojev za Tovarno usnja v Sudanu. Izdelek »Kostroja«

ZELEZARJI V ZREČAH so med konjskim kolektivom znameniti največji napredki — o tem prica že bežen pogled na povečane kovanjske objekte na zunanost kraja. Z močno kmetijsko zadrugo je postala Tovarna kovanega orožja važen gospodarski čimbel na svojem področju.

Iz leta v leto večja proizvodnja — tudi letos za 23 odstotkov zvišana proizvodnja — občutno pripomore k napredku občine in kraja. Vendar razvoj podjetja še ni dosegljiv, kot kaže zastareli obratovi. Le tako bodo lahko zadostili vse večjemu povpraševanju za njihovimi izdelki.

NOVE ZMOGLJIVOSTI — NOVI VIRI ZASTUŽKA

Industrija kaže — po letošnjih proizvodnih načrtih — posameznih kolektivov — največji polet v povojnih letih, pravijo na občinskem ljudskem odboru. Dejstvo, da se bo bruto-proizvodnja povečala letos za 11 odstotkov, je razveseljuje ugotovitev. K temu bodo pripomogle rekonstrukcije in večja produktivnost dela.

Povečanje proizvodnje v glavnih industrijskih panogah pa ne rešuje problema zaposlovanja odvisne delovne sile, ki se z uvajanjem mehanizacije vse bolj postavlja v ospredje. Ta problem bodo rešili z usklajevanjem manjših obratov in servisnih služb, ki bodo sprejele tenško delovno silo in hkrati zadostile vsakdanjim potrebam potrošnikov.

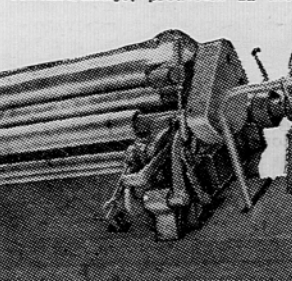
Prvi korak na tej poti je odločitev »Konusa«, da odstopi enega

vata k napredku občine in kraja. Vendar razvoj podjetja še ni dosegljiv, kot kaže zastareli obratovi. Le tako bodo lahko zadostili vse večjemu povpraševanju za njihovimi izdelki.

Vtem, ko tovarna raste, so tudi znotraj njenih obratov kvalitete spremembe. Izvajajo temeljito specializacijo proizvodnje, spoznavno z ostalimi podjetji Poslovnega združenja železarjev: opustili so proizvodnjo klasičnega kovanega orožja — vseh vrst klavir — razširjajo pa obseg proizvodnje avtomehanskega orožja, odklopirov za avtomobilsko in ostalo industrijo ter proizvodnjo rezervnih delov za traktorske plugge, ki jih mehanizacija našega kmetijstva vse bolj išče.

KLADIVARI IN LIVARJI V VITANJU

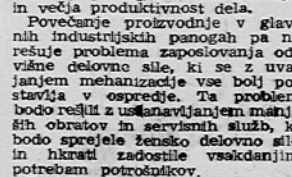
se prav tako specializirajo kot izključni proizvajalci vseh vrst klavir. V tem vidijo jamstvo za svoj nadaljni napredek, ki je šel že doslej strmo navzgor. Od leta 1946, ko so požgano kovačnico in livarno spet usposobili za delo, do leta 1959 so za trikrat povečali obseg proizvodnje. Letošnji proizvodni načrt predvideva ponovno povečanje za 25 odstotkov. Doslej so v razširitev podjetja vlagali malo, imajo pa v načrtu rekonstrukcijo, predvsem za me-

Eden izmed strojev za Tovarno usnja v Sudanu. Izdelek »Kostroja«

LETOS PREDVSEM ŽIVINOREJA — pravijo na občinski glavnici, kot je dvig kmetijske proizvodnje. Kot proizvajalci namiznega sadja so že znani predvsem po zaslugi ugodne klime, ki so jo še vse premalo izkoristili. Plani prihodnjih let vsebujejo za področje občine najmanj 300 hektarov plan-tažnih nasadov.

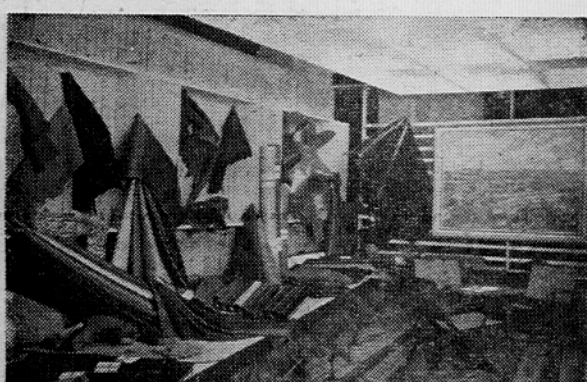
Letos bodo dali težišče v kmetijstvu živinoreji. Zgraditi nameravajo 3 večje hleve, od katerih

Nov Zdravstveni dom v Zrečah

Frank ZAGREB

»Konus«, Konjice na velesejmu v Zagrebu

bo vsak sprejel 200 glav živine: goveda, ovce, svinje in vitanje. V Ločah bodo letos zgradili tudi kokošnjak za 400 kokoši — nesnice, da bodo krili potrebe valilnice. Družbeni načrt občine predvideva letos 53 milijonov din investicij v kmetijstvo.

STANOVANJA, PEKARNA IN SE KAJ...

Letošnji družbeni načrt občine Konjice uređivata tudi znatna sredstva za napredek obrti, trgovine, stanovanjske in komunalne dejavnosti. Pravi, da so sredstva v ta namen enkrat višja kot lani.

Med najpomembnejšimi pridobitvami občine je vsekakor nova pekarna v Konjicah z zmogljivostjo 3000 kg kruha dnevno. Samo središče mesta ima po ureditvi

trga in regulacije jarka lepši v-pri. Mnoge šole so obnovljene, saj so v ta namen porabili lani 5 milijonov dinarjev. V Zrečah imajo lep nov Zdravstveni dom, v pripravi je gradnja domov tudi v Ločah in Vitanju.

V stanovanjskem skladu so zbrali lani 53 milijonov dinarjev, letos pričakujejo 65 milijonov. Med drugimi gradnjami je v načrtu 24-stanovanjski blok, pod streho je nova stavba, kjer bosta dobila prostore sodišče in kate-ster. Pripravlja vse potrebno za ureditev obrata družbene prehrane in sodobnega gostišča, ki ga tuje, pa tudi domači resno pogrešajo.

Veliki delovni načrti kolektivov konjske občine so najboljše jamstvo, da bodo načrti, ki posegajo v področje standarda neposredno, prav tako uspešno uresničeni, kot dosežani delovni programi.

ZA OBČINSKI PRAZNIK V SLOVENSKEH KONJICAH ČESTITAJO VSEM PREBIVALCEM OBČINE SLOVENSKE KONJICE IN VSEM OSTALIM DELOVNIM LJUDEM IN JIM ŽELJO KAR NAJVEČ USPEHOV PRI NADALJNJEM UTRJEVANJU LJUDSKE DEMOKRACIJE IN ZGRADITVE SOCIALIZMA:

Občinski LO, Slovenske Konjice.

Občinski odbor SZDL, Slovenske Konjice

Občinski komite ZKS, Slovenske Konjice

Občinski odbor ZB, Slovenske Konjice

Občinski komite LMS, Slovenske Konjice

ter ostale množične organizacije

Tovarna kovanega orožja, Zreče

»KONUS«, usnjarski kombinat, Slovenske Konjice

»KOSTROJ«, tovarna usnjarskih in čevljarjskih strojev, Slovenske Konjice

Trgovski dom, Slovenske Konjice s svojimi poslovalnicami

Komunalni remont, Slovenske Konjice

Kmetijsko gospodarstvo, Slovenske Konjice

Gospodarsko podjetje »MIZARSTVO«, Slovenske Konjice

»Tapetništvo«, Slovenske Konjice

Mesarija, klavnica in predelovalnica mesnih izdelkov, Slovenske Konjice

Gostinsko podjetje »JELEN«, Slovenske Konjice

Elektroinstalacija, Radio-Mehanika, Slovenske Konjice

Trgovsko proizvodno podjetje »VELEŽITAR« Celje, obrat Slovenske Konjice

Gozdno gospodarstvo Celje, Gozdni obrat Slovenske Konjice

Lesnoindustrijsko podjetje, Slovenske Konjice

Trgovsko podjetje »Dravinja«, Slovenske Konjice s svojimi poslovalnicami

Kmetijska zadruga z o. j. »SLOVENSKE KONJICE«

Kmetijska zadruga z o. j. »POHORJE«, Zreče

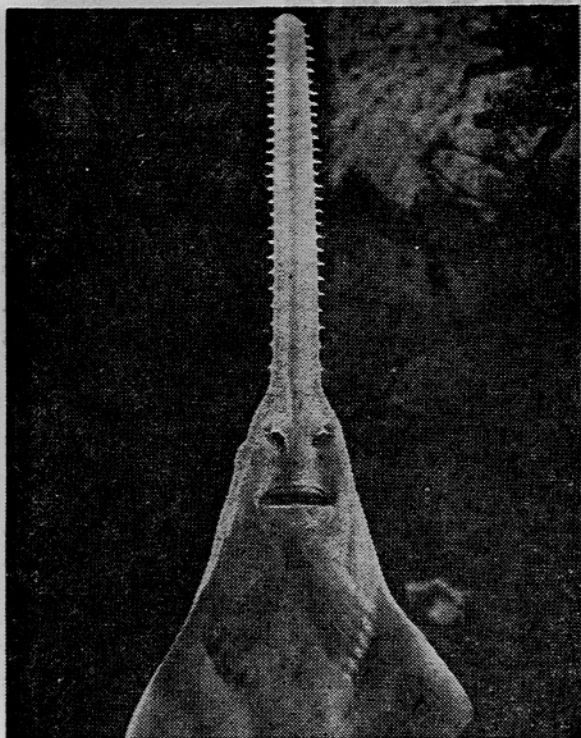
Opekarna, Loče

Kmetijska zadruga z o. j. Loče

Tovarna kovinskih izdelkov in livarna, Vitanje

Kmetijska zadruga z o. j. Vitanje

»grad

Na sliki vidimo posebno vrsto ribe — mečarico. Prištevajo jo v družino moren. Odrasla riba ima več kot meter dolgo žago, sama pa zraste tudi do 7 metrov. Ujeli so že 2 toni in 400 kg teške mečarice. Tisto, kar vidimo na fotografiji kot oči, so škrge.

LUCIEN CHAUVET

OTROKA V PRISTANIŠČU

RIŠE DRAGO STRMEC

58. Vsi zborovalci so molčali. Le eden od tistih dveh, ki ju Milo ni poznal, je dvignil roko. »Buča ima besedo!« je oznanil Burja. »Vse to bomo seveda radi naredili.« je dejal razmršeni fant, »samo težko bo, ali ne? Kako si to predstavljaš, predsednik?« je vprašal. »Vsak izmed nas bo nekaj prispeval, v hrani ali pa v denarju, če je že v službi,« je Burja razložil.

59. Druga pomembna točka na zborovanju: sprejem dveh novih članov v vrste Malabarcev. Burja se je slovesno dvignil in razložil pravila: Vse sirote brez očeta in matere lahko postanejo člani društva. Tatovi, lenuhi, lažniki in izdajalci nimajo prostora. Vsak novinec mora dokazati svoj pogum z izločitvijo posebne naloge, ki jo določijo stari člani.

60. Milo je vprašujoče dvignil obrvi, češ kakšna naloga, a Burja je nadaljeval s še bolj slovesnim glasom: »Čili društva je, boriti se za pravico in resnico, za poštene odnose med ljudmi. Sedež društva je kjerkoli v pristanišču, predsednika izbira občni zbor za dobo enega leta.« Branje pravil je bila vsa ceremonija ob sprejemu med Malabarce.

NA PRAGU SQUAW VALLEYA

KILOMETRSKA KAČA AVTOMOBILOV

Eden ameriških menažerjev, ki imajo tudi na skrbi del organizacijskih priprav za VIII. zimске olimpijske igre v Squaw Valleyu, je bil pred kratkim sredi cestnega vrveža v tem najmlajšem zimovšču na svetu. Serijski urad, ki tam skrbi za vzdrževanje reda na cestah, je zbral podatke, da je bilo za weekend pred 14 dnevi v Squaw Valleyu najmanj 7.500 ljudi s približno 3000 osebnimi vozili povrh nekaj ducatov avtobusov iz bližnje in daljne okolice. Vsa ta množica se je nagnetla v tem smučarskem rajju, da bi si že vnaprej ogledala olimpijske naprave in ureditve.

Ta nenadni ogromni obisk je zgovorno pokazal, v kakšno zadrego bodo zašli čuvarji javnega reda in varnosti, ko pojde zares. Vstopnic za prireditvene dneve sicer še niso prodali toliko, kolikor so računali, toda tudi število 12.000 gledalcev in ljudi od drugod (kakor tokrat) bo naprtilo organom javne varnosti precej dela. Če pa bi število radovednežev naraslo do 35.000, kolikor so jih organizatorji planirali, bi po mestu prav gotovo prišlo do popolne zmede.

Američani so vajeni, da sami skrbijo za svoj prevoz. Te dni so se zmerom prazni ogromni prostori pred olimpijsko areno, pripravljeni za parkiranje avtomobilov. Kako bo takrat, ko bo kakšnih 8.000 vozil krenilo na pot z vseh strani sveta proti »Dolini Indijank«, si po izkušnjah teh zadnjih weekendov pravzaprav ne more nihče predstavljati.

ZAČETNIKI PO SVOJE

Vzlic največji potrepljivosti in disciplini, kakršno terja strogi ameriški cestnoprometni predpisi, se ni dalo izogniti temu, da bodo morale proti Squaw Valleyu voziti kilometre dolge avtomobilske kolone. Zato so sleherni kosček nezazidanega sveta izrabili za parkirne prostore. Pa tudi to ne bo odpomoglo stiski. Mnogi vozači bi morali čakati ure in ure, preden bi prišli do cilja in se lahko izkrcali iz voza. Podobni primeri so bili videti tudi na štirih smučarskih dvigalih in petih žičnicah. Čeprav stane vozovnica pet dol. (vsekakor za ves dan), je bil naval ljudi na te naprave skoraj nepopisen. Mednje so se pomešali tudi nekateri dobri smučarji, večina navdušencev za zimski šport pa je bila samih začetnikov, ki je potem bolj padala kakor pa smučala po bregovih navzdol. Vse to je bilo zanje tako samo zabava, kajti prišli so tja past zljala predvsem zato, da bodo lahko doma pripovedovali, da so bili na olimpijskem snegu.

Tudi na drsalkah je bilo opaziti skupine ljudi, ki so si jih natikali in za silo postajali po ledeni ploskvi, ki pa še ni povsem urejena. Neki ameriški hitrostni drsalcji so bili zaprepašeni nad vsem tistim, kar se je dogajalo tudi na 400 m dolgi, nalašč zanje narejeni progi.

VESELJAKI V VEČINI

Največ pa je bilo med to pisano družbo prav gotovo takih, ki jim je šport deveta briga. Oboroženi s fotoaparati vseh znakov in velikosti so postreljali kilometre najdražjeje filma. Med ljudmi so

bili zastopani vsi letniki od komaj kobacavih otrok do babic z več kot 70 leti. Vsi so se na glas čudili novim ureditvam vse naokrog, največ radovednežev pa je bilo le okrog vedomodnega ledenega stadiona, še bolj pa pod tam blizu nameštene sohe iz mavca, ki je za evropski okus komaj vredna ogleda, prikazuje pa — toda treba je precej dolgo opazovati izdelek neznanega umetnika — razne vrste zimskih športov.

V večernih urah se je tedaj nepregledna kolona avtomobilov spet odpeljala v nasprotni

smeri proti domovom. Trgovci v Squaw Valleyu so si za dovoljni meli roke po enem najuspešnejših poslovnih dni. Prodali so vse, kar je bilo količkaj v zvezi z olimpijskimi igrami: barvaste klobučke z olimpijskimi krogi, uhane z olimpijskimi emblemi, cele skladovnice razglednic, na kupe raznega tekstila z olimpijskimi žigi in okrog 5.000 olimpijskih znakov.

Zanimanje za olimpiado na snegu in ledu po Ameriki raste skokoma, toda zanimivo je, da je ves ameriški tisk glede nje še zmerom precej zadržan.

WALT DISNEY PODOBE IZ NARAVE

ODMOR PRED NAPADOM

KOPENSKÉ VIDRE SE KADE IGRAJO. RESNO PA POPRIMEJO KADAR JIM GROZI NEVARNOST. ČE KATERA OPAZI KAČO, ZACNE KROŽITI OKOLI NJE, HIKRATI PA KLICE NA POMOC.

KMALU POTEM SE ŽIVALCE KOT DEMONI Z VSEH STRANI ZAGANJAJO V KAČO, KI JE SREČNA, ČE ODNESE ZDRAVO KOŽO.

»Kraljica polja« prihaja v mesto

V ulici Bogdana Hmelnickega v Moskvi je majhna eksprezna restavracija »Ukrajina«, kjer si lahko, kakor v drugih takih restavracijah, sami postrežete. Posebnost te restavracije pa je v tem, da so že precej izpopolnili svoj jedilni list. Napovedali so, da bodo kmalu začeli pripravljati ometle iz koruze, postregli bodo s kuhanimi koruznimi storži v slani vodi itd.

Pred kratkim je govoril tudi namestnik ministra za trgovino Ruske federacije o tem, kaj bodo leta 1960 proizvajali iz koruze. Ministrstvo za trgovino je organiziralo razstavo novih jedi iz koruze in krompirja. Moskovski, leningrajski, krasnodarski in neki drugi sovnohizi so na tej razstavi pokazali več kot 40 raznih jedi iz koruze in krompirja. Med drugim so pokazali koruzne drobtinice, pripravljene na štiri načine: pražene, slane, glazirane s sladkorjem in čokolado, nekoliko vrst pečenih koruznih zrn in slaščic in nekaj vrst koruznega mleka. Razstava poteka v Moskvi.

kazali so tudi razne pijače, narejene iz koruze. Napovedali so tudi, da bodo ta jedila zelo poceni.

Ze več let, začenši z letom 1953, poudarjajo v Sovjetski zvezi, da je koruza »kraljica polja«. Pridelovanje koruze propagirajo povsod in ob vsaki priložnosti. Leta 1959. so posejali s koruzo že več kot 22 milijonov in 400.000 ha zemlje; medtem ko so leta 1953 imeli samo 3.400.000 hektarov posejanih s koruzo.

Proti koncu preteklega meseca pa je »kraljica polja« dobila svojo novo vlogo. Centralni komite in vlada so s posebno odločbo o ukrepih za povečanje proizvodnje in zboljšanje kvalitete prehranbenih proizvodov poudarili velik pomen koruze za prehrano. Določili so, koliko raznih koruznih proizvodov bodo morali pridelati že leta 1965. Predpisali so tudi, da se mora razširiti asortiman jedi iz koruze ter organizirati proizvodnja pečenih koruznih zrn in drugih proizvodov.

Pet zveznih republik pa je dobilo posebne naloge, da prikažejo posebnost svoje koruze.

ki se lahko uporablja za razne namene, kot je rečeno v odločbi.

Tisk in radio sta takoj začela propagirati dobre strani koruze.

Smrtnonevarna avtomobilska guma

Tudi avtomobilske gume so lahko nevarne. To je pokazala težka nesreča, ki se je pripetila pred nedavnim v neki avtomobilski delavnici v Genovi v Italiji.

29-letni šofer Brizzoni Giuliano je dal v to delavnico popraviti avtomobilsko gumo. Tistega dne popoldne je prišel v delavnico ter zamenjal zadnjo desno gumo s popravljeno. Guma je že namestil, ko je nepričakovano prišlo do eksplozije. Šofer je bil v tistem trenutku še pod kamionom. Železni obroč in drugi deli so s tako silo prileteli v Giuliana da je padel po tleh in obležal. Nekateri deli, ki so se kot izstrelki razleteli po delavnici, so težko ranili tudi 16-letnega vajenca Paola Baldassara, ko je v bližini pripravljaval orodje, katerega je šofer še potreboval pri montaži gume.

ruze. In tako se je začel boj, da bi dobila »kraljica polja« tudi svoje mesto v jedilnikih ne samo na vasi, temveč tudi v mestih.

Ponesrečenca so takoj odpeljali v bolnišnico, kjer je Brizzoni takoj umrl, medtem ko se Paolo še vedno bori s smrtjo. Kaj je bil vzrok, da je prišlo do eksplozije avtomobilske gume še ni znano. Posebna tehnična komisija sedaj raziskuje vso zadevo ter skuša ugotoviti, kdo je kriv za to težko nesrečo.

Avtomobilska guma, ki je eksplodirala

Smučišča v Squaw Valleyu

SNEG JE ZAKASNIL

Močan padec zračnega pritiska nad vso Evropo je povzročil nenadni umik mrzlih vetrov, kar je odprlo prosto pot toplejšim zahodnim vetrovom. Zato tudi padavin ni bilo, marveč se je le zvišala temperatura. Toda s Severne

ga ledenega morja in iz severne Rusije se nam bliža nov mrzli val ni bo trčil v močni, topli zahodnik, ki se širi od jugozahoda proti nam. Zato bodo naše kraje zajete obilne padavine, sprva bržkone dež, ki se bo spremenil v močan snežni metel. Temperatura bo zopet pod ničlo. — Po znakih za dolgoročne napovedi se bo to zgodilo najkasneje do ponedeljka, 15. februarja.

Dr. V. Manohin

Trotom delajo krivico

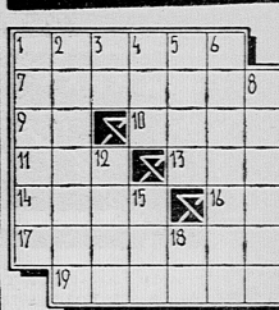
Dva entomologa z univerze v Würzburgu na Bavarskem sta odkrila nove zanimivosti glede predelave medu. Vozilgala sta radioizotop v nektar in tako dokazala, da troti le niso takšni lenuhi, za kakršne jih imajo ljudje. Znanstvenika trditja, da troti razporejajo nektar v panju tako, da ga izbijujejo, dokler ni med »zrel«.

Za dobro valjo

Slavica Kamah z lokom.

Križanka

VODORAVNO: 1. nezgodljiva vlaknata rudninska snov, 7. francoski skladatelj XIX. stoletja («Fantastična simfonija»), 9. romunski slovnični člen, 10. Askerčeva socialna pesem, 11. vzročni vzmet, 12. skupina otokov v Karolinah, 14. špansko žensko ime, 16. soglasnik in samoglasnik, 17. vodja gledališke predstave ali filmskega snemanja, 19. naslov nekdanje ruske vladarice. NAVPIČNO: 1. egiptovska loka, pred katero je admiral Nelson premagal francosko brodogradnjo, 2. začetnik mladosti, 3. kemični znak za brom, 4. žensko ime, 5. mesto v zagorski Dalmaciji (alka), 6. sortno vino, 8. blokada, 12. razpoka, spranja, 15. mlečni izdelek, 18. povratno-osebni žalmeč. REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE: VODORAVNO: 1. praska, 7. pritisk, 8. rosa, 9. (Ivan) Tavčar, 10. Eva, 11. sl, 12. gin, 13. lov, 14. la, 15. safe, 16. antimon, 19. Sojan.

DELO

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA SLOVENIJE

DELO. IZHAJA OD 1. MAJA 1959 PO ZDRUŽITVI LJUD-
SKE PRAVICE, KI JO JE 5. OKTOBRA 1934 USTANOVI-
KOMUNISTIČNA PARTIJA SLOVENIJE, IN SLOVENSKEGA
POROČEVALCA, KI GA JE LETA 1941 USTANOVI-
OSVOBODILNA FRONTO SLOVENSKEGA NARODA

GLAVNI UREDNIK
RUDI JANHUBAODGOVORNI UREDNIK
IVAN SINKOVEC

Neposredni trgovinski stiki

Miloš Lalović, ki je vodil našo gospodarsko delegacijo na obiskih v Afganistanu, Indiji in Pakistanu, je ob vrnitvi v Beograd razložil rezultate dvomesečnega potovanja

BEOGRAD, 11. febr. (Tanjug). V Beograd se je danes vrnila naša gospodarska delegacija, ki je bila na obisku v Afganistanu, Indiji in Pakistanu. Delegacija je vodil opolnomočen minister v državnem sekretariatu za zunanje zadeve Miloš Lalović. Po vrnitvi v Beograd je Miloš Lalović obrazložil uredniku Tanjuga rezultate dvomesečnega obiska v Afganistanu, Indiji in Pakistanu.

Miloš Lalović je dejal, da so na razgovorih s predstavniki Afganistana proučili možnosti za izboljšanje neposrednega gospodarskega sodelovanja med obema državama. Z Afganistanom so bili sklenjeni sporazumi o trgovini in gospodarskem sodelovanju, plačljivi sporazum in sporazum o znanstveno-tehničnem sodelovanju, s čimer so bili prvič navezani pogodbeni gospodarski odnosi med Jugoslavijo in Afganistanom. Sklenjeni sporazumi so bili razširjeni tudi z določbami o gospodarskem sodelovanju, določeni plačilni pogoji pa bodo omogočili širšo trgovinsko menjavo in gospodarsko sodelovanje.

Ugotovljene so bile znatne možnosti za prodajo jugoslovanskih industrijskih izdelkov v Afganistanu, za katero se v tej deželi zelo zanimajo, kakor tudi za sodelovanje jugoslovanske industrije v investicijski graditvi v tej deželi. Miloš Lalović je menil, da bo sporazum o znanstveno-tehničnem sodelovanju znatno pripomogel k širokemu sodelovanju med obema državama na področju bodočega gospodarskega razvoja Afganistana. Miloš Lalović je poudaril, da je Jugoslavija v zadnjih letih razvila tesne prijateljske odnose z Indijo in da je široko gospodarsko sodelovanje med Indijo in našo državo že obrodilo zelo ugodne

sadove. Takšen razvoj je narokoval potrebo po novih gospodarskih instrumentih, ki bi omogočili in hkrati spodbudili razširitev medsebojnega sodelovanja na višji ravni in v različnejših oblikah, glede na obojestransko možnost, želje in potrebe. Zato so se pogajali o vseh oblikah trgovinske izmenjave in gospodarskega sodelovanja med Jugoslavijo in Indijo.

Rezultat teh pogajanj je sklenitev novega triletnega trgovinskega in plačilnega sporazuma, sporazuma o dobavi kapitalnih dobrin in opreme na kredit Indiji in sporazum o znanstveno tehničnem sodelovanju. Posebej so bili določeni okvirji za pogajanja o dolgoročnem gospodarskem sodelovanju, ki se bodo v kratkem začela.

Novi trgovinski sporazum med Jugoslavijo in Indijo omogoča blagovno izmenjavo na znatno višji ravni, s težnjo, da se izmenjava blaga postopno in stalno povečuje. Predvideno je znatno povečanje obsega blagovne izmenjave v tem letu, v izvozne blagovne sezname Jugoslavije in Indije pa je bila sprejeta vrsta novih industrijskih izdelkov.

Miloš Lalović je dejal, da novi trgovinski sporazum omogoča gospodarskim podjetjem obeh dežel, da poiščejo različne oblike medsebojnega povezovanja z namenom, da bi proiz-

vodi vsake obeh dežel našli pot na tržišče druge.

Jugoslavija je v želji, da bi se povečal jugoslovanski izvoz v Indijo, kar bi nadalje prispevalo k povečanju medsebojnega gospodarskega sodelovanja, odobrila Indiji dolgoročni kredit v znesku 40 milijonov dolarjev. Od tega bo lahko Indija uporablja 10 milijonov dinarjev za nakup ladij v Jugoslaviji.

Sporazum o znanstveno-tehničnem sodelovanju med Jugoslavijo in Indijo določa različne oblike obojestransko koristnega sodelovanja na tem področju. Sprito široke osnove tega sporazuma se bo lahko znanstveno - tehnično sodelovanje razvilo v novih in raznovrstnejših oblikah.

Kar zadeva pogajanja, ki jih je imela naša gospodarska delegacija v Pakistanu, je Miloš Lalović dejal, da so s predstavniki te dežele dosegli soglasje o vseh določbah novega trgovinskega sporazuma, ki so ga parafirali in ki bo podpisan v najkrajšem času. Ta sporazum bo zamenjal trgovinski sporazum med Jugoslavijo in Pakistanom, sklenjen leta 1954. Novi blagovni sezname vsebujejo vrsto novih proizvodov za izvoz iz ene dežele v drugo.

Miloš Lalović je dejal, da so pristojni pakistanski krogi izrekli visoko priznanje investicijski opremi, ki jo jugoslovanska industrija dobavlja Pakistanu, kakor tudi projektantskim, montažnim in drugim investicijskim delom naših podjetij v tej deželi. Naša delegacija je ugotovila, da so znatno širše možnosti za nadaljnji razvoj takšnega sodelovanja.

Naša delegacija se je v Pakistanu razgovarjala o sklenitvi sporazuma o znanstveno tehničnem sodelovanju, po katerem je potreba čedalje večja glede na razvito dejavnost jugoslovanskih podjetij v Pakistanu ter obojestransko željo po nadaljnji razširitvi vseh oblik sodelovanja. Osnutek tega sporazuma proučujejo zdaj pristojni organi v Pakistanu.

Ko se je delegacija vračala z obiska v Afganistanu, Indiji in Pakistanu, se je ustavila v Libanonu in obiskala gradbišče, kjer gradijo jez Karaun in predor Narkabi. Tu opravlja in vodi najmodernejše mehanizirana dela okrog 200 jugoslovanskih inženirjev in tehnikov. Vrednost teh del znaša okrog 13 milijonov dolarjev. Miloš Lalović je dejal, da organizacija dela, naglica in kakovost del naših podjetij, ki gradijo oba objekta, zapustijo zelo ugoden vtis.

POSVETOVANJE V ZVEZNEM SEKRETARIATU ZA SOCIALNO POLITIKO

Obči sistem rehabilitacije

Prizadevanja za čedalje večjo preventivno zaščito ljudi pri delu

BEOGRAD, 11. febr. (Tanjug). Na posvetovanju o rehabilitaciji in zaščiti invalidov in defektnih otrok, ki je bilo danes v zveznem sekretariatu za socialno politiko pod predsedstvom Lidije Šentjurs, so poudarili, da so invalidi in defektni otroci uživali stalno gmočno pomoč in da je od leta do leta naraščala. Omogočena je bila zlasti z zakonom o invalidskem zavarovanju, v katerem so bile konkretizirane pravice invalidov in defektnih otrok. Z zdaj pripravljeno vrsto predpisov - uredb o poklicni rehabilitaciji otrok zavarovancev, pravilnik o ustanavljanju in organizaciji dela, ter finanstranju posebnih delavnic, republiške zakone o posebniholah ter pravilnik o evidenci in kategorizaciji defektnih otrok. S temi predpisi bo ustvarjen splošni sistem rehabilitacije.

V Jugoslaviji je zdaj kakih 1.350.000 invalidov in defektnih otrok, ali 7,5% vsega prebivalstva. Vojaških vojnih invalidov imamo 98.000, invalidov dela 220.000. Za njihovo vzdrževanje in pomoč njihovim družinam je dala skupnost v zadnjih dveh letih več milijard. Vojaški vojni invalidi in njihove družine so samo lani prejeli 14,5 milijarde. Organi socialnega zavarovanja so izdali lani in predlanskim za pomoč invalidom in defektnim otrokom 2,2 milijarde. V prvi polovici lanskega leta je dobilo kakih 5000 invalidov odloke o zaposlitvi. Izmed

7300 delovnih mest, ki so jih določile pristojne komisije, je bilo zasedenih kakih 2500.

Na današnjem posvetovanju so sklenili, da je treba rehabilitacijo preusmeriti bolj na preventivno zaščito delavcev pri delu ter na zaščito zdravja otrok in mladine. Cimprej bo treba ustanoviti koordinacijske komisije za rehabilitacijo po republikah, okrajih in občinah, v eni izmed prizadevanj organizacij pa ustanoviti stalno službo za evidenco invalidov in defektnih otrok ter zagotoviti bolj strokovno in popolnejšo evidenco nad njih.

NOVE SMERI V RAZVOJU KMETIJSKIH GOSPODARSKIH ORGANIZACIJ

Poslovno združevanje

kmetijskih in industrijskih gospodarskih organizacij

BEOGRAD, 11. febr. (Tanjug). Pod predsedstvom Slavka Komarja se je danes v zveznem sekretariatu za kmetijstvo in gozdarstvo začelo posvetovanje o združevanju v kmetijstvu, kmetijskih in industrijskih gospodarskih organizacij. Na njem sodelujejo predsednik Glavne zadrzne Zveze Paško Romac, predsednik Zveze kmetijsko-gozdarskih zbornic Ivan Buković, zastopniki zveznega sekretariata za industrijo, republiških sekretariats za kmetijstvo in zastopniki republiških zadrznih poslovnih zvez. Na posvetovanju razpravljajo o združevanju v kmetijstvu.

Slavko Komar je v svojem uvodnem govoru dejal, da je preraščanje čedalje večja števila zadrug in kmetijskih posetev v velike proizvajalce terjala ureditev novih odnosov med kmetijstvom in industrijo ter trgovino.

Po mnenju Slavka Komarja ni treba spodbujati združevanja v kmetijstvu na podlagi ekonomskih pogojev: proces združevanja mora otekat naravno. Uveljaviti je treba načelo svobodnega združevanja. Organizacije naj same odločajo, kakšno se bodo združile. Izločile svobodnega združevanja (za druge, posestva, vodne skupnosti itd.) združujejo po ekonomskih merilih, ki so v njihovih skupnih interesih.

Dosedanje poslovne zveze bodo postopoma spreminjale svojo podobo. Namesto njih bodo nastala poslovna združenja, ki bodo vsklajevala delo organizacij.

V razpravi so poudarili, da je pričakovati, da se bo nadaljevala težnja po ustanavljanju kmetijsko-industrijskih kombinatov. Ti si bodo v glavnem prizadevali, da bodo velika kmetijska posestva in zelo dobro raz-

proizvodnje z industrijo. Kjer so ugodni ekonomski pogoji, lahko proizvajalne organizacije skupno z industrijskimi podjetji ustanove poslovno združenja. V nerazvitih kmetijskih krajih pa lahko dosedanje poslovne zveze še nadalje ostanjejo.

V kmetijstvu je treba spodbujati predvsem tako združevanje, ki bo z njim zagotovljena povezava tudi v proizvodnji, v predelovanju in prometu kmetijskih pridelkov.

Nov predlog ZDA v Ženevi

Sovjetska delegacija je ameriški načrt o omejenih prepovedi jedrskih poskusov zavrnila

Ženeva, 11. febr. (AFP). Na današnji seji ženevske konference o prepovedi jedrskih poskusov so ZDA predložile nov načrt o omejeni prepovedi poskusov, po katerem naj bi bile dovoljene manjše podzemeljske eksplozije. Sovjetska delegacija je predlog odklonila, vodja delegacije Carapkin pa je izjavil, da na tej podlagi ni mogoče doseči sporazuma.

V zvezi z novim ameriškim predlogom je Eisenhower na današnji tiskovni konferenci rekel, da nudi predlog možnost za okrepitev pomembnega napredka, ki je bil doslej dosežen na ženevskih razgovorih, in pripomnil, da bi bila ameriška vlada za popolno prepoved atomskih eksplozij samo v primeru, če bi bil dosežen sporazum o ustreznih

hovim številom na ozemlju komune. Zvezni zavod za rehabilitacijo bo tesneje sodeloval z drugimi znanstvenimi ustanovami ter zbiral znanstvene in strokovne delavce, ki bodo skrbeli za strokovno izobrazbo kadrov na torišču rehabilitacije. Proučil bo tudi možnosti za večjo zaposlitev invalidov in defektnih ljudi v kmetijstvu ter določil delovna mesta v proizvodnji, na katerih defektni ljudje lahko delajo celo bolj kakor zdravi ljudje.

Slovo od Nigerije

Jugoslovanska misija dobre volje, ki jo vodi Sergej Kraigher, je včeraj zaključila svoj obisk — Sprejem pri premieru Balevi

LAGOS, 11. febr. (Tanjug). Jugoslovanska misija dobre volje, ki jo vodi član Zveznega izvršnega sveta Sergej Kraigher, je danes zaključila svoj obisk v Nigeriji.

Jugoslovanska misija je včeraj sprejel predsednik federalne vlade Abubakar Baleva. Po daljšem prijateljskem razgovoru so se dotaknili nekaterih mednarodnih vprašanj, problemov Nigerije v zvezi s proglasitvijo neodvisnosti (Nigerija bo postala neodvisna 1. oktobra letos) ter spregovorili o možnostih za sodelovanje med Jugoslavijo in Nigerijo. Predsednik Baleva je izjavil, da Nigerija želi, da bi potem, ko bo postala neodvisna, zavzela v mednarodnem življenju mesto, ki ji pripada v skladu z njenim položajem v Afriki, in da bi vsestransko razvijala enakovredno sodelovanje z vsemi deželami in tako prispevala h krepitvi Organizacije združenih narodov. Nigerijski ministri predsednik je menil, da lahko jugoslovanske izkušnje graditvi dežele koristijo tudi Nigeriji, ki bi rada razvijala plodno sodelovanje z Jugoslavijo.

Predsednik Baleva je na koncu sporočil svoje pozdrave jugoslovanskemu ljudstvu, vladni in predsedniku Titu.

Član jugoslovanske misije dobre volje so se prav tako razgovarjali s člani vlade o sodelovanju med obema deželama na kulturnem in gospodarskem področju ter so bili na obisku v narodni skupščini.

Pred odhodom iz Nigerije v Jugoslavijo se je vodja misije Sergej Kraigher sestal z novinarji.

V DANAŠNJI ŠTEVILKI

Str. 2 — Kmetijstvo v letošnjem izvozu

Str. 3 — Združevanje sredstev gospodarskih organizacij

— Kvalitetna krmila za intenzivno prasičerejo

Str. 5 — Obletnica delavskega upora v Avstriji

Str. 6 — Celovško gledališko pismo

Str. 7 — Milijoni na trolejbusih

— Lovski kotiček

Str. 9 — Začetek smučarskega prvenstva v Kranjski gori

V 3 E M E

Stanje 11. febr. Področje nizkega zračnega pritiska se iznad Biskajskega zaliva razširja proti Srednji Evropi. Nad naše kraje doteka od jugozahoda prehodno toplejši zrak od severa pa je dosegei Anglijo in mrzli arktični zrak.

Napoved za petek: Običajno vreme zlasti v zahodni Sloveniji dež, v višini nad 800 m sneg. Temperatura bo med 2 in 8 stopinjami C.

Razvoj stikov s Kambodžo

Včeraj je odpotovala v Kambodžo jugoslovanska gospodarska delegacija, ki bo proučevala možnosti za konkretno gospodarsko sodelovanje med obema državama

BEOGRAD, 11. febr. (Tanjug). V Kambodžo je danes odpotovala jugoslovanska gospodarska delegacija, ki jo vodi svetnik v zvezni zunanjetrgovinski zbornici Nikola Agić. V delegaciji so predstavniki jugoslovanske banke za zunanjo trgovino in zunanjetrgovinskih podjetij, ki se zanimajo za trgovinsko izmenjavo s Kambodžo.

Jugoslovanska delegacija bo ostala v Kambodži mesec dni. V tem času se bodo naši gospodarstveniki razgovarjali s predstavniki pristojnih kambodških državnih organov in posameznih družb o trgovinski izmenjavi med Kambodžo in našo državo. Naša delegacija bo zlasti proučila goje za prodajo naše investicijske opreme Kambodži, prav tako pa bo proučila možnosti za nakup blaga v tej deželi.

Med obiskom v Kambodži bodo posebej razpravljali o konkretnih ukrepih za tehnično pomoč Jugoslavije glede na to, da se gospodarstveniki te dežele zanimajo za sodelovanje z našimi podjetji na področju

izkoriščanja gozdov in predelave lesa, živilske industrije in modernizacije kmetijstva. Možnosti so, da bi ustanovili mešane jugoslovansko-kambodške družbe v okviru teh gospodarskih panog.

Jugoslavija in Kambodža sta v lanskem oktobru sklenili prve sporazume o ureditvi gospodarskih odnosov med njima. To so trgovinski in plačilni sporazum ter sporazum o gospodarskem in tehničnem sodelovanju. Med Jugoslavijo in Kambodžo prej ni bilo neposredne trgovinske izmenjave.

Med nedavnim obiskom kambodškega ministrskega pred-

DELEGACIJA JUGOSLOVANSKE LIGE ZA MIR V SOFIJI

Sofija, 11. febr. (Tanjug). — Delegacija jugoslovanske lige za mir, neodvisnost in enakopravnost narodov je bila štiri dni na potovanju po bolgarski deželi in se je sinoči vrnila v Sofijo. Člani delegacije so bili v Tnovu kot, Dimitrogradu in Plonovu div, Dimitrogradu in Plonovu div, Dimitrogradu in Plonovu div.

Nesoglasja na konferenci o Kongu

Bruselj, 11. febr. (Tanjug). Voditelj dveh vodilnih kongoskih strank Lumumba in Kalondži sta danes zapustila sejo konference o Kongu v znak protesta proti »mrčinski akciji« nekaterih evropskih svetovalec manjših kongoskih skupin. Neposredno zatem je Lumumba na tiskovni konferenci obsodil nekatere predstavnike stranke Konakata, da iz sebičnih razlogov ne žele uspešnega zaključka konference.

Lumumba je od predsedujočega zahteval, naj odstrani evropske svetovalce na konferenci. Ker je bila njegova zahteva zavrnjena, je odšel s seje, iz enakih razlogov pa je zapustil dvorano tudi Kalondži.

Gronchi spet v Rimu

Rim, 11. febr. (AFP). Predsednik italijanske republike se je nocoj vrnil v Rim z uradnega obiska v Sovjetski zvezi. Po povratku je izjavil, da je bil njegov obisk začetek koristnih in potrebnih razgovorov, če se bodo nadaljevali v duhu dobre volje. Ti razgovori, je rekel Gronchi, bodo prispevali k izboljšanju mednarodnih odnosov.